

Rekenkamer Wageningen

ONDERZOEK THEATER JUNUSHOFF

*DE REALISATIE VAN MAATSCHAPPELIJKE DOELSTELLINGEN EN DE
AFWEGING VAN KOSTEN EN BATEN.*

In opdracht van de Rekenkamer Wageningen
Uitgevoerd door Partners+Pröpper

Wageningen, april 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Samenvatting onderzoeksrapport	3
2.1	Doelstelling en onderzoeksvragen	3
2.2	Conclusies	3
2.3	Aanbevelingen	4
3	Bestuurlijke reactie van het college van B&W	5
4	Reactie van het bestuur van de Stichting Junushoff	5
5	Nawoord Rekenkamer	11

Eindrapportage Partners+Pröpper

1 Inleiding

Sinds 1998 is het Theater Junushoff in de publiciteit en onderwerp van politieke besluitvorming geweest. Volgens de Rekenkamer was het tijd voor een historische (politiek-bestuurlijke) feitenreconstructie en een vergelijkend onderzoek met enkele referentie theaters. Theater Junushoff was de laatste tijd immers in rustiger vaarwater terecht gekomen. Alle betrokken partijen kunnen leren van het verleden, kunnen discussies daarover afsluiten en het oog op de toekomst richten.

Eind 2011 heeft de Rekenkamer 'Partners en Pröpper' ingehuurd om het onderzoek uit te voeren. Het eindrapport is gereed en wordt door de Rekenkamer aan de gemeenteraad aangeboden.

Het onderzoeksrapport is aangevuld met – de bestuurlijke reactie van het college van Burgemeester en Wethouders – de reactie van bestuur en directie van de Junushoff en een nawoord van de Rekenkamer. In een eerdere fase van het onderzoek is de historische reconstructie aan vertegenwoordigers van alle fracties voorgelegd en zijn de bevindingen van de onderzoekers in het kader van ambtelijk wederhoor voorgelegd aan betrokkenen in de organisatie. De opmerkingen hieruit zijn verwerkt.

Tijdens de fase van bestuurlijk wederhoor bij het college is het rapport onder embargo eveneens verstrekt aan de Junushoff en heeft er een gesprek plaatsgevonden n.a.v. de rapportage. Naar aanleiding van dit gesprek bleken enkele kleine aanpassingen wenselijk te zijn.

De Rekenkamer is zeer tevreden over de bereidwillige medewerking van zowel de politieke partijen, de ambtelijke organisatie en ook de betrokken wethouder en ex-wethouders. Ook bestuur en directie van Theater Junushoff hebben al het mogelijke gedaan om dit onderzoek op deze wijze mogelijk te maken. Er is kritisch meegewerkt en meegekeken in een voor Rekenkamer en onderzoekers uitstekende sfeer. Tevredenheid ook voor de wijze waarop de onderzoekers het onderzoek hebben aangepakt en de resultaten hebben weergegeven. De Rekenkamer is alle betrokkenen daar zeer erkentelijk voor.

Als laatste onderdeel van deze rapportage is het onderzoeksrapport integraal opgenomen. Het onderzoeksrapport heeft een duidelijke inhoudsopgave en bestaat grofweg uit 3 onderdelen:

Deel 1 De Kern met in hoofdstuk 3 de KERNBEVINDINGEN en in hoofdstuk 6 de CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Deel 2 De Onderbouwing

Deel 3 De Bijlagen

De hierna volgende samenvatting bestaat uit de onderzoeksvragen, de conclusies en de aanbevelingen als 'opmaat' voor de integraal opgenomen reacties van het college en de Junushoff. Onderbouwing en toelichting op de conclusies en aanbevelingen zijn in het rapport deel 2 hoofdstuk 6 vinden.

2 Samenvatting onderzoeksrapport

2.1 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de (beleids)doelmatigheid van de subsidiegelden voor het Theater Junushoff en in de effectiviteit en efficiency van de huidige exploitatie. Dit inzicht kan vervolgens worden ingezet bij de toekomstige aansturing van de Junushoff. De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt:

Hoe worden de publieksdoelstellingen gerealiseerd en hoe wordt daarin de afweging tussen kosten en baten gemaakt?

De centrale onderzoeksvraag is verder uitgewerkt in de onderstaande deelvragen:

BELEIDS- EN SUBSIDIEKADER

- 1 Welk beleid en welke doelen zijn door de gemeente voor de Junushoff in het verleden geformuleerd?
- 2 Wat is de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage geweest ten aanzien van de exploitatie en investeringen?
- 3 Welke gemeentelijke randvoorwaarden zijn gesteld en van invloed geweest op de exploitatie van de Junushoff?

RESULTATEN

- 4 Zijn de doelen gehaald?
- 5 Wat is de doeltreffendheid en doelmatigheid/ efficiency van de exploitatie van de Junushoff in vergelijking met vergelijkbare theaters?
- 6 Wat is de tevredenheid van de bezoekers van Junushoff in vergelijking met andere theaters?

INFORMEREN, (BIJ)STUREN EN TOEZICHT

- 7 Hoeveel ambtelijke capaciteit is er besteed aan subsidiëring en toezicht?
- 8 Op welke wijze is de aansturing van de Junushoff vorm gegeven?
- 9 Hebben raad en/ of college tussentijds beleidswijzigingen vastgesteld?

2.2 Conclusies

1a. De maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties worden goed gerealiseerd

1b. De Junushoff opereert nog matig binnen de door de gemeente beschikbaar gestelde middelen want het financieel resultaat is nog broos en het eigen vermogen is negatief.

2. De kwaliteit van besluitvorming is onvoldoende doordat gedurende lange tijd stelselmatig problemen vooruit worden geschoven, dit door te volharden in lange-termijn oplossingen zonder de problemen van alledag adequaat te beheersen. Vanaf 2010 treedt hierin een zichtbare verbetering op.

3. De kwaliteit van de regievoering en het samenspel tussen de raad/college/bestuur van de Junushoff is voor een lange periode onvoldoende tot matig.

Een kentering is zichtbaar wanneer eind 2009 een heldere politieke keuze voorligt: koop of verkoop van het pand.

4. De kwaliteit van informatievoorziening is overwegend voldoende tot goed wat betreft specifieke casuïstiek, maar de kwaliteit van informatievoorziening met als doel het creëren van een totaaloverzicht is matig, of komt te langzaam tot stand.

5. De kwaliteit en inzet van de ambtelijke organisatie is overwegend voldoende, maar de organisatiekracht met betrekking tot integraal werken is matig.

Voor dit laatste zijn verschillende reorganisaties in gang gezet teneinde versnippering tegen te gaan en integraal werken te verbeteren.

2.3 Aanbevelingen

HOOFDAANBEVELING

Start een ontwikkeltraject - of breng al lopende ontwikkeltrajecten hiervoor in verband - om systematisch toe te werken naar het op een hoger plan krijgen van de samenwerking met de Junushoff, teneinde de maatschappelijke opgaven te realiseren.

Aanbeveling 1:

Ontwikkel de regievoering op samenwerking met de Junushoff (en andere relevante partijen in de samenleving) en sluit het subsidieproces hierop aan.

Aanbeveling 2:

Professionaliseer en stimuleer integraal werken binnen een opgave gestuurde organisatie.

Aanbeveling 3:

Draag zorg voor een robuust Junushoff.

3 Bestuurlijke reactie van het college van B&W

De Rekenkamer Wageningen
T.a.v. de secretaris de heer P. Bosch
Postbus 1
6700 AA WAGENINGEN

12.0101930

Wageningen	11 april 2012
ons kenmerk	BS/12.0101930
ons nr. ink. brief	BS/
onderwerp	Eindrapportage Junushoff voor bestuurlijk wederhoor
bijlagen	-
behandeld door	R.S. de Jager
telefoon	(0317) 492863
verzendsdatum	

Geachte leden van de Rekenkamer Wageningen,

Met grote belangstelling hebben wij in het kader van het bestuurlijk wederhoor kennis genomen van de eindrapportage van het onderzoek naar theater Junushoff. Naar aanleiding hiervan delen wij u als volgt mede.

Algemeen

Het rapport is volgens ons goed geschreven en makkelijk leesbaar. Er is gekozen voor een heldere indeling en opmaak. Het komt over als een gedegen onderzoek en geeft op zich efficiënt inzage in de verloop van het project.

De toonzetting is prettig en neutraal. Het geeft een zorgvuldige indruk. Er is gesproken met diverse stakeholders waardoor het rapport op voldoende draagvlak kan rekenen.

Conclusies

In deze reactie ligt de focus op hoofdstuk zes, omdat hier de conclusies en aanbevelingen worden gedaan. Voor het overige willen we alleen opmerken dat het ons verrast dat u op pagina 10 constateert dat de sponsoring na 2010 uit beeld is verdwenen. Sponsoring hebben wij altijd als een verantwoordelijkheid van Junushoff gezien en de stichting is hier ook continu mee bezig.

Onderstaand volgt per conclusie een reactie:

1a: wij zijn blij met deze conclusie.

1b: deze conclusie zouden wij willen nuanceren met de constatering dat de subsidie aan stichting Junushoff, na aftrek van de huisvestingslasten, lager is dan die van de referentietheaters uit het onderzoek en dat de Stichting dus goed werk levert kijkend naar hun exploitatieresultaat.

2: met de kennis van nu onderkent het college dat de gemeente lange tijd zoekende is geweest naar de juiste oplossing voor het juiste moment.

3: zie de opmerkingen bij conclusie 2.

4: de besluitvorming werd een aantal jaren gekenmerkt door een zoektocht naar het verzelfstandigen van een theater. Mede vanwege de uniciteit van de opdracht was dit geen gemakkelijk proces. Het was een lastige opgave om tijdens dit gecompliceerde proces de gemeenteraad goed mee te nemen, terwijl er geen besluitvorming gevraagd werd. We kunnen ons voorstellen dat de onderzoekers, met name ten aanzien van de eerste periode, tot deze conclusie zijn gekomen.

5: bij het organisatie ontwikkelplan hebben we geconcludeerd dat het integraal werken versterkt moet worden, vervolgens is een reorganisatie in gang gezet. Wij zien hier reeds concrete verbeteringen in en gaan door met deze cultuurverandering binnen de organisatie.

We zien het als een bevestiging dat de onderzoekers dit blijkbaar herkennen.

Gemist wordt de conclusie dat de huidige relatie, de veranderingen die zijn doorgevoerd door de gemeente als 'reder' neer te zetten en de stichting als 'kapitein' met de directie als 'stuurman', naar verwachting een beter resultaat zal behalen qua realisatie van maatschappelijke doelstellingen, doordat beide organisaties meer in hun kracht staan.

Aanbevelingen

Zoals wij in ons collegeprogramma hebben aangegeven pakken wij maatschappelijke opgaven 'samen met de stad' op. Stichting Junushoff heeft sterk er voor gepleit de gehele verantwoordelijkheid voor het onderhoud te nemen. Wij hebben besloten het onderhoud op afstand te zetten, omdat we te maken hebben met een deskundige professionele organisatie en we gebruik willen maken van de eigen kracht, expertise, ervaringsdeskundigheid enz. enz. van stichting Junushoff en het samen met de stad willen doen. Zoals genoemd heeft de gemeente hierbij de functie van 'reder', de stichting Junushoff fungeert als 'kapitein' en de directie als 'stuurman'. Op deze wijze kan de Junushoff al haar energie richten op een succes maken van de toekomst.

Hierbij zetten wij stichting Junushoff in haar kracht. Zij kan het best het onderhoud coördineren en inplannen. Daarnaast geven wij haar de zekerheid van een tienjarige huurovereenkomst. Binnen deze huurovereenkomst is er ruimte voor onderhuur en het exploiteren van een terras. Samen met stichting Junushoff spannen wij ons in om extra gelden te genereren om de modernisering van het theaterpand mogelijk te maken.

Vanzelfsprekend zullen wij e.e.a. monitoren en blijven wij met elkaar in overleg. De stichting Junushoff (kapitein en stuurman) zal zelf het schip laten varen en de doelen moeten bereiken, waaronder een betere financiële positie. De gemeente (reder) faciliteert hierbij.

Het voorgaande geeft aan dat we in goede samenwerking met de stichting Junushoff tot een verdeling van de verantwoordelijkheden zijn gekomen waarbij we alle vertrouwen hebben in de toekomst.

Toegespitst op uw aanbevelingen zien we de eerste als een gemeenschappelijke taak waarbij al de meeste stappen zijn genomen. De tweede aanbeveling is een interne verantwoordelijkheid, waar we, naar aanleiding van het organisatieontwikkelplan, concrete stappen in hebben gezet. Zo heeft het project 'in control' ook voor de gemeenteraad zichtbare resultaten opgeleverd. Het derde onderdeel van uw aanbeveling, voor wat betreft de risico's voor de gemeente zelf, zullen we meenemen in de analyse van alle verbonden partijen en wat dit betekent vanuit risicomanagement voor de gemeente. Wij zijn van mening dat met het bovenstaande de randvoorwaarden voor een toekomstbestendig theater reeds aanwezig zijn.

Tot slot

Wij zijn blij dat de Rekenkamer heeft besloten een onderzoek te doen naar Junushoff. In het onderzoek wordt terug gekeken naar een periode waarin het verzelfstandigingstraject van het theater is doorlopen. Een dergelijk onderzoek kan alleen plaats vinden als het traject is afgerond en het onderwerp in rustig vaarwater is gekomen. Daarmee markeert uw onderzoek de afronding van een langdurig traject hoe de gemeente met haar theater om wil gaan. Vanaf nu kan de blik naar voren worden gericht. We hebben alle vertrouwen in de toekomst van het theater. Theater Junushoff is een theater om trots op te zijn!

We zijn benieuwd naar de discussie in de gemeenteraad en de conclusies die de raad als onderdeel van een lerende organisatie trekt naar aanleiding van het onderzoek.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Wageningen,
de secretaris,

de burgemeester,

M.J.F. Verstappen

G.J.M. van Rumund

4 Reactie van het bestuur van de Stichting Junushoff

Wageningen, 12 april 2012

Aan: De Leden van de Gemeenteraad

Betreft: reactie op Rekenkamerrapport Theater Junushoff

Geachte leden van de Raad,

Uw Rekenkamer heeft de afgelopen maanden onderzoek gedaan naar Junushoff. Wij zijn daarbij betrokken geweest. Het Stichtingsbestuur en beide directeuren zijn geïnterviewd en we zijn op de hoogte gesteld van het onderzoek en de voortgang daarvan. Ook hebben we het resultaat van het onderzoek mogen inzien voordat het naar de Raad gestuurd werd. We waarderen het dat we daardoor in staat gesteld zijn u onze reactie op het rapport direct bij verschijnen te sturen.

Het rapport is veelomvattend, de onderzoekers hebben daar een hele klus aan gehad. Onze complimenten voor het in kaart brengen van een flink stuk geschiedenis van Junushoff. De beelden die wij hebben verschillen op enkele punten van die van de onderzoekers, maar dat is onvermijdelijk bij een zo complex dossier.

Doelstellingen worden gehaald

In conclusie 1a stelt het rapport dat de maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties - uw opdracht aan Stichting Junushoff - in voldoende mate worden gerealiseerd. Daar zijn we niet verbaasd over natuurlijk, het is uitgangspunt voor onze organisatie.

We willen wel de kanttekening plaatsen dat het onderzoek zich uitstrekt tot en met het jaar 2009. Daarna is wat betreft de bezoekersaantallen van de professionele voorstellingen een dalende trend ingezet. Dit is een landelijke ontwikkeling waar ook Junushoff helaas niet aan ontkomt.

Junushoff realiseert doelen met lagere subsidie

Voor Stichting Junushoff is interessant dat gekeken is naar de effectiviteit van het management van het theater. Er is een vergelijking gemaakt met andere - op verschillende punten - vergelijkbare theaters.

Een belangrijke conclusie uit de vergelijking met de referentietheaters is dat Junushoff met een substantieel lagere subsidiebijdrage op eenzelfde niveau presteert. Dezelfde waar voor minder geld dus.

De huisvestingslasten werken versluierend, maar nadat hiervoor gecorrigeerd is blijkt dat Junushoff een exploitatiebijdrage van de gemeente ontvangt die tussen 21% en 29% per bezoeker lager ligt dan bij de referentietheaters.

De maatschappelijke opdracht en de prestaties zijn vergelijkbaar met de referentietheaters.

Junushoff werkt met een compacte organisatie, de lasten zijn aan de lage kant - met als uitzondering de huisvestingslasten (i.c. de huurlasten).

Zoals op pagina 34 van het rapport wordt gesteld is vanaf 2011 de hoge huur gecorrigeerd naar een marktconform tarief. In tegenstelling tot wat in het rapport gesuggereerd wordt heeft de verlaging van de huur niet geleid tot een betere verhouding van de exploitatiesubsidie tot de referentietheaters. De gemeente heeft namelijk tegelijk met de huur de exploitatiesubsidie met hetzelfde bedrag verlaagd.

In conclusie 1b stelt het rapport dat Junushoff nog matig opereert binnen de door de gemeente beschikbaar gestelde middelen.

We delen volledig de conclusie dat het weerstandsvermogen van Junushoff te gering is. De oorzaak hiervan ligt volgens ons echter niet in het matig opereren van Junushoff – in het licht van bovenstaande zou je eerder kunnen stellen dat Junushoff juist goed presteert binnen de financiële kaders.

Junushoff programmeert meer dans, toneel en amateurtheater

We waren aanvankelijk verrast door de conclusie dat de programmering van Junushoff vergelijkbaar is met de referentietheaters, maar met meer accent op amateurvoorstellingen en dans- en bewegingstheater. Op zich klopt de conclusie, maar hij is niet volledig. Extra aandacht voor dans en ruim baan voor de lokale amateurgezelschappen vormen onderdelen van ons beleid. Echter, we missen in deze conclusie een belangrijk accent in onze programmering, en dat is toneel. Junushoff programmeert verhoudingsgewijs veel toneel. Bij bestudering van de onderliggende cijfers van het Theater Analyse Systeem (TAS) is duidelijk geworden waarom de onderzoekers dit accent niet hebben waargenomen. Het blijkt veroorzaakt te zijn door een lacune in de methodiek van TAS waarbij de professionele voorstellingen en de amateurvoorstellingen bij elkaar zijn opgeteld. En omdat Junushoff ten opzichte van de referentietheaters zoveel amateurvoorstellingen heeft is het aandeel toneel een beetje gemarginaliseerd. Zou TAS alleen de professionele voorstellingen hebben getoetst, dan zouden bij Junushoff Toneel en Dans als onderscheidende accenten in beeld zijn gekomen.

Een robuust Junushoff

Aanbeveling 3 zegt: draag zorg voor een robuust Junushoff.

Het is Junushoff gelukt om de laatste zes jaren financieel rond de 0-lijn te blijven bewegen. Het jaar 2010 moesten we helaas afsluiten met een negatief resultaat van bijna 30.000 euro, mede als gevolg van het feit dat we een verlaging van de subsidie met 24.500 euro niet binnen een jaar wisten op te vangen. Het jaarverslag van 2011 is nog niet afgerond, maar we kunnen u al melden dat het resultaat van 2011 het negatieve resultaat van 2010 geheel zal compenseren.

Een solide financiële positie levert het niet op, die conclusie van het Rekenkamerrapport kunnen we onderschrijven. We hebben geen reserves en er is geen geld om voldoende te kunnen reserveren voor vervanging van de inventaris.

Het rapport reikt een aantal ideeën aan om de financiële positie van Junushoff te versterken.

Na jaren van onzekerheid door de aanbesteding van de exploitatie, mogelijke verkoop van het pand en onduidelijkheid over de verdeling van verantwoordelijkheden voor het onderhoud is Junushoff in rustiger vaarwater gekomen. Nu er met ingang van 1 januari 2012 een huurcontract ligt kunnen er nieuwe plannen gemaakt worden.

Sponsoring is nu een optie geworden; we zijn inmiddels bezig met het maken van een sponsorplan. Ook hebben we een begin gemaakt aan een nauwere samenwerking met Cultura in Ede.

Vorig jaar zijn we al gestart met het intensiveren van de zakelijke verhuur.

Kortom: Junushoff ziet mogelijkheden de inkomsten te vergroten door het cultureel ondernemerschap te versterken.

We waarschuwen wel voor overspannen verwachtingen.

Het zijn geen gemakkelijke tijden - ook niet in de culturele sector. We zien onze bezoekersaantallen afnemen volgens de landelijke trend. Dat heeft gevolgen voor onze inkomsten. Junushoff gaat alle zeilen bijzetten om overeind te blijven en zo mogelijk het weerstandsvermogen te versterken.

U heeft in het Rekenkamerrapport kunnen lezen dat we veel presteren met een krappe beurs. Wij zitten echter wel aan de grenzen van wat we kunnen bereiken met onze exploitatie. Een meerjarige subsidieafpraak zou veel rust bieden en de kans in te zetten op langere termijnstrategieën.

Met vriendelijke groet,

namens bestuur en directie van Junushoff

Jo Hautvast

Loek Buys

Dorien van de Laak

Als u vragen heeft bent u van harte welkom ons te bellen of mailen.

Tel. (0317) 465502

loek.buys@junushoff.nl

d.v.d.laak@junushoff.nl

5 Nawoord Rekenkamer

Normaal gesproken wordt een rapport van de Rekenkamer in het kader van bestuurlijk wederhoor alleen voorgelegd aan het college. Deze keer is het rapport met conclusies en aanbevelingen onder embargo ook voorgelegd aan het bestuur en de directie van Theater Junushoff.

Beide partijen hebben positief gereageerd op het verzoek een reactie op het rapport op te stellen. Beide reacties zijn integraal in het rapport opgenomen. De Rekenkamer ziet het onderzoeksrapport samen met de beide reacties als één samenhangend geheel dat de basis is voor een debat in de gemeenteraad en afspraken tussen college en raad en college en Theater Junushoff.

Zowel het college alsook bestuur en directie van de Junushoff oordelen over het geheel genomen positief over het onderzoek, zowel over de resultaten alsook over de toonzetting.

Beide partijen zeggen iets over conclusie 1b. dat 'de Junushoff matig presteert binnen de gestelde financiële kaders'. Dat is beslist niet hetzelfde als dat de Junushoff matig zou presteren. Het betreft nadrukkelijk de financiële kaders; een broos exploitatieresultaat en het ontbreken van eigen vermogen. Hoewel de verwachtingen positief zijn, bieden deze geen garanties, zo is in het verleden meerdere malen gebleken. De noodzaak van een ook financieel robuust Junushoff blijft aanwezig. Hoewel een aantal randvoorwaarden is verbeterd, waarschuwt ook de Junushoff zelf in de reactie voor overspannen verwachtingen.

Voor wat betreft de financiën geldt dat de exploitatie 2011 niet kon worden meegenomen. Voor wat betreft de vergelijking met andere theaters was de beperking dat de Junushoff de gegevens over 2010 niet in het Theater Analyse Systeem (TAS) had ingevoerd en dat achteraf niet meer mogelijk is gebleken.

Het college erkent dat er lange tijd sprake is geweest van een zoektocht naar de juiste oplossing voor het juiste moment. Een aantal zaken is op dit moment beslist wel of beter geregeld dan in het verleden en er is sprake van een betere samenwerking tussen betrokken partijen.

De Rekenkamer is van mening dat dit echter nog onvoldoende garanties biedt voor de toekomst. In het verleden is er in een aantal gevallen sprake geweest van onverwachte tegenvallers. Tegenvallers of tegenwind kunnen in de toekomst beslist niet worden uitgesloten.

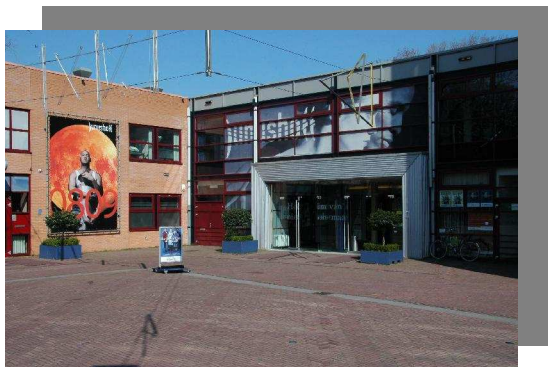
De reactie van het college geeft aan dat men in Wageningen beslist niet stil zit en op tal van fronten goed bezig is. De Rekenkamer vindt de ontwikkelingen positief te noemen maar nog niet voldoende overtuigend. Termen als 'versterkt moet worden', 'in gang gezet', 'naar verwachting', 'oppakken', 'in haar kracht zetten', 'vertrouwen hebben in de toekomst', 'stappen gezet' en 'zullen we meenemen', komen in de reactie van het College vaak voor.

Net als Junushoff en het college is de Rekenkamer benieuwd naar de discussie in de raad en de afspraken die daaruit voortvloeien.

Eindrapport

THEATER JUNUSHOFF

EEN ONDERZOEK NAAR DE REALISATIE VAN MAATSCHAPPELIJKE DOELSTELLINGEN EN DE AFWEGING VAN KOSTEN EN BATEN.

In opdracht van

Rekenkamer Wageningen

gemeente *city of life sciences*
Wageningen

Van

ing. Peter Struik MBA

Freek van Duijn

Noordwijk, 12 april 2012

PARTNERS+PRÖPPER

DENKERS EN DOENERS VOOR DE PUBLIEKE ZAAK

MARKTVELD 26 . 5261 EB VUGT

POSTBUS 115 . 5260 AC VUGT

TELEFOON (073) 658 70 80

WWW.PARTNERSENPROPPER.NL

INFO@PARTNERSENPROPPER.NL

KVK 33300373

Inhoudsopgave

Deel I: De kern	1
1	Introductie..... 1
1.1	Achtergrond..... 1
1.2	Problematiek 1
1.3	Leeswijzer 2
2	Doel en vraagstelling van het onderzoek..... 3
3	Kernbevindingen..... 4
3.1	Het beleids- en subsidiekader 4
3.2	De resultaten 8
3.3	Informeren, (bij)sturen en toezicht..... 10
4	Bevindingen uit de historische reconstructie..... 12
5	Bevindingen uit het vergelijkend onderzoek 27
6	Conclusies en aanbevelingen 33
Deel II: De onderbouwing	44
1	De realisatie van maatschappelijke doelstellingen en 45
	uitvoeringsprestaties..... 45
2	De kwaliteit van de besluitvorming 48
3	Kwaliteit van de regievoering, samenspel tussen raad-college- 50
	Bestuur van de Junushoff en risicobeheersing. 50
4	Kwaliteit van informatievoorziening. 52
5	De ambtelijke organisatie. 53
Deel III: De bijlagen	54
Bijlage 1: onderzoeksaanpak.....	54
Bijlage 2: bronnen	59
Bijlage 3: historische reconstructie 31 oktober 1998 – 15 februari 2012	66
Bijlage 4: vergelijkend onderzoek.....	103

Deel I: De kern

1 Introductie

1.1 Achtergrond

Theater Junushoff is gevestigd in het centrum van de gemeente Wageningen en biedt voorstellingen op het gebied van dans, muziek en toneel. Het theater beschikt over twee zalen. De Grote Zaal heeft 647 zitplaatsen en De Kleine Zaal biedt plaats aan 200 gasten. Daarnaast beschikt het theater over een aantal vergaderzalen en een theatercafé. Het theater is in de jaren '50 van de vorige eeuw herbouwd en de laatste 12-14 jaar hebben twee grote verbouwingen plaatsgevonden. In 1998 zijn de publieke ruimten verbouwd en in 2006 zijn de toneeltoren, het podium en de kleedruimten volledig vervangen door nieuwbouw.

Theater Junushoff is eigendom van de gemeente Wageningen en de exploitatie is uitbesteed aan Stichting Junushoff. Deze stichting betaalt huur aan de gemeente en ontvangt een gemeentelijke subsidie. In de subsidieovereenkomst is vastgelegd dat de Stichting Junushoff zorg draagt voor enerzijds een gevarieerd en professioneel programma-aanbod en anderzijds voor het behoud van de sociaal-culturele functie voor Wageningse amateurclubs en verenigingen.

1.2 Problematiek

Sinds 1998 is het Theater Junushoff in de publiciteit en onderwerp van politieke besluitvorming. Het gaat daarbij om de maatschappelijke doelen die de gemeente nastreeft met het theater versus de gemeentelijke kosten die hiermee gemoeid zijn. Met name in de eerste jaren na 1998 bleek er sprake van een negatief financieel exploitatieresultaat van het theater en in het bijzonder is de laatste jaren de onderhoudstoestand van het gebouw een bron van zorg. Hoewel het onderhoud in een meerjarenonderhoudsplan is geraamd, beschikten de gemeente en de Stichting Junushoff over te weinig budget om dit plan uit te voeren.¹

Het gemeentebestuur heeft vanaf 2005 getracht dit probleem op te lossen door de financiële risico's voor de gemeente substantieel te verminderen. Dit gebeurde in hoofdlijnen langs twee wegen:

- 1 De exploitatie onderbrengen bij een risicodragende marktpartij door middel van Europese aanbestedingen. Dit is niet gelukt.

¹ Raadsvoorstel 18 september 2009, Keuzes voor de toekomst van het traject verzelfstandiging van Theater Junushoff.

- 2 Het pand verkopen (raadsbesluit 28 september 2009). Dit is niet gelukt. Na een verkoop- en biedingstraject heeft de raad op 26 april 2010 besloten het theaterpand in eigendom te houden.²

In februari 2012 zijn uiteindelijk wederzijdse afspraken over onderhouds- en vervangingsinvesteringen gemaakt tussen de gemeente en het Theater Junushoff. De vraag is of de problemen hiermee zijn opgelost?

Gelet op de maatschappelijke aandacht, het gegeven dat de in het verleden gekozen oplossingen zijn vastgelopen en het langdurige karakter van dit traject, heeft de Rekenkamer van de gemeente Wageningen onderzocht hoe de maatschappelijke doelstellingen gerealiseerd worden en hoe daarin de afweging tussen kosten en baten wordt gemaakt.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport presenteert de resultaten van het onderzoek en bestaat uit drie delen:

DEEL I DE KERN

Dit deel kan in principe los van de andere delen gelezen worden. De belangrijkste hoofdstukken zijn hoofdstuk 3 **de kernbevindingen** en hoofdstuk 6 de **conclusies en aanbevelingen**.

In hoofdstuk 3 worden alle onderzoeksvragen beantwoord, voor een verdere verdieping op hoofdlijnen kan in hoofdstuk 4 de historische reconstructie en hoofdstuk 5 het vergelijkend onderzoek gelezen worden.

DEEL II DE ONDERBOUWING

Dit deel bestaat uit een verdere onderbouwing van de conclusies uit hoofdstuk 6. De conclusies in hoofdstuk 6 bevatten normatieve uitspraken. Deel II bevat een gedetailleerde onderbouwing van de onderzoekers over deze uitspraken.

DEEL III DE BIJLAGEN

Dit deel bevat vier bijlagen: een beschrijving van de onderzoeksaanpak, bronnenlijst en zeer gedetailleerde bevindingen uit de historische reconstructie en het vergelijkend onderzoek.

² Raadsbesluit 26 april 2010, Definitieve besluitvorming verzelfstandigingstraject theater Junushoff.

2 Doel en vraagstelling van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de (beleids)doelmatigheid van de subsidiegelden voor het Theater Junushoff en in de effectiviteit en efficiency van de huidige exploitatie. Dit inzicht kan vervolgens worden ingezet bij de toekomstige aansturing van de Junushoff. De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt:

Hoe worden de publieksdoelstellingen gerealiseerd en hoe wordt daarin de afweging tussen kosten en baten gemaakt?

De centrale onderzoeksvraag is verder uitgewerkt in de onderstaande deelvragen:

BELEIDS- EN SUBSIDIEKADER

- 1 Welk beleid en welke doelen zijn door de gemeente voor de Junushoff in het verleden geformuleerd?
- 2 Wat is de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage geweest ten aanzien van de exploitatie en investeringen?
- 3 Welke gemeentelijke randvoorwaarden zijn gesteld en van invloed geweest op de exploitatie van de Junushoff?

RESULTATEN

- 4 Zijn de doelen gehaald?
- 5 Wat is de doeltreffendheid en doelmatigheid/ efficiency van de exploitatie van de Junushoff in vergelijking met vergelijkbare theaters?
- 6 Wat is de tevredenheid van de bezoekers van Junushoff in vergelijking met andere theaters?

INFORMEREN, (BIJ)STUREN EN TOEZICHT

- 7 Hoeveel ambtelijke capaciteit is er besteed aan subsidiëring en toezicht?
- 8 Op welke wijze is de aansturing van de Junushoff vorm gegeven?
- 9 Hebben raad en/ of college tussentijds beleidswijzigingen vastgesteld?

3 Kernbevindingen

Dit hoofdstuk bevat de **kernbevindingen**. De kernbevindingen worden behandeld langs de genoemde deelvragen in hoofdstuk 2. De grondslag voor de kernbevindingen bestaat uit twee onderliggende onderzoekssporen die in de volgende hoofdstukken verder worden beschreven. Hoofdstuk 4; een politiek-bestuurlijke historische reconstructie en hoofdstuk 5; een vergelijkend onderzoek waarin de Junushoff met een vijftal referentietheaters wordt vergeleken.

3.1 Het beleids- en subsidiekader

DEELVRAGEN

- 1 Welk beleid en welke doelen zijn door de gemeente voor de Junushoff in het verleden geformuleerd?
- 2 Wat is de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage geweest ten aanzien van de exploitatie en investeringen?
- 3 Welke gemeentelijke randvoorwaarden zijn gesteld en van invloed geweest op de exploitatie van de Junushoff?

BEVINDINGEN

De huidige doelstellingen voor de Junushoff sluiten aan op het beleid zoals beschreven in de nota Kunst & Cultuur 2007-2010. De Junushoff is een onderdeel van het programma Sport en Cultuur in de programmabegroting 2008-2011 en de programmabegroting 2011-2014. In beide begrotingen wil de gemeente Wageningen een breed, gevarieerd en vraaggericht cultuuraanbod dat alle inwoners en bezoekers uitnodigt om passief dan wel actief te participeren in kunst en cultuur. Om dit doel te bereiken faciliteert de gemeente Wageningen een aantal grote organisaties zoals de bibliotheek, De Casteelse Poort, 't Venster en de Junushoff.

De maatschappelijke doelstelling voor de Junushoff is in grote lijnen in de programmabegrotingen beschreven, te weten: een bruisend cultureel en maatschappelijk podium. Dit is verder geconcretiseerd in doelstellingen die vanaf november 2006 jaarlijks worden opgenomen in de subsidiebeschikkingen. Ook wordt de nota Kunst & Cultuur hierin benoemd. Door de jaren heen zijn de doelstellingen verder gekwantificeerd en daarmee in toenemende mate meer concreet gemaakt.

Voor de periode 2007-2010 zijn de volgende afspraken gemaakt:

De maatschappelijke doelstellingen van de Junushoff

De activiteiten van de Junushoff dragen in belangrijke mate bij aan de realisering van het beleid van de nota Kunst & Cultuur 2007-2010. De activiteiten maken een belangrijk deel uit van het aanbod kunst en cultuur in Wageningen en dragen aantoonbaar bij aan de mogelijkheden tot culturele en maatschappelijke participatie; aan de mogelijkheden tot culturele sociaal-emotionele en cognitieve ontplooiing; aan het cultureel imago van Wageningen en aan het toeristisch-recreatief aanbod van de stad.

De beoogde uitvoeringsprestaties van de Junushoff

Kwalitatief

- Een evenwichtig, eigentijds en kwalitatief goed aanbod met een verhouding van ongeveer 80:20 tussen enerzijds populair en anderzijds kwetsbaar aanbod.
- Een aanbod dat evenwichtig is verspreid over de verschillende disciplines zoals toneel, ballet, dans, bewegingstheater, musicals, muziektheater, opera en operette, kleinkunst, cabaret, jeugdtheater, familievoorstellingen, lichte muziek, popmuziek, kamermuziek, niet-westerse muziek et cetera en inspeelt op de lokale en regionale vraag.
- Een naar verhouding evenwichtig aandeel in het totale aanbod van voorstellingen specifiek bestemd voor kinderen en families.
- Een aanbod dat een bereik moet hebben in de grote regio om Wageningen (Ede, Renkum, Rhenen en Veenendaal).
- Een sociaal-culturele programmering in de zin dat de verschillende (Wageningse) amateurgezelschappen en onderwijsinstellingen ruimte krijgen binnen het theater.

Kwantitatief

- Een aantal van 103 voorstellingen (plusminus 10), waarbij 73 voorstellingen plaatsvinden in de grote zaal en 30 voorstellingen in de kleine zaal.
- Een aantal van ten minste 30.000 bezoekers, waarvan 26.500 bezoekers in de grote zaal en 3.500 bezoekers in de kleine zaal.
- De bezettingsgraad wordt gesteld op gemiddeld ten minste 57% voor de grote zaal en ten minste 60% voor de kleine zaal.
- Ten aanzien van de sociaal-culturele programmering/ verhuur ten minste 60 evenementen met circa 18.000 bezoekers/ deelnemers.
- Ten aanzien van de commerciële verhuur ten minste 20 evenementen.

Om de doelstellingen te realiseren ontvangt de Junushoff een gemeentelijke exploitatiebijdrage. De Junushoff doet hiervoor jaarlijks een subsidieverzoek vergezeld met een begroting voor het betreffende jaar. Na vaststelling in de raad verstrekt de gemeente een subsidie via een subsidiebeschikking. Na goedkeuring van de jaarrekening door de accountant stelt de gemeente de subsidie voor het desbetreffende jaar vast.

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage is structureel van aard, maar kan ook incidenteel van aard zijn. De gemeente Wageningen heeft over de jaren 1998-heden jaarlijks een structurele bijdrage verstrekt en deze geïndexeerd met loon- en prijsstijgingen. Ook is de structurele bijdrage regelmatig verhoogd of in sommige gevallen verlaagd. Dit als gevolg van een heroverweging bij structurele exploitatieverliezen, investeringen of onderhoudsvraagstukken en bezuinigingen.

Naast de structurele bijdragen heeft de gemeente Wageningen over de jaren 1998-2007 verschillende incidentele aanvullende subsidies verstrekt, soms lopende het boekjaar en soms voor het komende boekjaar. Dit ter dekking van uiteenlopende onderwerpen zoals:

- 1 de aanloopverliezen van de renovatie in 1997/1998;
- 2 regulier en incidenteel onderhoud en vervangingsinvesteringen;

- 3 voldoen aan wettelijke eisen en veiligheid, bijvoorbeeld brandveiligheidsinstallaties;
- 4 aanzuiveren van het negatief eigen vermogen om de continuïteit te garanderen.

Als laatste heeft de gemeenteraad aan het college in september 2004 een krediet verstrekt van € 4.553.000,- voor de verbouwing van de toneeltoren. Dit krediet is in oktober 2006 verhoogd met een bedrag van € 241.500,- en er is een bedrag van € 150.000,- gevoteerd voor extra kosten voor brandveiligheid.

De onderstaande tabel presenteert de door de gemeente Wageningen verstrekte bijdragen voor de jaren 1999 – 2012 inclusief het krediet voor de verbouwing van de toneeltoren. In bijlage 3 is deze tabel ook weergegeven inclusief een korte toelichting per jaar. Uit de tabel blijkt dat over de jaren 1999 t/m 2012 - op basis van de subsidiebeschikkingen - de gemeente een totale structurele subsidie heeft verleend van € 11.087.095,- en in die periode heeft de gemeente een totaal incidentele subsidie verleend van € 1.025.082,-. Exclusief het verleende krediet voor de verbouwing van de toneeltoren is er dus in totaal € 12.112.177,- aan subsidie verleend waarvan 8.5% incidentele subsidie.

Subsidie in euro's ³	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Structureel	402.299,-	412.522,-	472.915,-	635.614,-	665.240,-	820.329,-	823.721,-
Incidenteel eenmalig	81.680,-	31.765,- 130.235,- 50.000,- 40.840,-	408.402,- 136.134,-	116.026,-			
Krediet toneeltoren						4.553.000,-	

Subsidie in euro's	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Structureel	968.860,-	993.000,-	985.493,-	1.050.642,-	1.050.922,-	841.928,-	(1) 835.871,- (2) 127.739,-
Incidenteel eenmalig		30.000,-					
Extra krediet: 1 Toneeltoren 2 brandveilig	(1) 241.500,- (2) 150.000,-						

Tabel 3.1: toegekende subsidies voor de jaren 1999 - 2012 op basis van de subsidiebeschikkingen.

In tabel 3.1 is te zien dat voornamelijk in de jaren 1999 tot en met 2002 sprake is van een incidentele eenmalige bijdrage van de gemeente. In deze jaren werd de gemeente regelmatig geconfronteerd met financiële tekorten. In de historische reconstructie

³ Per 1 januari 1999 is de waarde van de euro ten opzichte van de gulden vastgesteld. De waarde van de euro is 2,20371 gulden.

(hoofdstuk 4) is deze periode daarom ook gekenmerkt als “de confrontatie met financiële tekorten”. De oorzaak is gelegen in een te optimistisch bedrijfsplan dat ten grondslag lag aan de renovatie van 1997/1998. De hierin gestelde prognoses van aantal bezoekers, de sociaal-culturele verhuurfunctie en commerciële verhuur bleken niet haalbaar en een aantal essentiële zaken zoals onderhoud, vervangingsinvesteringen en het voldoen aan wet- en regelgeving op het terrein van veiligheid en Arbo was in onvoldoende mate geborgd. In de jaren 1999 tot en met 2002 betreft het totaal van incidentele bijdragen € 995.082,-. Hierbij moet worden opgemerkt dat een bedrag van € 113.445,- geheel voorzien was in de vorm van aanloopverliezen. Per saldo is er voor een bedrag van € 881.637 niet-voorzien incidentele bijdragen verstrekt.

Incidentele bijdragen zijn met name in de jaren na de renovatie van 1997/ 1998 verstrekt.

Oorzaak is een te optimistisch bedrijfsplan uit deze periode en onvoldoende borging van een aantal essentiële zaken zoals onderhoud, vervangingsinvesteringen en wet- en regelgeving op het terrein van veiligheid en Arbo.

Ten aanzien van de structurele bijdragen is het oorspronkelijke uitgangspunt een exploitatiesubsidie van € 385.713,- conform het raadsvoorstel van 10 januari 1997, waaraan het eerder genoemde bedrijfsplan ten grondslag lag. Daarnaast is door de gemeente ieder jaar een indexering ten aanzien van loon- en prijsontwikkelingen toegepast. Voor dit onderzoek is het jaar 1999 als nulpunt gekozen waarin de gemeentelijke structurele bijdrage € 402.299,- is (het verschil tussen 1997 en 1999 is veroorzaakt door indexering).

Uitgaande van het jaar 1999 zou door indexering - zonder enige tussentijdse heroverweging en bijstelling van beleid - in 2011 de structurele gemeentelijke bijdrage zijn gestegen tot € 511.815,-. In werkelijkheid is de structurele gemeentelijke bijdrage in 2011 € 841.928,-, met een piek in 2010 van € 1.050.922,-. Dit betekent dat het oorspronkelijke bedrijfsplan in de loop der jaren fors is heroverwogen.

Het oorspronkelijke bedrijfsplan van de renovatie 1997/ 1998 is in de loop der jaren in verschillende stappen fors heroverwogen.

De heroverwegingen zijn in verschillende stappen uitgevoerd:

- 1 Het verhogen van de structurele gemeentelijke bijdrage ter correctie van de prognoses van het oorspronkelijke bedrijfsplan (2002).
- 2 Het verhogen van de structurele gemeentelijke bijdrage ter dekking van onderhouds- en vervangingsinvesteringen (2004).
- 3 Investeren in een nieuwe toneeltoren en de financiering hiervan (2006).
- 4 Het zoeken naar beheersconstructies om de financiële risico's van de gemeente te minimaliseren (periode 2003-2010).

- 5 Het verlagen van de structurele gemeentelijke bijdragen voor verandering van het huurbeleid (van kostendekkende naar marktconforme huur) en overdracht van onderhoud naar de Junushoff (2011).
- 6 Het toekennen van een structurele subsidie voor onderhoud (2012). In tabel 3.1 is te zien dat er naast de structurele subsidie van € 835.871,- (waarvan overigens een structureel bedrag van € 89.980,- voor regulier onderhoud is bestemd), er een structurele bijdrage van € 127.739,- voor groot onderhoud is verleend.

Gedurende alle stappen blijven de voorwaarden van de gemeente Wageningen - te weten de maatschappelijke doelen en beoogde uitvoeringsprestaties - ongewijzigd. Tot 2011 blijken heroverwegingen ten aanzien van onderhouds- en vervangingsinvesteringen wel doorwerking te hebben op de gemeentelijke bijdrage maar deze leiden niet tot een daadwerkelijke verankering in een huurovereenkomst en wederzijdse afspraken over onderhoud. Het gemeentebestuur probeert voornamelijk te koersen op een lange-termijnoplossing; privatisering van de Junushoff. De raad verliest daarbij een korte-termijnoplossing geheel uit het oog: het afsluiten van een huurovereenkomst en wederzijdse afspraken over onderhoud. Het college is hiermee wel aan de slag maar bereikt geen overeenkomst en de raad stuurt hier niet op. De privatisering blijkt echter niet realiseerbaar binnen de randvoorwaarden van de raad; de maatschappelijke doelen, de uitvoeringsprestaties en de financiële voorwaarden. Deze laatste randvoorwaarde was bovendien het meest in het oog springend bij het beëindigen van het plan om het pand te verkopen.

De maatschappelijke doelen en beoogde uitvoeringsprestaties blijven in alle omstandigheden onverkort van kracht.

Heroverwegingen van de raad hebben wel een doorwerking op de structurele gemeentelijke bijdrage aan de Junushoff, maar worden tot 2011 niet verankerd in een huurcontract of wederzijdse afspraken over onderhoud en vervangingsinvesteringen. In plaats daarvan koerst de raad op lange-termijn oplossingen en verliest de korte-termijn oplossing geheel uit het oog.

Vanaf 2012 is er wel sprake van een huurovereenkomst en wederzijdse afspraken over regulier- en groot onderhoud, en de subsidiebeschikking is hierop aangepast.

3.2 De resultaten

DEELVRAGEN

- 1 Zijn de doelen gehaald?
- 2 Wat is de doelmatigheid en efficiency van de exploitatie van de Junushoff in vergelijking met vergelijkbare theaters?
- 3 Wat is de tevredenheid van de bezoekers van de Junushoff in vergelijking met andere theaters?

BEVINDINGEN

Met de gemeente Wageningen zijn voor de periode 2007-2010 afspraken gemaakt met betrekking tot activiteiten en prestaties. Deze zijn eerder beschreven in de voorgaande paragraaf. Uit de verantwoording van de Junushoff over de afgelopen jaren blijken de maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties in voldoende mate te worden gerealiseerd. In Deel II van dit rapport is dit onderbouwd en hierin is als specifiek voorbeeld het jaar 2009 volledig opgenomen.

De maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties worden in voldoende mate gerealiseerd.

Het financiële kader waarbinnen de Junushoff de doelstellingen dient te realiseren blijft de afgelopen jaren echter nog broos. Hoewel de situatie ten opzichte van voorgaande jaren sterk is verbeterd - grote tekorten en dreigend faillissement zijn niet meer aan de orde - beweegt het exploitatieresultaat zich rond de nullijn en is het eigen vermogen nog negatief. In de boekjaren 2007, 2008, 2009 is het resultaat per saldo € 3.775,- negatief. Het eigen vermogen is per 31 december 2009 € 342,- negatief en neemt verder af door een negatief resultaat in 2010 van € 30.163,-.

De Junushoff opereert nog matig binnen de door de gemeente beschikbaar gestelde financiële middelen want het financieel resultaat van de Junushoff is nog broos en het eigen vermogen is negatief.

Uit het vergelijkend onderzoek blijkt dat de Junushoff op een doelmatige wijze haar doelstellingen realiseert. De Junushoff heeft relatief lage voorstellingslasten en lage personeelskosten. Daarnaast beschikt het over een compacte organisatie met daaromheen een grote schil aan flexibel inzetbare krachten. Hiermee zijn de risico's ten aanzien van kosten goed beheersbaar.

Ook blijkt dat de huisvestingslasten hoog waren in vergelijking met die van de referentietheaters. Dit punt is echter gecorrigeerd doordat de gemeente vanaf 2011 een marktconforme huur hanteert in plaats van een kostendekkende huur.

Verder blijkt uit het vergelijkend onderzoek dat de inkomsten uit recette, verhuur en horeca hoger zijn dan die van de referentietheaters, maar de overige inkomsten liggen lager en de Junushoff ontvangt geen subsidie van het rijk of de provincie. Dit ontvingen de referentietheaters in 2008 en 2009 wel. Vanaf 2010 ontvangt de Junushoff wel een tweejarige programmeringssubsidie van het Fonds voor de Podiumkunsten.

Een ernstig zorgpunt zijn de inkomsten uit sponsoring, deze zijn tot op heden nihil. Aanvankelijk was sponsoring bedoeld als een bijdrage voor de verbouwing van de toneeltoren. Wat op zich logisch is want de nieuwbouw is een uitgelezen moment voor sponsoring. Dat dit niet is gebeurd heeft zijn oorzaak in het feit dat tegelijkertijd de gemeente van plan was de Junushoff te privatiseren. Aanvankelijk betrof het een bedrag

van € 200.000,- en nadat de gemeente had besloten het eigen vermogen aan te zuiveren is steeds uitgegaan van € 300.000,-.

Opvolgende bestuurders en directies hebben steeds moeite gehad met deze bijdrage en hebben dat ook aan de gemeente medegedeeld. In dit licht is dit punt als ernstig gekwalificeerd. Het betreft namelijk een relevant bedrag en het is een component van een dekkingstekort wat ontstaat bij de nieuwbouw van de toneeltoren. Er lijkt echter door onvoldoende commitment bij de Junushoff geen enkele sturing op plaats te vinden. Aan de andere kant wordt er vanaf de zijde van de gemeente op dit punt ook gedurende een lange periode niet bijgestuurd. Uiteindelijk is eind 2006 wel besloten tot een subsidieverlaging van € 24.655,-, ter dekking van de toegenomen kapitaallast door het dekkingstekort bij de nieuwbouw van de toneeltoren, hetgeen als gevolg van een bezwaarprocedure pas in 2010 wordt geëffectueerd. Daarna lijkt het middel van sponsoring uit beeld verdwenen.

De doelmatigheid van de exploitatie van de Junushoff is goed maar blijft een ernstig zorgpunt betreft de inkomsten uit sponsoring.

Als laatste heeft dit onderzoek de vraag over de mate van tevredenheid van bezoekers van het theater niet kunnen beantwoorden. Er bleek geen materiaal voorhanden - zoals een klanttevredenheidsonderzoek - om dit te kunnen beoordelen.

3.3 Informeren, (bij)sturen en toezicht

DEELVRAGEN

- 1 Op welke wijze is de aansturing van de Junushoff vormgegeven?
- 2 Hebben raad en/ of college tussentijds beleidswijzigingen vastgesteld?
- 3 Hoeveel ambtelijke capaciteit is er besteed aan subsidiëring en toezicht?

BEVINDINGEN

Er bestaan twee belangrijke instrumenten om de Junushoff vanuit de gemeente aan te sturen: de maatschappelijke doelstellingen/ uitvoeringsprestaties en de gemeentelijke exploitatiebijdrage in de vorm van een subsidie.

De belangrijkste instrumenten om de Junushoff aan te sturen vanuit de gemeente zijn de maatschappelijke doelstellingen, beoogde uitvoeringsprestaties en de gemeentelijke exploitatiebijdrage in de vorm van een subsidie.

De raad stelt de maatschappelijke doelstellingen voor een bestuursperiode in hoofdlijnen vast via de programmabegroting en deze worden verder geconcretiseerd in beoogde uitvoeringsprestaties en een beschikbare subsidie voor de Junushoff. Het college van B&W vertaalt de beoogde uitvoeringsprestaties en de beschikbare subsidie naar een jaarlijkse subsidiebeschikking. De Junushoff doet hiervoor een subsidieverzoek en vergezelt deze met een begroting en activiteitenplan voor het betreffende jaar. Tussentijds rapporteert de Junushoff naar het college van B&W via het bestuursoverleg, hieraan nemen de portefeuillehouder met ambtelijke ondersteuning en het bestuur van de Junushoff deel. Het bestuur van de Junushoff rapporteert jaarlijks over

de realisatie van de doelstellingen en de besteding van de gemeentelijke subsidie via een door een accountant goedgekeurde jaarrekening over het desbetreffende jaar. Op basis hiervan stelt de gemeente de subsidie voor dat jaar vast.

Voor de regie op de Totaaloplossing (zie hoofdstuk 4) heeft het college van B&W in oktober 2003 een stuurgroep ingericht vanwege het integrale karakter van de problematiek. Tot eind 2007 heeft de stuurgroep gefunctioneerd en bestond uit de toenmalige wethouders Cultuur en Financiën en de sectordirecteuren Middelen en Samenleving.

Theater de Junushoff wordt in juridische zin geëxploiteerd door de Stichting Junushoff. Dit is een gebruikelijke beheersconstructie in de culturele sector. In het vergelijkend onderzoek kennen alle referentietheaters eenzelfde juridische vorm. De wijze van besturing van de Stichting Junushoff is vastgelegd in twee statuten, te weten een directiestatuut waarin de verantwoordelijkheden en taken van de directeur van het theater zijn vastgesteld en een statuut voor de stichting waarin het doel van de stichting, de taken/ rollen en de benoeming van het bestuur et cetera zijn vastgelegd. Het bestuur van de Stichting Junushoff is eindverantwoordelijk voor het beleid en de begroting van de Junushoff. De uitvoering van het beleid is - binnen de kaders van de begroting - gemandateerd aan een directeur.

Van tussentijdse beleidswijzigingen is in de periode 1998 tot april 2010 geen sprake. Vanaf april 2010 is er een wijziging in het beleid over de verdeling van verantwoordelijkheden en financiële middelen tussen de gemeente en de Junushoff ten aanzien van onderhoud en investeringen.

Van tussentijdse beleidswijzigingen is in de periode van 1998 tot april 2010 met betrekking tot de maatschappelijke doelstellingen, de uitvoeringsprestaties en de verdeling van verantwoordelijkheden tussen de gemeente en de Junushoff geen sprake. Wel beschouwen verschillende respondenten de elkaar opvolgende stappen in het proces van privatisering als beleidswijzigingen. De hoofdlijn van het ingezette beleid is echter gedurende dit proces ongewijzigd gebleven, namelijk: de risicodragende rol van de gemeente substantieel terugbrengen. In dit licht is er geen sprake van een beleidswijziging maar is de wijze waarop getracht werd dit beleid te realiseren wel aan verandering onderhevig gebleken. Dit werd veroorzaakt doordat gekozen oplossingen niet realiseerbaar bleken en er meerdere keren mogelijke alternatieven in beeld kwamen.

Vanaf april 2010 is er wel een beleidswijziging ten aanzien van de verdeling van verantwoordelijkheid en financiële middelen voor uitvoering van onderhouds- en vervangingsinvesteringen. Als gevolg hiervan verhoogt de gemeente de structurele subsidie vanaf het jaar 2011 met een budget van € 88.000,- ten behoeve van dat deel van het regulier onderhoud waarvoor de Junushoff verantwoordelijk is geworden. Daarnaast verstrekt de gemeente vanaf het jaar 2012 een onderhoudssubsidie van € 127.739,- voor groot onderhoud. In het verlengde hiervan is in 2012 een huurovereenkomst getekend en zijn wederzijdse afspraken gemaakt over onderhoud en vervangingsinvesteringen. De kosten van onderhouds-, herstel- en vernieuwingswerkzaamheden zijn voor rekening van de Junushoff, met enkele uitzonderingen. De uitvoering van onderhoud geschiedt door of

in opdracht van de Junushoff. De wijze waarop beheer en onderhoud door de Junushoff wordt verricht, wordt de eerste vijf jaar eens per jaar besproken in een onderhoudsoverleg. Met dezelfde frequentie wordt door de verhuurder een schouw uitgevoerd naar de onderhoudssituatie.

Als laatste de ambtelijke inzet en ambtelijke organisatie. Over de onderzoeksperiode is het niet mogelijk gebleken een betrouwbare inschatting te maken van de bestede ambtelijke capaciteit. Dit vanwege het ontbreken van een tijdsregistratie. Wel is via interviews getracht een grove inschatting te maken over de afgelopen jaren. Vanaf 2007 zijn twee ambtenaren van de afdeling Samenleving Regulier betrokken bij de Junushoff; het hoofd van deze afdeling (1-2 uur per week) en een projectleider (8-12 uur per week). Daarnaast heeft de afdeling Ruimte bouwkundige ondersteuning geleverd (4 uur per week) en is ad-hoc gebruikgemaakt van financiële en juridische expertise van de ondersteunende afdelingen. Een zeer grove schatting laat een totale tijdsbesteding zien van 13 – 18 uur per week. Bij een 36-urige werkweek is dit gemiddeld circa 0,4 fte exclusief financiële en juridische ondersteuning.

Een grove schatting van de gemiddelde inzet van ambtelijke capaciteit is circa 0,4 fte op jaarbasis, exclusief financiële en juridische ondersteuning.

Aangenomen kan worden dat op specifieke momenten de ingezette capaciteit vele malen groter was. Denk hierbij aan de totstandkoming van de Totaaloplossing, de onderhandelingen over het huurcontract en onderhoud et cetera.

De ambtelijke organisatie heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld en/ of is in ontwikkeling. Twee jaar geleden heeft een reorganisatie plaatsgevonden, de organisatie is hierdoor platter geworden en op verschillende plekken in de organisatie ligt er meer accent op integraal werken en de kwaliteit van beleidsontwikkeling. Verder is ten aanzien van het vastgoedbeheer een reorganisatie afgerond. Deze reorganisatie heeft in 2012 één vastgoedbedrijf opgeleverd daar vastgoed te versnipperd was georganiseerd.

4 Bevindingen uit de historische reconstructie

In dit hoofdstuk worden de cruciale momenten en bevindingen uit de historische reconstructie behandeld. Bijlage 3 presenteert de historische reconstructie in detail.

De historische reconstructie laat drie belangrijke perioden zien, zie onderstaand kader.

Periode 0:	de confrontatie met financiële tekorten (31 okt. 1998 - 12 nov. 2003).
Periode 1:	het ontwikkelen van oplossingen (12 nov. 2003 - 26 april 2010).
Periode 2:	terug naar de basis (26 april 2010 – 15 febr. 2012).

Periode o: de confrontatie met financiële tekorten (van 31 oktober 1998 tot 12 november 2003)

DE BEVINDINGEN

- Het (maatschappelijke) doel van de gemeente ten aanzien van de Junushoff bestaat uit het bieden van een compleet en gevarieerd cultuuraanbod waarin Wageningse amateurclubs en verenigingen een plek hebben.
- De huurrelatie tussen de gemeente en de Junushoff en wederzijdse afspraken over onderhoud en investeringen zijn niet vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst. In deze periode lukt het de partijen niet een overeenkomst te sluiten.
- Aan de renovatie van het theater in 1997-1998 lag een bedrijfsplan ten grondslag dat, ondanks ingecalculeerde aanloopverliezen, al snel niet haalbaar bleek. De situatie is dusdanig ernstig dat het faillissement van het theater dreigt. De gemeente voorkomt een faillissement door voorschotten te verlenen en door vier keer een eenmalig aanvullend krediet beschikbaar te stellen van in totaal €677.352,-
- De problemen blijken structureel van aard en de gemeente besluit de structurele exploitatiebijdrage vanaf 2002 te verhogen met 28% tot een niveau van € 635.614,- inclusief loon- en prijscompensatie. Onderdeel hiervan is de uitbesteding van de horeca aan een private partij.
- De trekkenwand voldoet niet aan de Arbo-wetgeving. Een vernieuwing van de trekkenwand is daardoor noodzakelijk en als gevolg hiervan dient de gehele toneeltoren te worden verbouwd.

TOELICHTING

Theater Junushoff werd in de periode 1997 – 1998 grondig gerenoveerd. De renovatie behelsde de vernieuwing van de schil om het theater heen, de toevoeging van een kleine zaal en uitbreiding van de grote zaal (balkon). De verbouwing van de publieksruimten was gericht op het creëren van extra commerciële mogelijkheden voor horeca. De kosten van de verbouwing bedroegen circa € 2.7 Mln. en aan de verbouwing lag een bedrijfsplan ten grondslag. Hierin was het uitgangspunt van de gemeentelijke bijdrage een exploitatiesubsidie van fl. 850.000,- en de financieringslast van de renovatie werd voor tweederde in de exploitatie van het theater opgenomen door deze te verdisconteren in de huurlast.

Bij de vaststelling van het krediet voor de renovatie is rekening gehouden met een bedrag van fl. 250.000,- voor aanloopverliezen in de eerste twee seizoenen. Op 31 oktober 1998 is de vernieuwde Junushoff in gebruik genomen. Al snel blijkt het bedrijfsplan echter niet haalbaar.

Op 1 juni 1999 is de liquiditeitspositie van de Junushoff dermate slecht dat snel handelen noodzakelijk is. Er dreigt een structureel tekort van fl. 375.000,- per seizoen. Gezien de precaire situatie besluit het college te helpen en neemt een aantal incidentele maatregelen: het volledige bedrag van de aanloopverliezen wordt aangesproken, een voordelig saldo van de investeringskosten renovatie wordt aan de aanloopverliezen toegevoegd, in 1999 wordt niet afgeschreven op de nieuwbouw en er wordt een subsidievoorschot betaald. Per saldo betreft het een aanvullend eenmalig krediet van fl.

287.000,-. Het college vraagt tevens het bestuur om snel een meerjarenperspectief te bieden wat meer in de richting komt van de uitgangspunten zoals gesteld in het oorspronkelijke bedrijfsplan. In het vervolg hierop bespreekt de raad in maart 2000 het door de Junushoff ingediende plan “Open boek voor open boek”. Op basis van dit plan besluit de raad een bedrag van fl. 375.000,- beschikbaar te stellen ten behoeve van de dekking van de aanloopverliezen en een eenmalige exploitatiebijdrage te verlenen van fl. 50.000,-. Uit het plan blijkt namelijk dat de destijds gestelde prognose te optimistisch was, met name in relatie tot de horeca omzet. De verdere uitbouw van het personeelsbestand is niet verantwoord en er dient een huurcontract en een meerjarenonderhoudsplan voor het gebouw te worden opgesteld. Als laatste bestaat er een mogelijkheid sponsorgelden die worden aangewend voor financiering van de renovatie vanaf 2003/2004 beschikbaar te stellen voor andere doeleinden.

De prognose van het oorspronkelijke bedrijfsplan uit 1997 blijkt te optimistisch; de aanloopverliezen zijn groter dan verwacht.

Op **21 september 2000** verstrekt de gemeente het bureau Buys Culturele Profielen de opdracht om de precieze oorzaken van de exploitatietekorten nader te onderzoeken. Dit bureau concludeert dat de tekorten structureel van aard zijn en dat de prognose van het bedrijfsplan uit 1997 over het aantal bezoekers van voorstellingen, de sociaal-culturele verhuurfunctie en de commerciële verhuur te optimistisch was. Dit heeft grote consequenties voor de mogelijke bijdrage van de horecafunctie. De verwachting was oorspronkelijk dat deze een forse bijdrage in de exploitatie kon bieden. Ook zijn vooral de kosten van huisvesting en de horeca hoog tot zeer hoog. De Junushoff betaalt voor het theater een huursom aan de gemeente, waarin ook een vergoeding voor kapitaallasten van de renovatie is opgenomen. De exploitatie-verwachting is echter te optimistisch geweest om deze last te kunnen dragen. Mogelijkheden om te verbeteren liggen vooral in kostenreducties op het terrein van het theatercafé/ restaurant en de huisvesting. Voor de horeca wordt een aanbeveling gedaan en blijkt een banqueting scenario⁴ het voordeligst. In dit scenario wordt het café/ restaurant volledig afgestoten. Dit scenario levert een exploitatietekort c.q. subsidiebehoefte op van in totaal fl. 1.329.000,-. Ten aanzien van de hoge kosten voor huisvesting doet het bureau Buys Culturele Profielen geen aanbevelingen. Het bureau beschouwt de hoge kosten als een gegeven en verdisconteert de huisvestingskosten in de hiervoor genoemde subsidiebehoefte.

Op **20 februari 2001** gaat het weer mis en een faillissement van het theater dreigt. Het bestuur van de Junushoff verzoekt om een voorschot en de raad besluit in april 2001 tot verlening van een eenmalige subsidie van fl. 900.000,- ter dekking van de exploitatieverliezen tot en met de eindiging van het seizoen per 30 juni 2001.

⁴ In het banqueting scenario handhaaft het Theater Junushoff drie functies: het cultureel programma, het sociaal-cultureel programma en de commerciële verhuur. De horecafunctie wordt beperkt tot de banqueting en het theatercafé/restaurant wordt afgestoten. Banquetting is het verzorgen van banketten: in de hotellerie de afdeling die zich bezighoudt met de food and beverage voor partijen en meetings.

Op **19 juli 2001** verschijnt de eerste concept huurovereenkomst. Vanaf 1984 is er een huurrelatie tussen de gemeente en de Junushoff, deze relatie was echter niet vastgelegd in een schriftelijke huurovereenkomst. Ook ontbreken wederzijdse afspraken over onderhouds- en vervangingsinvesteringen.

Op **17 september 2001** besluit de raad de exploitatiebijdrage structureel op te hogen tot het niveau van het advies van Buys Culturele Profielen. Vanaf 1 januari 2002 wordt een structurele subsidie toegekend van € 603.073,⁵, exclusief loon- en prijscompensatie op basis van het banqueting scenario, wat neerkomt op een structurele verhoging van 28% of € 130.163,-. Inclusief de toegestane loon- en prijscompensatie wordt voor het jaar 2002 een structurele subsidie toegekend van € 635.614,-.

Na onderzoek naar de precieze oorzaak van de exploitatietekorten kiest de raad voor een oplossing:

- Het café/ restaurant wordt conform het banqueting scenario afgestoten.
- Inclusief de toegestane loon- en prijscompensatie wordt voor het jaar 2002 een structurele subsidie toegekend van € 635.614,-.

Dit blijkt echter niet voldoende...

De uitbesteding van de horeca - op basis van het banqueting scenario - is in gang gezet en eind 2002 wordt de horeca uitbesteed aan de firma Hutten Catering. Dit proces duurt echter langer dan verwacht. Hierdoor kost het flankerend sociaal plan meer geld en de administratie blijkt drastisch te moeten worden aangepakt. Dit resulteert in een oplopend negatief eigen vermogen en het bestuur van de Junushoff doet een beroep op de gemeente om het eigen vermogen aan te vullen met een bedrag van € 116.026,-. Daarnaast raamt het bestuur voor het komende seizoen 2002/2003 een exploitatietekort van € 150.000,-.

Op **14 oktober 2002** besluit de raad voor € 116.026,- extra aanvullende subsidie te verstrekken. In de raadsvergadering roepen de fracties het college van B&W op om ervoor te zorgen de problemen met de Junushoff te beheersen:

- De Junushoff zal met goede begrotingen moeten komen.
- De raad wil kwartaalrapportages en jaarverslagen van de Junushoff ontvangen.
- De raad wil sturen op basis van budgetfinanciering.

Een confrontatie met een nieuw probleem:

De trekkenwand moet worden vervangen en de toneeltoren moet worden verbouwd.

Intussen begint een probleem rondom de trekkenwand van het theater in de besluitvorming een rol te spelen. De trekkenwand voldoet niet aan de eisen van de Arbo-

⁵ Per 1 januari 1999 is de waarde van de euro ten opzichte van de gulden vastgesteld. De waarde van de euro is 2,20371 gulden. De toegekende structurele subsidie van € 603.073,- is daarmee gelijk aan fl. 1.328.998,-.

wetgeving en voor het behoud van de theaterfunctie moet worden geïnvesteerd in een nieuwe trekkenwand. De bestaande toneeltoren is echter niet bestand tegen hogere lasten van een nieuwe trekkenwand. De vervanging van de trekkenwand impliceert dan ook dat de toneeltoren moet worden verbouwd. Tijdens de behandeling van de gemeentebegroting 2003 stelt de portefeuillehouder dan ook voor om de trekkenwand aan de orde te laten komen bij een onderzoek naar de toneeltoren.

Op **23 december 2002** verzoekt het bestuur van de Junushoff de gemeente Wageningen om drie punten in de concept huurovereenkomst te wijzigen. Ten eerste dient de verhuurder de serviceovereenkomsten voor haar rekening te nemen en is de verhuurder verantwoordelijk voor aanpassingen in het pand die door de wet worden voorgeschreven. Als laatste wil het bestuur van de Junushoff een actuele inboedel lijst bij de huurovereenkomst.

Inmiddels moeten nu drie problemen worden opgelost:

- 1 De exploitatietekorten en het toenemende negatief eigen vermogen van de Junushoff. Het geraamde tekort van € 150.000,- voor het jaar 2002/2003 is immers nog niet opgelost.
- 2 De noodzakelijke verbouw van de toneeltoren en de financiering hiervan.
- 3 Het ontbreken van een huurovereenkomst en afspraken over service en onderhoud.

Periode 1: het ontwikkelen van oplossingen (12 nov. 2003 – 26 april 2010)

DE BEVINDINGEN

- De gemeente neemt in de subsidiebeschikkingen de verwachtingen op ten aanzien van (maatschappelijke) doelstellingen en uitvoeringsprestaties van de Junushoff, en deze sluiten aan op de nota Kunst & Cultuur 2007-2010.
- De problemen van de Junushoff vragen om een integrale aanpak. De gemeente richt een stuurgroep in met als doel een totaaloplossing te ontwikkelen.
- De totaaloplossing bestaat uit drie onderdelen, waarbij de maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties ten aanzien van de Junushoff ongewijzigd een belangrijke voorwaarde blijven. De drie onderdelen zijn:
 - 1 De bouw van een nieuwe toneeltoren.
 - 2 Het vinden van een beheersconstructie die de risicodragende rol van de gemeente substantieel terugbrengt.
 - 3 Het afsluiten van een huurovereenkomst en wederzijdse afspraken over onderhouds- en vervangingsinvesteringen.De bouw van een nieuwe toneeltoren wordt gerealiseerd, de overige twee onderdelen niet.
- Ten aanzien van het vinden van een beheerconstructie worden achtereenvolgens vier mogelijkheden onderzocht die niet leiden tot oplossingen:
 - 1 Een volledige privatisering via een Europese aanbesteding.
 - 2 Samenwerking met andere culturele centra zoals 't Venster.
 - 3 Verhuur van het theatercomplex aan een private partij.
 - 4 De verkoop van het pand aan een private partij.

- Ook in deze periode wordt geen huurovereenkomst afgesloten en er worden geen wederzijdse afspraken gemaakt over onderhouds- en vervangingsinvesteringen. Wel wordt een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Zowel de gemeente als de Junushoff kunnen echter de kosten van dit plan niet dragen.
- De toneeltoren wordt verbouwd en de raad stelt hiervoor een krediet beschikbaar. Gedurende het traject wordt dit krediet aangevuld. Uiteindelijk wordt de toneeltoren gerealiseerd met een kostenoverschrijding van 17% ten opzichte van het oorspronkelijke budget en 2.2% ten opzichte van het aangevulde budget.
- Het tekort op het krediet van de verbouwing van de toneeltoren is onder andere veroorzaakt door het niet realiseren van sponsordekking en het niet verhuren van kantoorruimten.

TOELICHTING

In oktober 2003 besluit het college een gemeentelijke stuurgroep in te stellen bestaande uit de wethouders Cultuur en Financiën en de sectordirecteuren Middelen en Samenleving. Het vraagstuk van de Junushoff betreft meerdere aspecten die om een integrale aanpak vragen en bestaat uit de drie eerder genoemde problemen:

- 1 De exploitatietekorten en het toenemende negatief eigen vermogen van de Junushoff.
- 2 De noodzakelijke verbouw van de toneeltoren en de financiering hiervan.
- 3 Het ontbreken van een huurovereenkomst en afspraken over service en onderhoud.

Het college hecht aan een **totaaloplossing** voor deze problemen.

Op **12 november 2003** besluit de raad bij de behandeling van de begroting 2004 de structurele bijdrage te verhogen met € 132.000,-. Dit bedrag is nodig voor de kosten van het serviceonderhoud voor technische installaties en voor vervanging en herstel van de inrichting en de inventaris. Conform eerdere ramingen van het bestuur van de Junushoff is een structurele extra bijdrage nodig van € 150.000,-. Hiervoor is echter door het college geen budgettaire ruimte gevonden.

Tijdens de begrotingsbehandeling wordt de **motie Privatisering Junushoff** ingediend en aanvaard. De raad stelt dat het onderzoek naar de verbouwing van de toneeltoren niet uit kan sluiten dat een blijvend beroep zal worden gedaan op de gemeente Wageningen om de tekorten op de exploitatie te dekken. De raad draagt dan ook het college op een onderzoek naar de mogelijkheid tot privatisering integraal onderdeel te laten uitmaken van het onderzoek naar de totaaloplossing. Dit onder de voorwaarde dat:

- Wageningen verzekerd blijft van een compleet, gevarieerd cultuuraanbod, waarbij het huidige aanbod als basis kan worden gezien;
- Wageningse amateurclubs en verenigingen blijven verzekerd van een plek in de schouwburg;
- privatisering een structureel gunstiger situatie oplevert, waarbij zowel verkoop als ook verhuur kan worden overwogen;
- de betreffende ondernemer de (planologische) mogelijkheid krijgt om op het terrein van de Junushoff activiteiten als wonen, werken, recreëren en parkeren te realiseren.

Met het uitvoeren van deze motie heeft de stuurgroep een vierde opdracht toe te voegen aan de eerder genoemde drie problemen. Het college van B&W geeft het bureau Marktplan Adviesgroep de opdracht een oriënterend onderzoek uit te voeren naar de haalbaarheid om de Junushoff te privatiseren binnen de door de raad gestelde voorwaarden.

De totaaloplossing omvat vier vraagstukken die om een oplossing vragen:

- 1 De exploitatietekorten en het toenemende negatief eigen vermogen van de Junushoff.
- 2 De noodzakelijke verbouw van de toneeltoren en de financiering hiervan.
- 3 Het ontbreken van een huurovereenkomst en afspraken over service en onderhoud.
- 4 De mogelijkheid onderzoeken van privatisering van de Junushoff.

Inmiddels geeft het bestuur Junushoff per brief op 23 december 2003 te kennen dat de stichting in afwachting is van een opeenstapeling van beslissingen van de gemeente Wageningen. Het negatief eigen vermogen over de seizoenen 2001/2002 en 2002/2003 is opgelopen tot € 237.736,-, tot en met seizoen 2000/2001 is dit door de gemeente met een eenmalige injectie afgedekt, vanaf seizoen 2001/2002 wordt weer negatief eigen vermogen opgebouwd. Het bestuur wacht op beslissingen over (1) een structurele verhoging van de subsidie of structurele verlaging van huurpenningen, (2) de Arbo-wet en Toneeltoren, (3) de huurovereenkomst, (4) de overname inboedel inclusief afschrijvingen en onderhoud en als laatste (5) voorwaarden voor budgetfinanciering.

Op **1 januari 2004** sluit de grote theaterzaal van de Junushoff omdat de trekkenwand niet aan de eisen van Arbo-wetgeving voldoet en op **16 februari 2004** behandelt de raad het collegevoorstel Totaaloplossing Junushoff en besluit op basis van het rapport van bureau Dijkhuis uit eind 2002 dat voor het voortbestaan van theater Junushoff in zijn huidige omvang en functie volledige nieuwbouw van de toneeltoren de enige reële optie is.

De grote theaterzaal sluit doordat de trekkenwand niet voldoet aan de eisen van Arbo-wetgeving, nieuwbouw van de toneeltoren is de enige optie.

Van 16 januari 2004 tot en met 10 augustus 2004 verschijnen verschillende onderzoeksrapporten over de privatisering en de bouw van een nieuwe toneeltoren. Op 16 januari 2004 geeft het rapport “vooronderzoek Privatisering Theater Junushoff” van het bureau Marktplan Adviesgroep aan dat een beoogde privatisering concrete kans van slagen biedt. Op 9 juni 2004 is er - op basis van een tussentijdse notitie van het bureau Buys Culturele Profielen - een voorlopig standpunt van de gemeentelijke stuurgroep naar de raadscommissie. Het voorlopige standpunt is een toneeltoren van bescheidener omvang en de verbetering van de bedrijfsvoering van de Junushoff. Op 10 augustus 2004 verschijnt het rapport van bureau Buys Culturele Profiel in samenwerking met K+V organisatie advies. Het rapport bevat op negen terreinen conclusies en het bureau stelt dat de kans van slagen op een succesvolle afronding van een privatisering gering is.

Op **28 september 2004** stemt de raad in met een door het college van B&W voorgestelde Totaaloplossing waarin de bouw van een toneeltoren van bescheidener omvang de financiering hiervan en de zoektocht naar de meest geschikte exploitant staan vermeld. Op basis van een onderbouwing van de financiering ligt er in feite ook een nieuwe subsidiegrondslag voor de Junushoff van € 970.000,-. De raad stelt verder een krediet beschikbaar van € 4.553.000,-.

De raad stemt in met de Totaaloplossing:

- 1 De bouw van een toneeltoren en een krediet van € 4.553.000,-.
- 2 Op zoek gaan naar een geschikte exploitant.

Als gevolg van de besluitvorming in de raad geeft het bestuur van de Junushoff haar opdracht terug aan de gemeente. Op 20 december 2004 wordt een interim-bestuur benoemd en het college van B&W informeert de raad dat een belangrijke taak van het interim bestuur het implementeren van het raadsbesluit van 28 september 2004 is. In de praktijk concentreert het bestuur van de Junushoff zich echter nagenoeg volledig op de exploitatie van het theater en is nauwelijks betrokken bij de bouw van de toneeltoren en de privatisering.

Wel stelt het bestuur van de Junushoff op 11 november 2005 dat de Junushoff kan overleven als intensievere samenwerking tot stand komt met andere sociaal-culturele instellingen in of rond Wageningen. In het rapport van het bureau Buys Culturele Profielen “Wie gaat Theater Junushoff exploiteren; Stichting Junushoff of een nieuwe exploitant?” wordt aanbevolen dat samenwerking met 't Venster voorkeur heeft en verder onderzocht moet worden. Het college besluit hierover op 13 november 2005 en de raad besluit in december alleen voorstellen te doen tot het volgen van een Europese aanbesteding voor privatisering van het theater (de raad is overigens wel geïnformeerd over de optie 't Venster via het rapport Buys). De samenwerking met 't Venster zou niet leiden tot een vermindering van financiële risico's.

Op **19 december 2005** besluit de raad tot het volgen van een Europese aanbesteding voor privatisering van de Junushoff. De aanbesteding start op 8 maart 2006 en sluit op 14 april 2006. Op 24 april 2006 rapporteert het begeleidende bureau Buys Culturele Profielen dat geen enkele partij zich heeft gekwalificeerd. Op **2 mei 2006** besluit het college te stoppen met de aanbesteding en hierover de raad te informeren.

De eerste variant “ volledige privatisering van de Junushoff ” blijkt niet mogelijk.

Intussen loopt er een procedure om de cateraar Hutten uit te kopen. Hiervoor heeft het college twee redenen. Ten eerste moest de Junushoff vrij zijn van verplichtingen vanwege de Europese aanbesteding en ten tweede is het nodig om de vleugel van het gebouw te verhuren ter dekking van de financiering van de nieuwe toneeltoren. Hoewel het voorstel van het college in de besloten raadscommissie is besproken, en dit nog in de raadsvergadering van 15 mei zal worden behandeld, doet de gemeente hierover op 4 mei

2006 een persbericht uitgaan. Op 15 mei 2006 besluit de raad de samenwerking tussen de cateraar en de Junushoff te beëindigen tegen een vergoeding van € 175.000,-.

Op **29 juni 2006** besluit de raad voor de uitwerking van een nieuw voorkeursscenario van het college van B&W. Streven blijft het vinden van een beheersconstructie die de risicodragende rol van de gemeente substantieel terugbrengt. Het besluit betreft het uitwerken van maximaal twee commerciële beheervarianten voor de Junushoff en het consulteren van de marktpartijen hierover die hebben meegedaan met de Europese aanbesteding. Het college verstrekt het bureau Buys Culturele Profielen de opdracht tot uitwerking van de commerciële beheervarianten. Dit bureau levert tevens in september de interim directeur voor de Junushoff in verband met het vertrek van de toenmalige directeur.

Op **5 oktober 2006** verstrekt de raad een extra krediet van € 241.500,- voor de verbouwing van de Junushoff en een extra krediet van € 150.000,- voor aanpassingen aan installaties en inventaris betreffende brandveiligheid. Het budget voor de verbouwing is - inclusief mutaties met betrekking tot een aanbestedingsvoorstel - daarmee aangepast naar € 4.752.500,-.

De kapitaallasten voortkomend uit deze verhogingen zullen in mindering worden gebracht op de jaarlijkse subsidie voor de Junushoff. Tevens stemt de raad in met het aanwenden van een bedrag van € 184.000,- voor verhuizing van de kantoren van de Junushoff van de vleugel naar de toneeltoren. Ten aanzien van het extra krediet wordt in het raadsvoorstel de argumentatie gehanteerd dat het extra krediet voor de verbouwing nodig is vanwege tegenvallende resultaten van de sponsoring. Dit blijkt - in een later onderzoek van PWC - onjuist, het krediet van € 241.500,- is nodig omdat het restant krediet uit 2003 ad € 800.000,- uitgeput bleek. Wel stelt PWC in het rapport dat het uiteindelijke tekort voor de verbouwing van de Junushoff € 383.000,- bedraagt en dat dit wordt veroorzaakt door het ontbreken van de sponsordekking van € 300.000,- en het budget kantoren.

Op **7 november 2006** kiest het college van B&W - op basis van rapportage van het bureau Buys Culturele Profielen in samenwerking met K+V - voor een nieuwe beheersconstructie en informeert per brief de raad hierover. In de nieuwe beheersconstructie zou een marktpartij de functies Horeca, Verhuur en Gebouwbeheer risicodragend exploiteren en blijft de Junushoff verantwoordelijk voor de functie Theaterprogrammering. De gemeente verhuurt het theatercomplex dan niet meer aan de Junushoff maar aan een marktpartij. Dit onder de voorwaarde dat de Junushoff in de gelegenheid wordt gesteld een minimum aantal voorstellingen te programmeren. Deze constructie is gevrijwaard van een Europese aanbesteding en het college vraagt aan twee partijen een visie en bedrijfsplan uit te werken. Ook vraagt het college aan een taxateur de huurprijs van het pand te bepalen. Dit laatste is belangrijke informatie voor de marktpartijen om een sluitend bedrijfsplan op te kunnen stellen.

Op **27 november 2006** herzielt de gemeente de verleende subsidie aan de Junushoff door het staken van de Europese aanbesteding. De gemeente verleent voor het jaar 2006 een

subsidie van € 968.860,-. De subsidiebeschikking bevat voor de eerste keer (maatschappelijke) doelstellingen en beoogde uitvoeringsprestaties voor de Junushoff.

Op **10 april 2007** informeert het college van B&W de raad dat de marktpartijen zich hebben terug getrokken. De marktpartijen voorzien knelpunten in de beheerconstructie en er is teveel ruimte tussen de doelstellingen/ voorwaarden van de gemeente en de plannen van de commerciële partijen.

Een tweede variant voor de beheersconstructie mislukt: de splitsing van Theaterprogrammering en de exploitatie van Horeca, Verhuur en het Gebouw.

Er is echter tevens een nieuwe oplossing voorhanden. Deze oplossing is door het interim bestuur van de Junushoff aangedragen en voorziet erin dat het interim bestuur van de Junushoff een beperkt⁶ risicodragende managementovereenkomst zal afsluiten met het bureau Buys Culturele Profielen voor de periode 2007-2010. Het college geeft fiat om de onderhandelingen hierover aan te gaan en in **mei 2007** gaat het interim bestuur van de Junushoff de managementovereenkomst aan met Buys Culturele Profielen. Feitelijk blijkt - vanwege het beperkte risicodragende karakter - deze oplossing niet te leiden tot een substantiële afname van de risicodragende rol van de gemeente.

Een derde nieuwe variant voor de beheersconstructie is geïmplementeerd: een beperkt risicodragende managementovereenkomst.

Deze variant leidt echter niet tot een substantiële afname van de risicodragende rol van de gemeente.

Op **30 juli 2007** geeft de interim-directeur van de Junushoff in een brief aan het college van B&W een reactie op de concept huurovereenkomst en stelt wijzigingen voor. In oktober 2007 geeft het bestuur van de Junushoff schriftelijk aan nog geen reactie te hebben ontvangen op de voorgestelde wijzigingen en geeft tevens aan het restant bouwkrediet graag te willen inzetten voor restpunten, waarvan de totale raming € 80.500,- is.

In **december 2007** levert het bureau ADVIN een meerjarenonderhoudsplan (MOP). Uitkomst van het MOP is dat er vanaf 2008 t/m 2017 gemiddeld €250.000,- per jaar nodig is voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Op **28 januari 2008** verleent de gemeente een subsidie van € 985.493,- voor het jaar 2008 inclusief compensatie loon- en prijsontwikkeling. Dit terwijl in december 2007 de Junushoff een subsidie vraagt van € 993.433,- exclusief compensatie loon- en

⁶ De risicodragende overeenkomst is afgesloten tussen de Stichting Junushoff en het bureau Buys Culturele Profielen. In het onderzoek is de aard en mate van het risico getoetst. De conclusie is dat er sprake is van een beperkt risico voor het bureau Buys Culturele Profielen.

prijswontwikkeling, en daarbij nog eens aangeeft in afwachting te zijn van een huurovereenkomst en wederzijdse afspraken over onderhoud. De reden voor het toewijzen van een lagere subsidie is dat op 5 oktober 2006 door de raad is besloten om, als direct gevolg van de toegenomen kapitaallast door een dekkingstekort bij de nieuwbouw van de toneeltoren, de daaruit voortvloeiende last in mindering te brengen op de jaarlijkse subsidie van de Junushoff. Het gevolg is een subsidieverlaging van € 24.655,- ten opzichte van het jaar 2007. Op 21 maart 2008 tekent de Junushoff bezwaar aan tegen de subsidieverlaging. Het bezwaar wordt op 14 oktober 2008 gegrond verklaard en op 19 januari 2009 effectueert de gemeente de uitkomst hiervan. De gemeente verleent dan een subsidie van € 1.050.642,- voor het jaar 2009, vanaf 2010 zal de korting van € 24.655,- wel worden toegepast.

Op **12 maart 2008** biedt PWC het onderzoeksrapport “Rapport van bevindingen onderzoek gang van zaken verbouwing Junushoff” aan. Het college geeft op 6 mei 2008 in een brief een reactie aan de raad. De einddeclaratie in het rapport is:

- Totaal tekort op het krediet: € 383.605,- veroorzaakt door het ontbreken van sponsordekking en het budget kantoren.
- een kostenoverschrijding op de verbouwing van 2.2% ten opzichte van het aangepaste budget (€ 4.752.500,-) en een kostenoverschrijding van 17% ten opzichten van het oorspronkelijke budget (€ 4.553.000,-).

Vanaf de aanvang is de gemeente Wageningen uitgegaan van een gedeeltelijke financiering van de verbouwing door de Stichting Junushoff zelf. Aanvankelijk betrof dit een bedrag van € 200.000,-. Nadat de gemeente besloten had de Stichting Junushoff een bijdrage te geven ter aanvulling van het eigen vermogen, is steeds uitgegaan van € 300.000,- via sponsorbijdragen. Uit interviews door PWC is gebleken dat opvolgende directies en bestuurders steeds moeite hebben gehad met deze bijdrage en dat ook aan de gemeente verteld hebben. Het probleem was dat het volgens betrokkenen onmogelijk was om deze contracten daadwerkelijk af te sluiten omdat de Junushoff en de gemeente bezig waren met een privatiseringstraject. De gemeente heeft echter steeds vastgehouden aan de eigen bijdrage. Eind 2005 is met de Stichting Junushoff gecommuniceerd dat dan maar een lening voor het desbetreffende bedrag zou moeten worden aangetrokken. Voor zover PWC heeft kunnen nagaan is dit voorstel niet door de Stichting Junushoff geaccepteerd. Als laatste leek een extra inkomstenbron de verhuur van de kantoorruimten. Het uitgangspunt was dat met de verbouwing van € 184.000,- aanzienlijke meeropbrengsten gerealiseerd konden worden. Tot op heden zijn de kantoorruimten echter niet verhuurd.

Sponsorgelden en verhuur van kantoorruimten maken in de plannen deel uit van de financiering van de Junushoff. Dit is echter niet gerealiseerd en er was ten aanzien van deze punten geen commitment van het bestuur van de Junushoff.

Op **25 september 2008** ontvangt het college van B&W een brief van het bestuur van de Junushoff waarin de ernst van de gang van zaken rond structurele ‘normale’ zaken als een huurcontract, afspraken over groot onderhoud en onzekerheid over meerjaren

afspraken is beschreven. Ook kan het beoogde Raad van Toezichtmodel⁷ moeilijk worden geïmplementeerd als de gemeente niet aan deze elementaire voorwaarden kan voldoen.

Er is een meerjarenonderhoudsplan, maar het huurcontract en de wederzijdse afspraken over onderhoud blijven een probleem. De gemeente en de Junushoff beschikken nog steeds over onvoldoende financiële middelen om het onderhoudsplan uit te voeren.

Hoewel de gemeente in 2007/2008 een meerjarenonderhoudsplan heeft laten opstellen is er nog geen akkoord over de verdeling van het onderhoud, dat is neergelegd in een zogenaamde kruisjeslijst. Het verdelen van onderhoud in een kruisjeslijst impliceert dat een deel van het onderhoud zal moeten worden gedragen door de gemeente en een ander deel door de Junushoff. De Junushoff geeft aan dat met de huidige verdeling de Junushoff voor een groot deel het onderhoud moet dragen en daarvoor in de begroting geen ruimte heeft.

Op **28 september 2009** legt het college de raad twee keuzemogelijkheden voor. De reden hiervoor is dat zowel de gemeente als de Junushoff over te weinig budget beschikken om het meerjarenonderhoudsplan uit te voeren. De keuzemogelijkheden, met hieruit voortvloeiende consequenties, zijn:

- 1 Het pand blijft eigendom van de gemeente. Het onderhoud vindt plaats volgens het MOP en de financiering daarvan kost jaarlijks € 88.000,- extra. Ten grondslag ligt een concept huurovereenkomst met een kruisjeslijst waarin de verdeling van het onderhoud is geregeld.
- 2 Verkoop van het pand, waarbij het onderhoud plaatsvindt volgens het MOP. Hierbij neemt de gemeente een eenmalig verlies van € 2.500.000,- door het verschil in boekwaarde en verkoopwaarde van het pand.

De raad besluit het college opdracht te geven voor het onderzoeken van de mogelijkheid om het theaterpand te verkopen waarbij het onderhoud plaatsvindt volgens het MOP.

Op **26 april 2010** besluit de raad - gebaseerd op biedingen van potentiële kopers - het theaterpand in eigendom te houden. Bij de hoogste bieding blijkt dat door het verschil in boekwaarde en verkoopwaarde de gemeente een eenmalig verlies moet afboeken van € 3.300.000,-. Het college stelt voor om € 2 Mln. af te boeken van de post “kapitaal zonder bestemming” en € 1.3 Mln. van de post “reserve dekking kapitaallasten”, echter de raad gaat hier niet in mee. De raad besluit tevens tot een huurverlaging door de huur terug te brengen van een kostendekkende naar een marktconforme huur. De huurverlaging is €300.000,-.

⁷ Het bestuur van de Junushoff is voornemens de besturing te moderniseren naar een zogenaamd Raad van Toezicht model.

Een vierde variant “verkoop pand” mislukt. Het pand blijft eigendom van de gemeente en de huur wordt verlaagd naar een marktconforme huur en het onderhoud zal plaatsvinden conform het MOP.

SAMENVATTEND

In de voorliggende periode is er gezocht naar mogelijkheden om de risicodragende rol van de gemeente substantieel terug te brengen. In volgorde zijn in een periode van circa 6,5 jaar door de gemeente - en deels door de Junushoff zelf - de volgende mogelijkheden onderzocht:

- Een volledige privatisering via een Europese aanbesteding.
- Samenwerking met andere culturele centra zoals 't Venster.
- Verhuur van het theatercomplex aan een private partij.
- Een risicodragende managementovereenkomst met een private partij.
- De verkoop van het pand aan een private partij.

Op de risicodragende managementovereenkomst na, bleek geen van de mogelijkheden geïmplementeerd te kunnen worden. De doelstelling om de risicodragende rol van de gemeente substantieel terug te brengen is niet gerealiseerd. De risicodragende managementovereenkomst met het bureau Buys Culturele Profielen is weliswaar wel geïmplementeerd maar heeft niet geleid tot een werkelijke substantiële vermindering van de risicodragende rol. Dit door het beperkte risicodragende karakter van het desbetreffende contract. Ook is er in de voorliggende periode geen huurovereenkomst tussen de gemeente en de Junushoff gesloten en zijn er geen wederzijdse afspraken gemaakt over het onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Na het besluit om het pand niet te verkopen worden er geen nieuwe mogelijkheden meer geopperd en treedt een nieuwe fase - tegelijkertijd met een bestuursperiode van een nieuw gemeentebestuur -aan.

Periode 2: terug naar de basis (26 april 2010 – heden)

DE BEVINDINGEN

- De beoogde maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties voor de Junushoff blijven ongewijzigd.
- Er wordt een huurovereenkomst afgesloten en er worden wederzijdse afspraken gemaakt over onderhoud en vervangingsinvesteringen te weten:
 - 1 De uitvoering van onderhoud geschiedt door of in opdracht van de Junushoff en zijn voor rekening van Junushoff.
 - 2 Dit met uitzondering van modernisering van de luchtbehandeling, vervanging software trekkenwand en werkzaamheden voortvloeiend uit wetswijzigingen.
 - 3 De gemeente heeft een toezichthoudende en controlerende rol en voert deze taak uit middels een nulmeting en een frequente schouw.
- Voor de modernisering van de luchtbehandeling en de vervanging van de software van de trekkenwand bestaan nadere afspraken tussen de gemeente en het bestuur van de Junushoff.

- De subsidie voor 2011 wordt circa 20% naar beneden bijgesteld ten opzichte van 2010, op basis van de nieuwe uitgangspunten te weten een verlaging van de huur en een vermeerdering ten behoeve van onderhoud.
- Het achterstallig onderhoud wordt opgepakt en er wordt aan de luchtbehandeling gewerkt om de klachten te verminderen.

TOELICHTING

Er vinden in eerste instantie gesprekken plaats tussen de nieuwe portefeuillehouder en het bestuur van de Junushoff waarin de toekomst van de Junushoff centraal staat. Op 30 juni 2010 verwoordt het bestuur van de Junushoff in een brief aan het college van B&W hetgeen besproken is:

- De Junushoff heeft de voorkeur om zelf de regie en verantwoordelijkheid te hebben over het groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen.
- Het bestuur heeft er moeite mee dat er geen toezeggingen zijn betreffende een aantal hardnekkige knelpunten zoals de klimaatbeheersing en de slechte staat van de publiekruimten.
- Er is gesproken over de ambities van de Junushoff: uitbouwen tot het theater van de Vallei, satelliet podia in Ede en de gemeente Renkum, bezoekersaantallen van professionele voorstellingen naar 45.000-50.000, de ontwikkeling van een poppodium in samenwerking met UNITAS en de ontwikkeling van een spraakmakend zomerfestival.

Op **25 oktober 2010** besluit het college van B&W een beslissing over het onderhoud en beheer van de Junushoff aan te houden. Het gaat daarbij om twee opties:

- 1 Al het onderhoud overhevelen naar de Junushoff.
- 2 Alleen het aan het theater gerelateerde onderhoud overhevelen naar de Junushoff.

Het bestuur van de Junushoff is verontrust over het aanhouden van het besluit, en daarmee het uitblijven van zekerheid, en geeft aan dat Buys Culturele Profielen de overeenkomst - die afloopt op 31 december 2010 - niet wil verlengen. Het bestuur benoemt hierna een interim-directeur.

Op **22 december 2010** verleent de gemeente een subsidie van € 841.928,- voor het jaar 2011 inclusief indexering. Het bedrag is gebaseerd op de bijdrage 2010, verminderd met de - bij raadsbesluit van 26 april 2010 besloten- huurverlaging en vermeerderd met een budget van € 88.000,- ten behoeve van onderhoud conform de kruisjeslijst en inclusief indexering. De subsidiebeschikking bevat tevens (maatschappelijke) doelstellingen en uitvoeringsprestaties voor de Junushoff en deze zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. In de subsidiebeschikking is opgemerkt dat de verdeling van het onderhoud kan wijzigen in 2011 en dat dit kan leiden tot een gewijzigde subsidiebeschikking.

Op **10 januari 2011** draagt de raad via een motie het college op om uiterlijk 1 april 2011 met de Junushoff tot afspraken te komen over het onderhoud en de ondertekening van een huurovereenkomst.

Op **28 juni 2011** informeert het college van B&W de raad over de stand van zaken. De gemeente is vanaf begin 2011 bezig met het uitvoeren van achterstallig onderhoud en aan het luchtverversingssysteem wordt gewerkt om de klachten te verminderen. Begin juli 2011 zal de entree worden vervangen en de rioleringsproblematiek is opgelost. Verder is afgesproken dat de Junushoff het MOP gaat uitvoeren onder de voorwaarde dat de gemeente en de Junushoff tot een getekende huurovereenkomst komen. Streven is om in de maand september de huurovereenkomst te ondertekenen. Eind augustus wordt door de gemeente een nulmeting uitgevoerd en daarna zal periodiek een schouw worden herhaald om de staat van het onderhoud te monitoren.

Op **13 december 2011** verleent de gemeente een structurele subsidie van € 835.871,-. Hierbij is rekening gehouden met een marktconforme huur en de subsidie bevat een budget van € 89.980,- voor regulier onderhoud conform het MOP. Daarnaast verstrekt de gemeente een onderhoudssubsidie van € 127.739,- voor groot onderhoud. De totale onderhoudssubsidie bedraagt daarmee € 217.719,-.

Op 1 februari 2012 benoemt het bestuur van de Junushoff een tweekoppige directie, te weten Loek Buys als Algemeen Directeur en Dorien van de Laak als Adjunct Directeur en op **15 februari 2012** ondertekenen de gemeente en het bestuur van de Junushoff een huurcontract:

- De huurprijs per 1 januari 2012 bedraagt € 267.720,- exclusief BTW.
- De kosten van onderhouds-, herstel- en vernieuwingswerkzaamheden zijn voor rekening van de huurder, met uitzondering van a) de modernisering van de luchtbehandeling, b) de complete vervanging van software van de trekkenwand en c) werkzaamheden voortvloeiend uit wetswijzigingen die redelijkerwijs niet door of in opdracht van de huurder uitgevoerd kunnen worden.
- De uitvoering van onderhoud geschiedt door of in opdracht van de huurder. De wijze waarop beheer en onderhoud door de huurder wordt verricht, wordt de eerste vijf jaar eens per jaar besproken in een onderhoudsoverleg. Met dezelfde frequentie wordt door de verhuurder een schouw uitgevoerd naar de onderhoudssituatie.

Er is een huurcontract en wederzijdse afspraken over onderhoud.

Voor de modernisering van de luchtbehandeling en de vervanging van de software van de trekkenwand bestaan nadere afspraken tussen de gemeente en het bestuur van de Junushoff. De gemeente beschouwd de vervanging van de software van de trekkenwand als een gezamenlijke verantwoordelijkheid en zowel de Junushoff als de gemeente hebben hierbij een resultaatverplichting. De kosten voor de vervanging van de luchtbehandeling zijn opgenomen in de MOP en derhalve een verantwoordelijkheid voor de Junushoff, wel heeft de gemeente een inspanningsverplichting.

5 Bevindingen uit het vergelijkend onderzoek

Deze paragraaf beschrijft de bevindingen uit het vergelijkend onderzoek en bijlage 4 beschrijft de bevindingen in detail. Op basis van het vergelijkend onderzoek ontstaat inzicht in het cultureel, operationeel en financieel functioneren van de Junushoff in vergelijking met een vijftal referentietheaters. Er is gebruikgemaakt van de data van vijf referentietheaters uit de periode 2007 – 2009. De jaren 2010 en 2011 zijn niet bruikbaar omdat de cijfers door de Junushoff nog niet zijn ingevoerd.

Het Theater Junushoff is op vijf prestatievelden vergeleken:

- 1 Besturing
- 2 Programmering
- 3 Bezoekers
- 4 Organisatie
- 5 Financiën

DE BEVINDINGEN

- De wijze waarop de aansturing van de Junushoff is vorm gegeven is nagenoeg gelijk aan die van de referentietheaters.
- De (maatschappelijke) doelstellingen zijn nagenoeg gelijk aan die van de referentietheaters.
- Ten aanzien van de uitvoeringsprestaties programmeert de Junushoff vergelijkbare aantallen voorstellingen als de referentietheaters. De Junushoff trekt echter bij een vergelijkbaar aantal professionele voorstellingen minder bezoekers dan de referentiesteden. Wel is er sinds 2007 een stijging waarneembaar waarbij de groei van het aantal bezoekers voornamelijk uit de gemeente Wageningen zelf komt.
- De programmering is vergelijkbaar met de referentietheaters, echter met meer accent op amateur-, dans- en bewegingstheater.
- De huisvestingslasten zijn hoog in vergelijking met die van de referentietheaters
- De gemeentelijke bijdrage is hoger in vergelijking met die van de referentietheaters. Echter, in het licht van de hoge huisvestingslasten is de gemeentelijke bijdrage lager, een relatief groot deel van de gemeentelijke bijdrage wordt immers besteed aan huisvesting. De overige inkomsten liggen lager en de Junushoff ontvangt over de periode 2007-2009 geen subsidie van het rijk of de provincie. Dit laatste in tegenstelling tot de referentietheaters die wel een rijks- of provinciesubsidie ontvangen.
- De Junushoff beschikt over een compacte organisatie met daarom heen een grote groep flexibel inzetbare krachten en de voorstellingskosten zijn lager dan die van de referentietheaters.

Hieronder volgt per prestatieveld een toelichting op de bevindingen.

DE BESTURING

Theater de Junushoff wordt in juridische zin geëxploiteerd door de Stichting Junushoff (opgericht op 12 januari 1984). Dit is een gebruikelijke beheersconstructie in de culturele sector. De referentietheaters kennen allen eenzelfde juridische vorm.

Het kader voor het beleid van de Stichting Junushoff is door de raad vastgesteld en bestaat uit maatschappelijke doelstellingen en beoogde uitvoeringsprestaties, en een jaarlijkse gemeentelijke financiële bijdrage in de vorm van een beschikbare subsidie. De beoogde maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties en de beschikbare subsidie zijn de belangrijkste sturingsmiddelen voor de gemeente Wageningen. Deze sturingsmiddelen zijn dan ook in het vergelijkend onderzoek betrokken.

Op basis van de resultaten uit het vergelijkend onderzoek kan gesteld worden dat de Junushoff ten opzichte van de referentietheaters - met betrekking tot maatschappelijke doelstellingen - een vergelijkbare opdracht heeft.

De maatschappelijke opdracht van de Junushoff is vergelijkbaar met die van de referentietheaters.

Met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage of beschikbare subsidie is een nuancering noodzakelijk. De exploitatiebijdrage van de gemeente Wageningen per bezoeker is voor de jaren 2007, 2008 en 2009 respectievelijk 17%, 21% en 6% hoger dan de referentietheaters. Indien de exploitatiebijdrage wordt gecorrigeerd met de relatief hoge huisvestingslasten dan is deze per bezoeker voor de jaren 2007, 2008 en 2009 respectievelijk 24%, 21% en 29% lager dan de referentietheaters.

De exploitatiebijdrage van de gemeente is hoger in vergelijking met referentietheaters, maar...

indien de huisvestingslasten buiten beschouwing worden gelaten dan is de exploitatiebijdrage van de gemeente lager.

De correctie met huisvestingslasten is noodzakelijk om een zuiver beeld te krijgen van de doelmatigheid van de operationele activiteiten van het theater. De kostenstructuur van de Junushoff wijkt over de onderzoeksperiode van het vergelijkend onderzoek namelijk sterk af. Vooral de huisvestingslasten - als percentage van de totale lasten - zijn significant hoger. Dit betekent dat een belangrijk deel van de hogere exploitatiebijdrage van de gemeente is bestemd ter dekking van de hogere huisvestingslasten. De hoogte van de gemeentelijke bijdrage geeft daarmee geen zuiver beeld over de doelmatigheid van de operationele activiteiten van het theater. Om dit beeld wel zuiver te krijgen is de exploitatiebijdrage van de gemeente gecorrigeerd met de huisvestingslasten.

Tot slot moet worden opgemerkt dat uit de historische reconstructie blijkt dat vanaf 2011 de huisvestingslasten aanmerkelijk lager zijn door een bijstelling van de huur naar een markconform tarief.

PROGRAMMERING

De Junushoff is een theater in een kleine gemeenschap, met een bijzondere samenstelling van de bevolking door de aanwezigheid van een universiteit.

De Junushoff programmeert op jaarbasis 180 voorstellingen (inclusief amateurvoorstellingen), wat vergelijkbaar met de referentiesteden. Deze voorstellingen worden verdeeld over verschillende genres en over de grote en kleine zaal. De programmeringsmix - en daarbinnen de verhoudingen tussen de verschillende genres - is vergelijkbaar met de referentietheaters. Dit met uitzondering van amateurtheater, hiermee wordt aanzienlijk meer gedaan in de Junushoff. Een vergelijking van het aantal voorstellingen per genre geeft een meer gevarieerd beeld. Bij sommige genres ligt het aantal voorstellingen van Junushoff hoger, bij andere lager.

De programmering van Junushoff is vergelijkbaar met de referentietheaters, echter met meer accent op amateur-, dans- en bewegingstheater.

Meer in het bijzonder laat het vergelijkend onderzoek de volgende resultaten zien:

- De Junushoff presenteert een vergelijkbaar aantal zogenaamde gesubsidieerde voorstellingen. Dat zijn voorstellingen die gefinancierd zijn onder andere door het Rijk. Van deze producties kun je stellen dat ze inhoudelijk goed zijn. Maar ook dat deze voorstellingen vooral bezocht worden door culturele “kenners”.
- De Junushoff programmeert in verhouding iets minder jeugdvoorstellingen, maar het aantal bezoekers aan jeugdvoorstellingen is vrijwel gelijk.
- De Junushoff heeft geen besloten voorstellingen, in tegenstelling tot de referentietheaters.
- Het gemiddeld aantal bezoekers voor gesubsidieerde voorstellingen lag in 2007 - het eerste jaar na opening - onder het gemiddelde. In 2009 is dat iets bijgetrokken.
- De Junushoff heeft gemiddeld meer bezoekers bij buitenlandse groepen.
- De Junushoff programmeert minder toneel, maar programmeert aanzienlijk meer dans en bewegingstheater.
- Dans en bewegingstheater zijn aanzienlijk populairder bij bezoekers van de Junushoff dan bij de andere theaters. Toneel trekt minder bezoekers bij de Junushoff.

Dit totale beeld, met alle achterliggende redeneringen over zaaltype, bevolkingsomvang en bevolkingssamenstelling, geeft geen aanleiding om te veronderstellen dat de Junushoff een zeer afwijkende programmering heeft ten opzichte van de referentietheaters.

Wel kan de extra aandacht voor dans en beweging en de mindere voorstellingen van toneel er op wijzen dat de Junushoff rekening houdt met de internationale samenstelling van de bevolking door de aanwezigheid van de universiteit. De Junushoff is hiervoor ten aanzien van het programma ook vergeleken met de drie universiteitssteden Delft, Leiden en Maastricht. Ook dit zijn relatief kleine universiteitssteden met een groot cultureel aanbod.

Hieruit blijkt dat het internationale karakter van de omgeving - door de aanwezigheid van de universiteit - een verklaring is voor het feit dat er minder toneel wordt aangeboden, toneel is nu eenmaal taalgebonden. Minder klassiek en musical is te verklaren met de aanwezigheid van twee zeer goede concert- en musicaltheaterzalen in de nabije omgeving (Apeldoorn en Arnhem), die een dergelijk aanbod beter kunnen presenteren.

BEZOEKERS

De Junushoff programmeert vergelijkbare aantallen voorstellingen als de referentietheaters. In 2007 - het eerste jaar na opening - heeft de Junushoff 15 voorstellingen minder getoond dan de theaters in de selecties. In 2009 is het aantal voorstellingen vrijwel gelijk en kent de Junushoff meer uitverkochte voorstellingen dan de referentietheaters.

De Junushoff programmeert een vergelijkbaar aantal voorstellingen als de referentietheaters en hoewel zij minder bezoekers per voorstelling trekt is hierin wel een stijging waarneembaar.

De Junushoff trekt bij een vergelijkbaar aantal professionele voorstellingen minder bezoekers dan de referentiesteden. Wel is er sinds 2007 een stijging waarneembaar, terwijl bij de referentietheaters er in 2009 duidelijk sprake is van een verlaging. De stijging van het aantal bezoekers van de Junushoff is niet alleen waarneembaar bij het aantal bezoekers aan professionele voorstellingen, maar ook bij bezoekers aan niet-culturele evenementen. Bij het percentage bezoekers van buiten de gemeente valt op dat bij de stijging van het totale aantal, er een daling plaatsvindt van bezoekers uit de regio. De hogere aantallen bezoekers worden dus gehaald binnen de gemeente Wageningen.

Het gemiddelde aantal bezoekers per voorstelling is lager dan de referentietheaters. De gegevens zijn echter niet gedifferentieerd naar het type zaal (kleine of grote zaal). Hierdoor is dit cijfer lastig te interpreteren. Als een theater veel in de grote zaal programmeert dan zal het gemiddeld aantal bezoekers per voorstelling hoger liggen aangezien er in de grote zaal meer bezoekers passen. En anderom zal het gemiddeld aantal bezoekers per voorstelling lager liggen als het theater veel in de kleine zaal programmeert.

ORGANISATIE

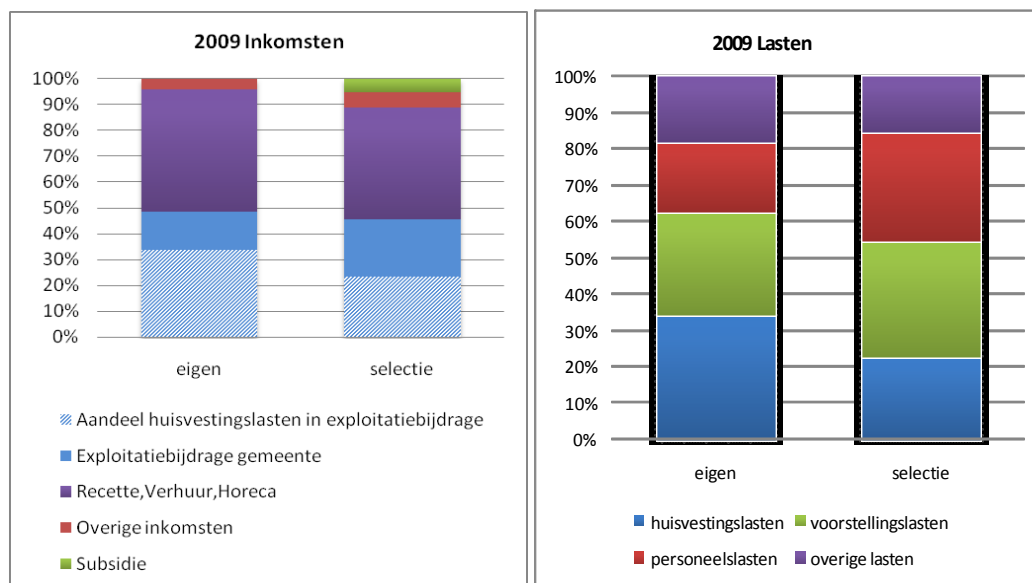
In 2009 is het aantal werkzame personen vergelijkbaar met de referentietheaters. De Junushoff heeft echter relatief weinig mensen in loondienst, namelijk 32% in vergelijking tot 80% bij andere theaters. In vergelijking met andere theaters huurt de Junushoff relatief veel mensen in, 62% in vergelijking tot 15% bij andere theaters.

De Junushoff beschikt over een compacte organisatie met daaromheen een grote schil flexibel inzetbare krachten.

De totale personeelsbezetting bij de Junushoff is vergelijkbaar met die van de referentietheaters, alleen het percentage ondersteunende horeca is iets hoger. Verder heeft de Junushoff per voorstelling minder uren beschikbaar voor techniek in vergelijking met de referentietheaters. Het ziekteverzuim lag in 2008 en 2009 onder het gemiddelde.

FINANCIEEL

In het financiële veld zijn de inkomsten en kosten van de Junushoff vergeleken met de referentietheaters. Zowel de inkomsten en kosten van een theater bestaan elk uit vier hoofdgroepen. Voor het vergelijkend onderzoek zijn de relatieve bijdragen van de verschillende hoofdgroepen aan het totaal van de Junushoff belangrijk. In de onderstaande grafiek worden de relatieve bijdragen van inkomsten en kosten gevisualiseerd.

Figuur 5.1: inkomsten en kosten van Junushoff als percentage van totale inkomsten en kosten.

De inkomsten bestaan uit de volgende vier hoofdgroepen:

- 1 Exploitatiebijdrage gemeente (49% van het totaal voor 2009).
- 2 Recette, verhuur en horeca (48% van het totaal voor 2009).
- 3 Overig: sponsoring, advertenties en dienstverlening (4% van het totaal voor 2009).
- 4 Subsidies provincie, rijk, fondsen (0% van het totaal voor 2009).

De **exploitatiebijdrage** van de gemeente Wageningen per bezoeker is voor de jaren 2007, 2008 en 2009 respectievelijk 17%, 21% en 6% hoger dan de referentietheaters. Zoals eerder genoemd vraagt dit om een nuancering met betrekking tot de huisvestingslasten. Indien de exploitatiebijdrage wordt gecorrigeerd met huisvestingslasten dan is deze per bezoeker voor de jaren 2007, 2008 en 2009 respectievelijk 24%, 21% en 29% lager dan de referentietheaters.

Exploitatiebijdrage van de gemeente per bezoeker.	2009		2008		2007	
	Eigen	Selectie	Eigen	Selectie	Eigen	Selectie
Zonder correctie huisvestingslasten.	€ 22,42	€21,10	€22,84	€18,8	€22,65	€19,31
Met correctie huisvestingslasten.	€10,15	€14,34	€10,18	€12,84	€10,79	€14,18

Tabel 5.1 Exploitatiebijdrage van de gemeente per bezoeker.

Verder zijn de inkomsten uit **recette, verhuur en horeca** in de jaren 2008 en 2009 circa 5% hoger dan die van de referentietheaters. In het jaar 2007 zijn deze inkomsten 7% lager. Voor de jaren 2009 en 2008 liggen de **overige inkomsten** respectievelijk 4% en 2% lager dan die van de referentietheaters, in 2007 zijn de overige inkomsten gelijk. Voor de jaren 2007, 2008 en 2009 ontvangt de Junushoff geen **subsidie** van het rijk of de provincie terwijl de referentietheaters in 2008 en 2009 wel subsidie ontvangen. Overigens heeft de Junushoff vanaf 2010 wel een tweejarige programmeringsubsidie ontvangen van het Fonds voor de Podiumkunsten.

De kosten bestaan uit de volgende vier hoofdgroepen:

- 1 Huisvestingslasten ⁸(34%).
- 2 Voorstellingslasten (28%).
- 3 Personeelslasten (19%).
- 4 Overige lasten (18%).

Uit het vergelijkend onderzoek blijkt dat de **huisvestingslasten** hoog zijn in vergelijking met die van de referentietheaters. Voor de jaren 2009, 2008 en 2007 zijn de huisvestingslasten respectievelijk 28%, 15% en 24% hoger.

De Junushoff heeft relatief hoge huisvestingslasten.

De directe **voorstellingskosten** liggen 3-4% lager dan die van de referentietheaters. Tegelijkertijd heeft de Junushoff lagere recette-inkomsten per theatervoorstelling. De programma-exploitatie is per saldo in balans. Met andere woorden de kaartverkoop is zodanig dat afdrachten aan producenten van producties gedekt worden. De programma exploitatie is in balans.

Als laatste zijn de **personeelslasten** (exclusief horeca) 11% lager dan bij de andere theaters, de kosten van het horecapersoneel liggen 2-3% hoger dan bij de selectie.

De Junushoff heeft relatief lage voorstellingskosten en personeelslasten.

⁸ Huisvestingslasten bestaan uit kapitaallasten, huurlasten, onderhoud, investeringen en afschrijving gebouw en inventaris.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

De conclusie richt zich op de centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek:

Hoe worden de publieksdoelstellingen gerealiseerd en hoe wordt daarin de afweging tussen kosten en baten gemaakt?

Deze vraag wordt behandeld aan de hand van een beoordeling van een vijftal onderwerpen:

- 1 de realisatie van maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties;
- 2 de kwaliteit van besluitvorming;
- 3 de regievoering, samenspel tussen raad, college en het bestuur van de Junushoff en de risicobeheersing;
- 4 de kwaliteit van informatievoorziening;
- 5 de ambtelijke organisatie.

Conclusie 1a:

De maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties worden goed gerealiseerd.

Met de gemeente Wageningen zijn afspraken gemaakt met betrekking tot activiteiten en prestaties van de Junushoff. Uit de verantwoording van de Junushoff over de afgelopen jaren blijken de maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties goed worden gerealiseerd. In Deel II van dit rapport is dit onderbouwd en hierin is als specifiek voorbeeld het jaar 2009 volledig opgenomen.

Conclusie 1b:

De Junushoff opereert nog matig binnen de door de gemeente beschikbaar gestelde financiële middelen want het financieel resultaat is nog broos en het eigen vermogen is negatief.

Het financiële kader waarbinnen de Junushoff de doelstellingen dient te realiseren blijft de afgelopen jaren nog broos. Hoewel de situatie ten opzichte van voorgaande jaren sterk is verbeterd - grote tekorten en dreigend faillissement zijn niet meer aan de orde - beweegt het exploitatieresultaat zich rond de nullijn en is het eigen vermogen nog negatief. Doordat het ingezette beleid om de risicodragende rol van de gemeente substantieel terug te brengen niet is gerealiseerd, is de gemeente nog steeds volledig risicodragend van de exploitatierisico's. Gegeven het negatief eigen vermogen van de Junushoff is de gemeente ook de enige partij die het risico kan dragen.

Tot 2011 is door de relatief hoge huisvestingslasten de bovenstaande conclusie niet 1 op 1 te vertalen naar een uitspraak over de doelmatigheid van de operationele activiteiten van de Junushoff. Een belangrijk deel van de exploitatiebijdrage van de gemeente is immers bestemd ter dekking van de hogere huisvestingslasten (ten opzichte van vergelijkbare theaters). Indien de exploitatiebijdrage van de gemeente wordt gecorrigeerd met huisvestingslasten dan is deze per bezoeker lager dan de referentietheaters. Bij de correctie van de huur in 2011 naar een marktconform tarief zou dit probleem opgelost kunnen zijn, wat onderzocht kan worden na vaststelling van de jaarrekening over 2011. Het onderscheiden van de exploitatie- en huisvestingslasten is hierbij belangrijk.

Conclusie 2:

De kwaliteit van besluitvorming is onvoldoende doordat gedurende lange tijd stelselmatig problemen vooruit worden geschoven, dit door te volharden in lange-termijn oplossingen zonder de problemen van alledag adequaat te beheersen.

Vanaf 2010 treedt hierin een zichtbare verbetering op.

Kenmerkend voor de besluitvorming door de raad is dat lastige keuzes bij voortdurend en voor lange tijd voor uitgeschoven worden. In de jaren na de renovatie in 1997/ 1998 worden ad-hoc besluiten genomen zonder enig zicht op een koers voor structurele oplossingen. De raad hanteert vaak tegen beter weten in het standpunt “geen extra geld naar de Junushoff” maar moet regelmatig - en voor voldongen feiten gesteld - besluiten tot eenmalige financiële injecties en/ of structurele verhogingen van de subsidie.

Voortdurend langsepende problemen worden lange tijd niet opgelost en worden in de loop van de tijd ernstiger. De belangrijkste zijn:

- 1 Het negatief exploitatieresultaat van de Junushoff door een aanvankelijk te optimistisch bedrijfsplan.
- 2 Het niet voldoen van de trekkenwand aan de Arbo-wetgeving.
- 3 Het ontbreken van een huurcontract en wederzijdse afspraken over onderhouds- en vervangingsinvesteringen.

Begin 2004 kiest de raad voor een Totaaloplossing. De toneeltoren wordt verbouwd en een onderzoek wordt gestart naar de privatisering van de Junushoff, met als doel de financiële risico's voor de gemeente substantieel te verlagen. De verbouwing van de toneeltoren lost het probleem van de trekkenwand en het voldoen aan Arbo-wetgeving op, maar een onderzoek naar privatisering van de Junushoff biedt geen oplossing voor de toenemende exploitatietekorten van de Junushoff. Deze problemen worden in de eerste jaren veroorzaakt door verliesgevend operationele activiteiten van de Junushoff en gedurende de gehele periode door het ontbreken van een huurcontract en wederzijdse afspraken over onderhouds- en vervangingsinvesteringen, in wezen primaire instrumenten voor sturing.

De raad - en ook het bestuur van de Junushoff - roept het college wel regelmatig op om aan deze problemen wat te doen, maar controleert zeer matig of dit ook gebeurt. De

aandacht gaat hoofdzakelijk uit naar de verbouwing van de toneeltoren en het onderzoek naar privatisering. Binnen het college en de ambtelijke organisatie is de slag- en organisatiekracht niet aanwezig om op redelijke termijn een huurcontract en onderhoudsovereenkomst te ontwikkelen en af te sluiten. Ook hier gaat veel aandacht uit naar de toneeltoren en privatisering.

Eind 2007 verschijnt uiteindelijk het eerste meerjarenonderhoudsplan. Ook dit leidt niet tot sturing vanuit de raad en het college brengt hiervoor ook de raad niet in stelling. Wel worden de problemen rondom de verliesgevende operationele activiteiten van de Junushoff vanaf 2007 minder. Dit doordat - op aangeven van het bestuur van de Junushoff - een beperkt risicodragend managementcontract wordt afgesloten met een extern bureau. Dit bureau levert een directeur die de operationele sturing van de Junushoff ter hand neemt en de exploitatieresultaten tot rondom de nullijn weet te verbeteren.

Vanaf 2010 is een kentering waarneembaar. Het privatiseringstraject heeft niet geleid tot de gewenste resultaten en het college brengt de raad in stelling met het voorleggen van de politieke keuze om het pand wel of niet te verkopen en bij niet-verkopen de consequenties te aanvaarden ten aanzien van onderhoud. Hoewel er in dit stadium nagenoeg geen andere alternatieven voorhanden zijn wordt het in stelling brengen van de raad op dit punt wel als voldoende gekwalificeerd. Het college kiest er immers voor om - zonder vooraf een voorkeur aan te duiden - de politieke keuze voor te leggen en vraagt nadrukkelijk aan de raad om de consequenties te aanvaarden.

De raad kiest ervoor het pand in eigendom te houden. Daarna treedt een zichtbare versnelling op in het ontwikkelen van adequate afspraken met de Junushoff over het huurcontract en onderhoud en de bijstelling van de huur naar een markconform tarief. Met deze oplossingen is de gemeente, na een jarenlange besluitvorming, weer terug bij de basis.

Conclusie 3:

De kwaliteit van de regievoering en het samenspel tussen de raad/college/bestuur van de Junushoff is voor een lange periode onvoldoende tot matig.

Een kentering is zichtbaar wanneer eind 2009 een heldere politieke keuze voorligt: koop of verkoop van het pand.

De risico's zijn bij de raad en het college gedurende het traject wel in beeld maar deze hebben onvoldoende doorwerking op besluitvorming. Het college neemt hierin onvoldoende de regie en brengt de raad in onvoldoende mate of te laat in stelling. In dit licht is het samenspel tussen de raad en het college onvoldoende. Eind 2009 is een kentering zichtbaar wanneer het college een heldere politieke keuze voorlegt aan de raad over de koop of verkoop van het pand.

Het ontbreekt een lange periode aan een goed totaaloverzicht. Dit wordt wel onderkend met de oprichting van een stuurgroep, maar het duurt ook daarna te lang om het gewenste overzicht te creëren. De Totaaloplossing lost dit deels op, maar belicht enkel de problemen rondom de toneeltoren en privatisering. Zoals eerder genoemd blijven zaken als oplopende exploitatieverliezen, het huurcontract en onderhoud liggen. Ook de ontwikkeling van een meerjarenonderhoudsplan duurt een lange tijd en als dit eenmaal is ontwikkeld blijft de doorwerking op besluitvorming uit. Verder heeft onder andere in de bestuursperiode 2006-2010 de regelmatige wisseling van het portefeuillehouderschap vertragend gewerkt.

Het onderzoek naar privatisering is een langlopend traject waarin verschillende opties of scenario's worden onderzocht. Op zich is de regie op dit traject vanuit het college voldoende. Het college - maar ook de raad - weet standvastig de koers vast te houden en bij tegenvallers nieuwe alternatieven te onderzoeken. Echter, door de volgordeijkheid van de genomen stappen duurt het traject erg lang.

De relatie tussen het college en het bestuur van de Junushoff staat door de langlopende trajecten, zonder de korte-termijn problemen op te lossen, onder druk. Het college slaagt er niet in om in voldoende mate een constructieve samenwerking te realiseren en het bestuur te betrekken in de belangrijke kwesties zoals de verbouwing en de privatisering. Ten aanzien van de verbouwing van de toneeltoren is het bestuur van de Junushoff nauwelijks betrokken. Ook ten aanzien van belangrijke onderdelen van de exploitatiebegroting zoals sponsorwerving is er bij het bestuur geen commitment. In het licht van het lopende traject van privatisering is dit laatste overigens begrijpelijk.

Verder ontbreekt het aan een schriftelijke bestuursopdracht voor het bestuur van de Junushoff. De afspraken ten aanzien van voorgenoemde punten zijn daarmee niet expliciet schriftelijk vastgelegd. Afspraken en verhoudingen zijn niet aantoonbaar tweezijdig van aard en het college stuurt de samenwerking ten aanzien van deze punten niet bij. Aan de andere kant dient te worden opgemerkt dat het bestuur van de Junushoff voldoende kennis had van de politiek-bestuurlijke context en hier ook naar had kunnen handelen.

Vanaf 2010 is een kentering waarneembaar. In eerste instantie wordt er vanuit het college geïnvesteerd in de relatie met het bestuur van de Junushoff, waarna er constructief wordt samengewerkt aan het ontwikkelen van een huurcontract en afspraken over onderhoud en investeringen.

Conclusie 4:

De kwaliteit van informatievoorziening is overwegend voldoende tot goed wat betreft specifieke casuïstiek, maar de kwaliteit van informatievoorziening met als doel het creëren van een totaaloverzicht is matig, of komt te langzaam tot stand.

Gedurende het gehele traject is de informatievoorziening vanuit het college naar de raad overwegend van voldoende kwaliteit. De planning & control cyclus tussen de gemeente en de Junushoff is overwegend op orde en de kwaliteit van de stukken is voldoende. De voorstellen van het college zijn onderbouwd, al dan niet voorzien van onderzoeksrapporten van externe bureaus en bevatten opties met een voorkeur van het college.

Wel kunnen er kanttekeningen worden geplaatst bij de inzet van externe bureaus, zonder hierbij te oordelen over de kwaliteit van deze inzet. Vanaf eind 2000 tot op heden heeft het bureau Buys Culturele Profielen een dominante en opvolgende betrokkenheid in verschillende onderzoeks-, advies- en managementrollen. Vanaf 2000 t/m 2006 verschillende onderzoeks- en adviesopdrachten voor de gemeente en vanaf 2007 t/m heden een managementopdracht voor het bestuur van de Junushoff. Vanuit het oogpunt van borging van kwaliteit van informatie kan dit een risico zijn. Het gevaar kan immers bestaan dat er vanuit de opgebouwde historische onderzoeksinformatie op eenmaal ingeslagen wegen teveel wordt voortgebouwd, alternatieve mogelijkheden uit het oog worden verloren en/of de onafhankelijke positie van het bureau onder druk komt te staan. Aan de andere kant is de langdurige inzet van het bureau Buys Culturele Profielen een weloverwogen beslissing van achtereenvolgens het college en het bestuur van de Junushoff. Dit uit oogpunt van continuïteit en efficiency. Het inleren van een ander bureau zou immers in een dergelijk complex dossier veel tijd en geld kosten.

Als laatste kunnen er in de eerste jaren na de renovatie kanttekeningen worden geplaatst bij de tijdigheid vanwege het incidentele karakter van de besluitvorming. Anderzijds heeft het college wel tijdig gereageerd op basis van de informatie zoals verstrekt door het bestuur van de Junushoff. In een tweetal gevallen is er vanaf 1998-heden sprake van niet-tijdige of onjuiste informatie van het college naar de raad. Het laatste is eerder benoemd in een onderzoek van PWC. Hoewel het verstrekken van onjuiste informatie op zich een belangrijk punt is, is dit gezien de lengte van deze periode niet uitzonderlijk en als dusdanig niet zwaarwegend te noemen.

Ten aanzien van complexere zaken - waarin integrale vraagstukken aan de orde zijn - komt de informatievoorziening moeizaam tot stand. Het duurt dan ook relatief lang voordat alle informatie voorhanden is en er een redelijke mate van overzicht ontstaat. Voorbeelden hiervan zijn de Totaaloplossing en het meerjarenonderhoudsplan. Respondenten noemen als oorzaak de organisatie van dergelijke processen binnen de ambtelijke organisatie. De informatievoorziening loopt bij integrale en complexere vraagstukken niet gestructureerd. Er wordt daarbij in onvoldoende mate integraal gewerkt en binnen afdelingen worden zaken autonoom en niet-transparant besloten.

Conclusie 5:

De kwaliteit en inzet van de ambtelijke organisatie is overwegend voldoende, maar de organisatiekracht met betrekking tot integraal werken is matig.

Voor dit laatste zijn verschillende reorganisaties in gang gezet teneinde versnippering tegen te gaan en integraal werken te verbeteren.

De kwaliteit en inzet van de ambtelijke organisatie is overwegend voldoende. Een sterk punt is dat de ambtelijke organisatie - ondanks de soms gespannen relatie tussen het college en het bestuur van de Junushoff - een constructieve relatie weet te onderhouden met het bestuur van de Junushoff. Ook is de ambtelijke organisatie in staat onafhankelijk advies uit te brengen naar het college. Dit is een indicatie van goed samenspel tussen het college en de ambtelijke organisatie.

Met betrekking tot de aanpak van complexere en integrale vraagstukken is de kwaliteit binnen de ambtelijke organisatie niet op voldoende niveau. Eerdere opmerkingen zijn hierover al gemaakt ten aanzien van de kwaliteit van informatie. Integraal werken is een belangrijke voorwaarde voor goede regievoering waarbij het op een effectieve en efficiënte wijze creëren van totaaloverzicht belangrijk is. Hierbij dient te worden opgemerkt dat dit niet de enige voorwaarde is, er zijn meer voorwaarden voor een goede regie. Deze zijn in de voorgaande conclusies al behandeld.

Wel heeft er circa twee jaar geleden een reorganisatie plaatsgevonden. De organisatie is platter geworden en op verschillende plekken in de organisatie ligt er meer accent op integraal werken en de kwaliteit van beleidsontwikkeling.

Verder is het langdurig ontbreken van een onderhoudscontract, een meerjarenonderhoudsplan en wederzijdse afspraken over onderhoud een indicatie van een matige kwaliteit van het vastgoedbeheer binnen de ambtelijke organisatie. Ook hier is een reorganisatie recent afgerond. Hierdoor is in 2012 één vastgoedbedrijf ingericht daar tot op heden vastgoed te versnipperd is georganiseerd.

Als laatste merken wij op dat vooral de presentatie van financiële informatie soms (te) complex is. Een sprekend voorbeeld is de verstrekking van het extra krediet voor de verbouwing van de toneeltoren, waar het bureau PWC ook onderzoek naar heeft gedaan.

6.2 Aanbevelingen

De conclusies uit de voorgaande paragraaf bevatten aangrijpingspunten voor verbetering en verdere ontwikkeling. Deze aangrijpingspunten hebben doorwerking op de rollen, werkwijze en samenwerking van/tussen de raad, het college van B&W, de ambtelijke organisatie en het bestuur van de Junushoff. De belangrijkste drie aangrijpingspunten uit de conclusies zijn:

- 1 De regievoering op de samenwerking met de Junushoff is voor een lange periode onvoldoende tot matig, problemen worden stelselmatig vooruit geschoven en het samenspel tussen de raad, het college van B&W en het bestuur van de Junushoff is matig. Vanaf 2010 treedt hierbij wel een zichtbare verbetering op.
(uit conclusies 2 en 3).
- 2 De organisatiekracht met betrekking tot integraal werken is matig, informatie met als doel overzicht te creëren voor onderwerpen die relevant zijn voor de samenwerking met de Junushoff komt zeer langzaam tot stand.
(uit conclusies 4 en 5).
- 3 Hoewel de doelstellingen en uitvoeringsprestaties worden gerealiseerd doet de Junushoff dit nog matig binnen de financiële kaders.
(uit conclusie 1).

Deze aangrijpingspunten zijn - in het kader van dit onderzoek - onder één overkoepelend onderwerp te plaatsen, namelijk het onderwerp “effectief samenwerken met partijen in de samenleving”. In het kader van dit onderzoek gaat het hierbij om een effectieve samenwerking tussen de gemeente, de Junushoff en andere relevante partijen.

Dit leidt tot de onderstaande hoofdaanbeveling:

HOOFDAANBEVELING

Start een ontwikkeltraject - of breng al lopende ontwikkeltrajecten hiervoor in verband - om systematisch toe te werken naar het op een hoger plan krijgen van de samenwerking met de Junushoff, teneinde de maatschappelijke opgaven te realiseren.

Vanuit de drie aangrijpingspunten wordt aanbevolen om onder deze hoofdaanbeveling met behulp van drie ontwikkelsporen een verdere ontwikkeling in gang te zetten. De drie ontwikkelsporen worden in deze paragraaf separaat uitgewerkt en zijn samengevat in het onderstaande model van figuur 6.1.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat er op onderdelen samenhang tussen de ontwikkelsporen bestaat. Om de ontwikkelsporen helder voor het voetlicht te krijgen worden deze echter in dit rapport los van elkaar beschreven. In een verdere uitwerking voor implementatie is het nodig om samenhang aan te brengen. Deze uitwerking vindt bij voorkeur plaats in samenwerking met de verschillende actoren: de raad, het college, de ambtelijke organisatie en het bestuur van de Junushoff. Als laatste is uit het onderzoek gebleken dat elementen uit de onderstaande ontwikkelsporen al zijn opgepakt. De aanbeveling is deze verder door te ontwikkelen.

Breng de samenwerking met de Junushoff op een hoger plan, teneinde de maatschappelijke opgaven te realiseren.		
Ontwikkel de regie op samenwerking met de Junushoff en sluit het subsidieproces hierop aan.	Integraal werken binnen een opgave gestuurde organisatie	Draag zorg voor een robuust Junushoff
Richt de samenwerking op maatschappelijke opgaven.	Evalueer effecten reeds genomen structuur maatregelen.	Verbeter de solvabiliteit van de Junushoff.
Stimuleer samenwerking met andere relevante partners en bepaal ieders bijdrage, koppel het verdelingsvraagstuk van subsidies.	Besteed aandacht aan een samenhangend geheel van processen, informatiesystemen, samenwerken in teams, projectmatig werken en programmanagement.	Ontwikkel kaders voor weerstandsvermogen van de Junushoff.
Expliciteer politieke keuzevraagstukken en hak politieke knopen door.	Stel integraal werken in dienst van het realiseren van een gemeenschappelijke opgave in plaats van versplinterde deelopgaven.	Ontwikkel een uitvoeringsplan voor de Junushoff ter versterking van het weerstandsvermogen.
Bouw aan een gezamenlijke informatiepositie.		Onderzoek mogelijkheden voor de Junushoff ten aanzien van lokale en regionale samenwerking met ander cultuurcentra.
Richt een aansluitend subsidieproces in: - Vanuit een arrangement met partijen - Onderzoek meerjarige subsidies - Dereguleer het subsidieproces - Richt op beïnvloedbare zaken - Subsidie zonder moeite.		

Figuur 6.1: drie ontwikkelsporen voor de verdere ontwikkeling van samenwerking met de Junushoff.

Aanbeveling 1:

Ontwikkel de regievoering op samenwerking met de Junushoff (en andere relevante partijen in de samenleving) en sluit het subsidieproces hierop aan.

Gemeenten zijn in toenemende mate niet meer in staat om de maatschappelijke opgaven te realiseren zonder samenwerking met partijen in de samenleving. Zij vervullen hierbij een belangrijke regisserende rol. Een goede regisseur heeft overzicht over de situatie en is in staat het handelen van verschillende actoren af te stemmen tot een samenhangend geheel om zodoende de beoogde maatschappelijke doelen te realiseren.

Het ontwikkelen van regievoering op de samenwerking:

- Richt de samenwerking met de Junushoff op het realiseren van gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven: het bevorderen van culturele en maatschappelijke participatie, het cultureel imago van Wageningen en het toeristisch-recreatief aanbod van de stad. Hierdoor ontstaat binnen de raad de juiste focus die primair gericht is op de realisatie van opgaven. Hiermee kan worden vermeden dat een groot deel van de bestuurlijke aandacht uit gaat naar bijvoorbeeld onderwerpen als Arbo-wetgeving, de luchtbehandeling of onderhoud van het pand.
- Stimuleer hierbij de samenwerking met alle relevante partners binnen de samenleving. De raad heeft - vanuit zijn volksvertegenwoordigende rol - hierbij een

belangrijke taak. Denk hierbij aan de Bibliotheek, De Casteelse Poort en 't Venster maar werk hierbij ook vooral integraal vanuit verschillende beleidsterreinen. Het college kan hierbij een verbindende rol spelen en ieders bijdrage in de realisatie van maatschappelijke opgaven bepalen. Koppel het verdelingsvraagstuk van financiële middelen zoals subsidie aan individuele bijdragen van samenwerkingspartners, waaronder de Junushoff.

- Expliciteer politieke keuzevraagstukken die hierbij ontstaan, richt een proces in waarin deze bewust worden afgewogen. Indien de raad hiervoor niet het initiatief neemt dient het college hiervoor de raad in stelling te brengen. Schuif lastige keuzes niet vooruit en ga deze niet uit de weg met symbolisch beleid.
- Bouw met de Junushoff - en met andere partners - aan een gezamenlijke informatiepositie over wat speelt in de samenleving en heroverweeg op basis hiervan de verantwoordingsinstrumenten. De ambtelijke organisatie kan hiervoor samen met de Junushoff verantwoordingsinstrumenten ontwikkelen die gericht zijn op de participatie van groepen in de samenleving, de bevordering van het cultureel imago en het cultureel toerisme.

En een hierop aansluitend subsidieproces:

- Zet subsidies in vanuit een arrangement met meerdere partijen: vanuit de verbinding van alle relevante partijen en het integraal werken vanuit verschillende beleidsterreinen.
- Het huurcontract en de huidige afspraak over het onderhoud met de Junushoff is een eerste stap naar de opbouw van een duurzame relatie. Probeer dit te verbreden door de mogelijkheid te onderzoeken voor het verlenen van meerjarige subsidies teneinde een duurzame relatie te bouwen waarvoor enige mate van zekerheid belangrijk is.
- Te lang is er niet altijd wederzijds vertrouwen en noodzakelijk commitment geweest. Werk minder met een verticale relatie tussen de gemeente en de Junushoff, maar met een tweezijdige, horizontale opdrachtgever-opdrachtnemer verhouding. Hiervoor is een deregulering van het subsidieproces een voorwaarde: van wantrouwen naar vertrouwen. Een proces waaraan zowel de raad als het college moet werken. Richt de verantwoording in aan de hand van een gemeenschappelijke en zingevende visie en met een duidelijke rol- en verantwoordelijkheidsverdeling voor de programmering en exploitatie van de Junushoff tussen het college en het bestuur van de Junushoff. Doe dit kwantitatief waar mogelijk, maar stuur niet enkel op zaken die toevallig meetbaar zijn maar de kern van de zaak niet raken, zoals bijvoorbeeld de doelstelling **3.500 bezoekers** in de kleine zaal. Niet alles wat je kunt tellen telt.
- Richt het subsidie-instrument op zaken die ook werkelijk beïnvloedbaar zijn door de Junushoff en waarvoor deze ook verantwoording kan nemen. Dit voorkomt een vertekening van het beeld over financiële exploitatieresultaten door bijvoorbeeld een dominante en niet-beïnvloedbare kostenfactor zoals huur van het pand en het voorkomt kosten voor processen die geen enkele toegevoegde waarde hebben. Denk bijvoorbeeld aan het laten betalen van huurpenningen voor het gebouw en dit (deels) via subsidie weer compenseren. Indien dit toch - om wat voor reden dan ook - noodzakelijk is, regel deze zaken dan in een adequaat contract (waarvoor gekozen is door het afsluiten van een huurcontract).

- Overweeg in het kader van de voorgaande punten het volgen van het werkprogramma “Subsidie zonder Moeite”. Dit werkprogramma is ontwikkeld in een samenwerking tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken, de VNG en gemeenten in het kader van de vermindering van regelgeving en lastendruk. In 2011 is het werkprogramma door 83 gemeente succesvol doorlopen en 67 gemeenten hebben aangegeven interesse te hebben voor een vervolg in 2012.

Aanbeveling 2:

PROFESSIONALISEER EN STIMULEER INTEGRAAL WERKEN BINNEN EEN OPGAVE GESTUURDE ORGANISATIE.

Een totaaloverzicht over de situatie en daarmee het creëren van een samenhangend geheel komt effectiever en efficiënter tot stand in een ambtelijke organisatie die gericht is op het realiseren van een gemeenschappelijke opgave en hiervoor integraal werkt.

Binnen de gemeente Wageningen zijn al stappen gezet om het integraal werken binnen de ambtelijke organisatie te bevorderen. De ambtelijke organisatie is in 2010 gereorganiseerd, en daarmee platter geworden, en recent is een reorganisatie afgerond om het vastgoedbedrijf te centraliseren teneinde versnippering tegen te gaan.

- Evalueer regelmatig de effecten van de al genomen en lopende structuurmaatregelen. Stel daarbij de vraag of de organisatie nu ingericht is op integraal werken, of werken de interne (en ook externe) partijen nog steeds vanuit hun eigen richtpunt? Zijn de partijen nu gecommitteerd aan het realiseren van een gemeenschappelijke opgave of moet een projectleider met een ‘breekijzer’ in de hand telkens ‘leuren langs de deuren’ om inzet en commitment te organiseren?
- Continueer de huidige focus op integraal werken via onder andere de al genomen structuurmaatregelen, maar besteed vooral ook aandacht aan een samenhangend geheel van de daarbij behorende inrichting van beleids- en werkprocessen, informatiesystemen, het samenwerken in teams, projectmatig werken en programmamanagement.
- In veel gevallen sturen gemeentelijke onderdelen vanuit een versplinterde deelopgave. Stel integraal werken in dienst van het realiseren van een gemeenschappelijke opgave en stuur de organisatie hierop.

Aanbeveling 3:

DRAAG ZORG VOOR EEN ROBUUST JUNUSHOFF.

Om duurzame en daarmee langdurige samenwerkingsrelaties op te bouwen zijn robuuste (lees: gezonde) samenwerkingspartners noodzakelijk. Partners die bij de minste of geringste verkoudheid dreigen om te vallen kunnen de noodzakelijke continuïteit niet waarborgen om gezamenlijk met de gemeente en andere partijen de maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Dit zijn immers vaak doelstellingen die pas na jarenlang consistent beleid kunnen worden gerealiseerd.

- Het eigen vermogen van de Junushoff is negatief. Hoewel er nu veel geborgd is in een huurcontract en de wederzijdse afspraken over onderhoud, is het niet uit te sluiten dat tegenvallers - op welk gebied dan ook - kunnen ontstaan. Een onvoorziene tegenvaller is door de Junushoff niet op te vangen. De solvabiliteit van de Junushoff zal dus de komende periode moeten worden verbeterd door weerstandsvermogen op te bouwen.
- Ontwikkel hiervoor kaders - en laat de raad deze vaststellen - met betrekking tot het minimaal noodzakelijke weerstandsvermogen versus een maatschappelijk aanvaardbaar niveau om de continuïteit van de Junushoff op lange termijn te waarborgen.
- Onderzoek met een evaluatie van de jaarrekening 2011 van de Junushoff of de correctie van de huur in 2011 naar een marktconform tarief tot een oplossing heeft geleid. Is de Junushoff hierdoor beter in staat om binnen de financiële kaders te opereren?
- Ontwikkel en implementeer een uitvoeringsplan voor opbouw van het weerstandsvermogen en zet daarbij in op verschillende scenario's teneinde de risico's te spreiden. Denk bijvoorbeeld aan een mix van verschillende inkomstenbronnen zoals sponsoring (blaas dit instrument nieuw leven in), subsidies, verhuur van ruimten (zoals de kantoorruimten), het bieden van een platform voor marketing en promotie van bedrijven, organiseren van (internationale) conferenties et cetera. Dit plan kan worden ontwikkeld door het college samen met het bestuur van de Junushoff vanuit een horizontale relatie, committeer daarmee het bestuur van de Junushoff aan eenmaal gekozen scenario's. Besef hierbij dat de kansen op sponsoring meer liggen bij projectmatige zaken dan dat deze structureel van aard is.
- Onderzoek daarbij ook de mogelijkheden van samenwerking met de andere cultuurcentra op lokaal en op regionaal niveau. Zowel het college als het bestuur van de Junushoff kunnen hierbij gezamenlijk optrekken en elkaar versterken.

Deel II: De onderbouwing

De conclusies in hoofdstuk 6 bevatten normatieve uitspraken over een vijftal onderwerpen:

- 1 de maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties;
- 2 de kwaliteit van besluitvorming;
- 3 de regievoering, samenspel tussen raad-college-bestuur Junushoff en de risicobeheersing;
- 4 de kwaliteit van informatievoorziening;
- 5 de ambtelijke organisatie.

De onderwerpen worden beoordeeld langs de volgende maatlat:

Score	symbool
Goed	
Voldoende	
Matig	
Onvoldoende	

Ter beoordeling van deze onderwerpen is een toetsingskader gebruikt dat uitgaat van een aantal hoofd- en subnormen. Het toetsingskader wordt verder in detail besproken in de onderzoeksaanpak van bijlage 1.

In dit deel van het rapport wordt per onderwerp een conclusie in de vorm van een stelling gepresenteerd. Soms bestaat de stelling uit twee delen ((i) en (ii)). Ter onderbouwing en precisering van elke stelling geven we argumenten pro of contra. Een argument pro is niet altijd positief! Dat is afhankelijk van de richting van de stelling. Bijvoorbeeld als een hoofdnorm onvoldoende scoort, dan betekent een contra-argument dat dit genuanceerd moet worden en dat er ook positieve punten zijn.

Tot slot geven we de bronnen weer waarop de argumenten berusten. ‘S’ verwijst naar de schriftelijke stukken, deze zijn opgenomen in bijlage 2. ‘R’ verwijst naar interviews (respondenten), eveneens opgenomen in bijlage 2 en ‘V’ verwijst naar het vergelijkend onderzoek. De respondenten zijn opgenomen in bijlage 2, maar vanwege de privacy van de respondenten koppelen we geen namen of functies van personen aan de uitspraken.

De conclusies per onderwerp vormen samen met de bevindingen uit de historische reconstructie en het vergelijkend onderzoek de belangrijkste bouwstenen voor hoofdstuk 6 “De conclusies en aanbevelingen” van dit rapport.

1 De realisatie van maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties.

Conclusie 1 	<i>(i) De maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties worden goed gerealiseerd, maar (ii) de Junushoff doet dit nog matig binnen de door de gemeente beschikbaar gestelde financiële middelen want het financieel resultaat van de Junushoff is nog broos en het eigen vermogen is negatief.</i>			
	Want:		Bron	Toelichting
	Argumenten			
	Pro (i)	1	Het theater weet de afgelopen jaren de doelen en beoogde uitvoeringsprestaties te realiseren.	R1 R4 R6 R7 S148 S149 V De culturele opdracht (80% regulier/ breed, 20% bijzonder/ risicovol programmering) is uitgevoerd. Daarnaast is veel aandacht gegeven aan voldoende programmering van het amateurleven in Wageningen. In 2007 heeft de Junushoff voldaan aan de overeengekomen prestaties. In 2009 waren de afspraken 110 voorstellingen met een marge van 10 en 30.000 toeschouwers. Conform afspraak zijn er in 2009 110 voorstellingen geweest en voor 2009 en 2008 respectievelijk 31.333 en 30.233 bezoekers. De Bezettingsgraad is iets onder (1-2%) de prestatie-eis.
	Pro (ii)	2	Het theater heeft in 2007 en 2009 een bescheiden positief exploitatieresultaat. In 2008 en 2010 is er een negatief exploitatieresultaat. Per saldo is er over de jaren 2007-2010 een negatief resultaat van -€33.938,-.	R6 S109 S110 S112 S149 In boekjaar 2007 een bescheiden positief resultaat van € 1.869,-. In boekjaar 2008 een negatief resultaat van € 7.847,-. In boekjaar 2009 bescheiden positief resultaat van € 2.203,-. Eigen vermogen per 31 dec. 2009 is - € 342,- Een eigen vermogen van 10% vd omzet ad €100.000,- is wenselijk. In boekjaar 2010 een negatief resultaat van €30.163,-. Positie eigen vermogen neemt af.
	Pro (i)	3	Programmering, aantal voorstellingen, aantal bezoekers is vergelijkbaar met referentietheaters, Er is wel meer accent op amateur-, dans- en bewegingstheater.	V Het aantal voorstellingen is in 2009 vrijwel gelijk aan die van de referentietheaters. Sinds 2007 is een stijging waarneembaar ten aanzien van het aantal bezoekers. De programmeringsmix is vergelijkbaar met referentietheaters, echter met meer accent op amateur-, dans- en bewegingstheater.
	Contra (i)	4	De eerste jaren na de renovatie werden de maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties niet	R4 R7 S3 S71 Het bedrijfsplan dat ten grondslag lag aan de renovatie in 1997/1998 bleek te optimistisch. Tegenvallende resultaten zijn structureel van aard en met name veroorzaakt door sociaal-

Conclusie 1 	<i>(i) De maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties worden goed gerealiseerd, maar (ii) de Junushoff doet dit nog matig binnen de door de gemeente beschikbaar gestelde financiële middelen want het financieel resultaat van de Junushoff is nog broos en het eigen vermogen is negatief.</i>			
	Want:		Bron	Toelichting
		gerealiseerd en had de exploitatie regelmatig een groot financieel tekort. De Junushoff was regelmatig negatief in beeld bij de politiek en de media.	S133 S139a S151 S106 S152 S156	culturele verhuur en de horeca. Op enig moment dreigt zelfs een faillissement. Er is regelmatig sprake van een incidentele extra gemeentelijke bijdrage. In september 2001 besluit de gemeente ook de structurele bijdrage te verhogen. In het jaar 2006 is nog steeds een negatief bedrijfsresultaat zichtbaar van -€92.496,-. De registeraccountant adviseert een meerjaren onderhouds- en investeringsplan op te stellen.
	Pro(ii)	5 De Junushoff vraagt regelmatig om extra geld ten behoeve van achterstallig onderhoud, vervangingsinvesteringen of het voldoen aan wetgeving op het terrein van brandveiligheid en Arbo.	R1 S3 S17 S30 S41 S42 S136	Dit loopt langer door dan de problemen rondom de structurele exploitatietekorten in de eerste jaren. In 2003 verhoogt de gemeente de subsidie voor kosten serviceonderhoud en vervanging en herstel. In 2004 sluit de grote zaal door het niet voldoen aan de Arbo-wetgeving en geeft de raad een krediet voor verbouwing toneeltoren. In 2006 wordt nog een extra krediet gegeven voor aanpassingen in verband met brandveiligheid. In 2010 zijn er nog steeds geen wederzijdse afspraken over onderhoud.
	Pro (ii)	6 De beoogde sponsorgelden worden niet gerealiseerd. In de begroting 2007 meldt de Junushoff weer op zoek te gaan naar sponsors, maar in 2010 zijn de sponsorgelden nog nagenoeg nihil ad € 2.000,-	R3 R4 R7 S61 S110 S167	Vanaf de aanvang is de gemeente uitgegaan van een bijdrage van de Junushoff zelf door middel van het aantrekken van sponsorgelden. Aanvankelijk betrof het een bedrag van € 200.000,-. Nadat de gemeente had besloten het eigen vermogen aan te zuiveren is steeds uitgegaan van € 300.000,-. Opvolgende bestuurders en directies hebben steeds moeite gehad met deze bijdrage en dat ook aan de gemeente medegedeeld. Eind 2005 is met de Junushoff gecommuniceerd dat dan maar een lening voor het desbetreffende bedrag zou moeten worden aangetrokken. Dit is nooit geëffectueerd.
	Pro/ Contra	7 Over de bezoekerstevredenheid kunnen geen uitspraken worden gedaan aangezien Junushoff		Een bezoekerstevredenheidsonderzoek wordt niet met enige regelmaat uitgevoerd.

Conclusie 1 	<i>(i) De maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties worden goed gerealiseerd, maar (ii) de Junushoff doet dit nog matig binnen de door de gemeente beschikbaar gestelde financiële middelen want het financieel resultaat van de Junushoff is nog broos en het eigen vermogen is negatief.</i>			
	Want:	Bron	Toelichting	
		hierover geen gegevens beschikbaar heeft.		

Realisatie van maatschappelijke doelen en uitvoeringsprestaties, voorbeeld 2009.	
Doelstelling	Realisatie 2009
Een evenwichtig, eigentijds en kwalitatief goed aanbod met een verhouding van ongeveer 80:20 tussen enerzijds populair en kwetsbaar aanbod.	Van de 110 voorstellingen is 24% aan te merken als kwetsbaar.
Een aanbod dat evenwichtig is verspreid over de verschillende disciplines en een naar verhouding evenwichtig aandeel in het totale aanbod van voorstellingen specifiek bestemd voor kinderen en families.	De programmering bestaat uit cabaret, toneel, theaterconcert, kindervoorstellingen, musical, dans, show en klassiek.
Een aanbod dat een bereik moet hebben in de grote regio om Wageningen (Ede, Renkum, Rhenen en Veenedaal).	Bezoekers komen uit Wageningen (41%), Ede (20%), Renkum (15%), Overbetuwe (6%), Rhenen (4%) en overig (14%).
Een sociaal-culturele programmering in de zin dat de verschillende (Wageningse) amateurgezelschappen en onderwijsinstellingen ruimte krijgen binnen het theater.	Regelmatig terugkerende huurders tonen dit aan, bijvoorbeeld: Het Venster, Het Cultureel Café, Verenigingen, Het Rijn IJsselcollege, Wageningse basisscholen etc.
Een aantal van 103 voorstellingen (plusminus 10), waarbij 73 voorstellingen plaatsvinden in de grote zaal en 30 voorstellingen in de kleine zaal.	Er zijn 110 voorstellingen gerealiseerd waarvan 78 in de grote zaal en 32 in de kleine zaal.
Een aantal van ten minste 30.000 bezoekers, waarvan 26.500 voor voorstellingen in de grote zaal en 3.500 voor voorstellingen in de kleine zaal.	Er zijn 31.333 bezoekers waarvan 27.830 in de grote zaal en 3.503 in de kleine zaal.
De bezettingsgraad wordt gesteld op gemiddeld ten minste 57% voor de grote zaal en ten minste 60% voor de kleine zaal.	De bezettingsgraad van de grote zaal is 56%, van de kleine zaal 58%.
Ten aanzien van de sociaal-culturele programmering/ verhuur ten minste 60 evenementen met circa 18.000 bezoekers/ deelnemers.	Er zijn 84 verhuringen en 21.120 bezoekers.

2 De kwaliteit van de besluitvorming

Conclusie 2 	De kwaliteit van besluitvorming is onvoldoende doordat gedurende lange tijd stelselmatig problemen vooruit worden geschoven, dit door te volharden in lange-termijn oplossingen zonder de problemen van alledag adequaat te beheersen. Vanaf 2010 treedt hierbij een zichtbare verbetering op.			
	Want:		Bron	Toelichting
	Argumenten			
	Pro	1	Lastige keuzes worden bij voortdurende en gedurende een zeer lange periode vooruitgeschoven en er worden lange tijd ad-hoc besluiten genomen zonder enig zicht op een koers die tot een structurele oplossing zou kunnen leiden.	R1 R2 R3 R5 R6 R7 S133 S142 S156 In de jaren na renovatie meerdere malen een incidentele bijdrage zonder zicht op oplossingen. Het probleem van het niet voldoen van de trekkenwand was al zeer lang bekend vóór de sluiting van de grote zaal in 2004, evenals de klachten rondom de luchtbehandeling. Er bestaan slepende problemen zoals de hoge huisvestingslasten en het onderhoud van het pand.
	Pro	2	Tegen beter weten in hanteerde de raad het dominante politieke standpunt “geen extra geld naar de Junushoff”. Tegen beter weten in worden stappen genomen in het traject van privatisering.	R2 R3 R4 R6 R7 R8 S20 S35 S47 S75 De raad wist dat er geen goede wederzijdse afspraken waren tussen de gemeente en de Junushoff ten aanzien van het onderhoud en vervangingsinvesteringen. Extern bureau adviseert dat kans van slagen privatisering gering is, ander bureau ziet wel potentie. Ondanks lager taxatiewaarde pand wacht men op biedingen uit de markt.
	Pro	3	De raad en college overwegen geen beleidswijziging, ook niet nadat herhaaldelijke malen procesdoelstellingen niet worden gerealiseerd.	R3 R4 S50 S29 S51 S77 Voorbeeld is het traject van privatisering. In een periode van 6,5 jaar worden vijf mogelijkheden onderzocht, geen van de mogelijkheden blijkt realiseerbaar binnen de kaders van de raad.
	Pro	4	Het meerjarenonderhoudsplan in 2007 leidt niet op korte-termijn tot bijstelling van exploitatiebijdragen. Dit gebeurt pas in 2012.	R6 S69 Uitkomst van het meerjarenonderhoudsplan is dat vanaf 2008 gemiddeld € 250,000,- per jaar nodig is voor onderhoud.
	Contra	5	Er wordt een totaaloplossing ontwikkeld.	R2 S17 S42 S61 Totaaloplossing biedt wel adequaat een oplossing voor trekkenwand/ toneeltoren, dit zijn echter oplossingen voor de beheersing van structurele exploitatierisico's op lange

Conclusie 2 	De kwaliteit van besluitvorming is onvoldoende doordat gedurende lange tijd stelselmatig problemen vooruit worden geschoven, dit door te volharden in lange-termijn oplossingen zonder de problemen van alledag adequaat te beheersen. Vanaf 2010 treedt hierbij een zichtbare verbetering op.			
	Want:		Bron	Toelichting
				termijn via privatisering en geen korte-termijn oplossingen voor huur/ onderhoud.
	Contra	6	Raad verstrekt incidentele subsidies onder voorwaarden of verhoogt structurele bijdragen na resultaten van onderzoek met zicht op structurele oplossingen. Vaak gaat het hierbij wel om onvoldongen zaken maar er wordt wel gereageerd.	R3 S133 S139a S151 Er worden incidentele bijdragen verstrekt maar onder voorwaarden dat er door de Junushoff een realistisch meerjarenplan wordt opgesteld. De oorzaken van exploitatietekorten worden onderzocht en op basis hiervan wordt de structurele bijdrage verhoogd.
	Contra	7	In de laatste periode wordt een huurcontract afgesloten met wederzijdse afspraken over onderhouds- en vervangingsinvesteringen.	R1 R5 R6 S70 S153 S166 Achterstallig onderhoud wordt ter hand genomen, langsepende kwesties zoals luchtbehandeling en software trekkenwand worden opgepakt. Huurcontract wordt ondertekend.
	Contra	8	De raad en het college volgen voor het zoeken naar een nieuwe beheersconstructie wel een stabiele koers gedurende 61/2 jaar.	Vijf mogelijkheden worden in volgorde onderzocht: – Een volledige privatisering via een Europese aanbesteding. – Samenwerking met andere culturele centra zoals 't Venster. – Verhuur van het theatercomplex aan een private partij. – Risicodragende managementovereenkomst met een private partij. – De verkoop van het pand aan een private partij.

3 Kwaliteit van de regievoering, samenspel tussen raad-college- Bestuur van de Junushoff en risicobeheersing.

Conclusie 3 	<i>De kwaliteit van de regievoering en het samenspel tussen de raad/college/bestuur van de Junushoff is voor een lange periode onvoldoende tot matig. Een kentering is zichtbaar wanneer eind 2009 een heldere politieke keuze voorligt: koop of verkoop van het pand.</i>			
	Want:		Bron	Toelichting
	Argumenten			
	Pro	1	Risico's zijn wel in beeld maar hebben voor een langere periode geen enkele doorwerking in besluitvorming en worden niet geminimaliseerd.	R2 R3 R4 R6 R7 R8 S3 S41 S69 S71 S75 S136 S139a Vanaf het begin zijn onderhouds- en vervangingsproblemen bekend. Een prominent voorbeeld is de trekkenwand. Zaken hadden al vaak veel eerder besloten kunnen worden. Voorbeeld ten aanzien van de koop/verkoop van het pand. Twee sporen zijn gelijktijdig opgestart: verkooptraject in handen geven van een bedrijfsmakelaar en gelijktijdig de taxatie van het pand door een onafhankelijke taxateur. Taxatie was eerder binnen dan de biedingen uit de markt. Een zienswijze is dat toen al - op basis van de taxatiewaarde – besloten had kunnen worden over het al dan niet verkopen van het pand. De taxatiewaarde is immers een indicatie van de marktwaarde.
	Pro	2	Raad en college slagen voor lange tijd niet in een constructieve samenwerking met de Junushoff, wat belemmerend werkt. Het bestuur van de Junushoff committeert zich dan ook niet altijd aan genomen besluiten. Samenwerking tussen bestuur van de Junushoff en ambtelijke organisatie was/ is wel goed.	R4 R5 R6 R7 R8 S61 S64 S68 S69 S157 S160 Relatie tussen de gemeente en het bestuur van de Junushoff staat regelmatig onder druk. Bestuur en directie geven achtereenvolgens opdracht terug en treden af. Interim-bestuur heeft nauwelijks bemoeienis met de verbouwing van de toneeltoren, dit leidt ook tot onverstandige keuzes zoals de bouw van nieuwe kantoren langs de toneeltoren. Bestuur committeert zich niet aan doelstellingen rondom sponsorgelden.
	Pro	3	Er is lange tijd onvoldoende overzicht over het geheel.	R2 R3 S64 S158 De insteek was wel om met de Totaaloplossing hier verandering in te brengen. Ook de inrichting van een stuurgroep moest hier aan bijdragen. Toch duurt het nog een lange tijd voordat er overzicht is over het onderhoud. Raad klaagt regelmatig over het gebrek aan financieel overzicht.

Conclusie 3		<i>De kwaliteit van de regievoering en het samenspel tussen de raad/college/bestuur van de Junushoff is voor een lange periode onvoldoende tot matig. Een kentering is zichtbaar wanneer eind 2009 een heldere politieke keuze voorligt: koop of verkoop van het pand.</i>			
					
	Want:			Bron	Toelichting
	Contra	4	Op basis van onderzoek wordt overzicht over de situatie gecreëerd en worden besluiten genomen.	S17 S20 S41 S42 S47 S61 S71 S72 S73 S75	Er wordt door externe bureaus onderzoek gedaan naar: exploitatietekorten, verbouwing van de Junushoff, kansen privatisering et cetera.
	Contra	4	De raad wordt in stelling gebracht door het college om een heldere politieke keuze te maken. Vanuit haar controlerende rol brengt de raad ook het college in stelling.	R8 S34 S35 S64 S36	Beslissing koop/ verkoop pand. Motie verzoek tot afspraken te komen over huurcontract en onderhoud.
	Contra	5	Raad blijft ook in onvoorziene omstandigheden besluiten nemen.	R3 S30 S61 S133 S139a	Opeenvolgende beslissingen over incidentele bijdragen en tegenvallende resultaten uit traject privatisering.
	Contra	6	Laatste periode is gericht op constructieve samenwerking met de Junushoff.	R5 R6 R7 R8 S153 S166	Huurcontract en onderhoudsafspraken worden gemaakt. De raadscommissie wordt meer betrokken bij het theater.

4 Kwaliteit van informatievoorziening.

Conclusie 4		(i) De kwaliteit van informatievoorziening is overwegend voldoende tot goed wat betreft specifieke casuïstiek, maar (ii) de kwaliteit van informatievoorziening met als doel het creëren van een totaaloverzicht is matig, of komt te langzaam tot stand.			
		Want:		Bron	Toelichting
		Argumenten			
	Pro (ii)	1	Het ontbreekt voor een zeer lange periode aan voldoende overzicht en informatie om adequaat wederzijdse afspraken over onderhoud en vervangingsinvesteringen te kunnen maken.	R2 R8 S69	In 2007 is het MOP gereed.
	Pro (ii)	2	Het heeft lang geduurd voor een Totaaloplossing aan de raad werd gepresenteerd. Ook het financieel overzicht kwam moeizaam tot stand.	R2 R3 S17 S42 S61	Totaaloplossing duurt 1 jaar, van oktober 2003 tot september 2004. Voor complexe opgaven is integraal werken - vanuit overzicht en transparantie - belangrijk om zicht te krijgen op het geheel. De ambtelijke organisatie levert dit overzicht moeizaam, de inrichting van een stuurgroep is hiervoor noodzakelijk.
	Pro (ii)	3	Informatievoorziening aan college verloopt niet gestructureerd en in veel gevallen mondeling.	S61	Ook worden er kanttekeningen gezet bij de tijdigheid.
	Pro (i)	4	De Junushoff levert jaarlijks een overzichtelijke begroting en verantwoording via jaarrekening inclusies realisatie van prestaties.	R8	Jaarstukken zijn aanwezig, zijn duidelijk en bieden inzicht in prestaties.
	Contra (i)	5	In een tweetal gevallen is er sprake van niet tijdige of onjuiste informatie.	S30 S61	Voorbeeld: behandeling verhoging krediet verbouwing op 5 oktober 2006. Ophoging krediet is noodzakelijk omdat resultaten sponsoractie tegenvallen, veroorzaakt een gat van € 241.500,-. Dit is onjuist, het krediet is nodig omdat het restant krediet uit 2003 uitgeput bleek. Voorbeeld: behandeling verkooptraject op 26 april 2010. Een fractie stelt dat de raad niet tussentijds op de hoogte is gehouden. Taxatiewaarde was al eerder bekend.

5 De ambtelijke organisatie.

Conclusie 5 	(i) De kwaliteit en inzet van de ambtelijke organisatie is overwegend voldoende maar (ii) de organisatiekracht met betrekking tot integraal werken is matig.			
	Want:	Bron	Toelichting	
	Argumenten			
	Pro (ii)	1	Het ontbreekt voor een zeer lange periode aan voldoende overzicht. In ieder geval tot aan de oplevering van de MOP.	R2 R3 R8 S17 S42 S61 S69 Totaaloplossing duurt 1 jaar, van oktober 2003 tot september 2004. Totstandkoming MOP duurt lang. De ambtelijke organisatie leverde moeizaam overzicht bij complexe en integrale vraagstukken, de inrichting van een stuurgroep was hiervoor noodzakelijk. Veel zaken werden zo aan elkaar verbonden dat het overzicht afnam. Vaak gerelateerd aan teveel autonome en niet transparante beslissingen binnen afdelingen.
	Pro (i)	2	De planning en control cyclus is op orde, producten zijn van goede kwaliteit.	Zie noot Noot: jaarstukken en subsidiebeschikkingen. Wel is er enige tijd sprake van achterstand bij vaststelling van subsidies.
	Pro (i)	3	De kwaliteit en inzet van de ambtelijke organisatie is goed.	R7 R8
	Pro (i)	4	De ambtelijke capaciteit was voldoende.	R1 R8 Gezien het ontbreken van tijdsregistratie is tijdens interviews een inschatting gemaakt. Inzet ambtelijke capaciteit: Hoofd afdeling Samenleving ca. 1-2 uur per week. Projectleider ca. 8-12 uur per week. Bouwkundige ondersteuning ca. 4 uur per week. Daarnaast ad-hoc ondersteuning op juridisch en financieel terrein.
	Contra (ii)	5	De ambtelijke organisatie is in 2010 gereorganiseerd, en daarmee platter geworden, en recent is een reorganisatie afgerond om het vastgoedbedrijf te centraliseren teneinde versnippering tegen te gaan.	S169 De organisatie is platter geworden en op verschillende plekken in de organisatie ligt er meer accent op integraal werken en de kwaliteit van beleidsontwikkeling. Een andere reorganisatie moet in 2012 één vastgoedbedrijf opleveren, daar tot op heden vastgoed te versnipperd is georganiseerd.

Deel III: De bijlagen

Bijlage 1: onderzoeksaanpak

Afbakening en dataverzameling

Aard van het onderzoek

De aard van het onderzoek is een feitenonderzoek met verdieping op cruciale momenten en onderwerpen. Het onderzoek bestaat uit drie belangrijke sporen: een historische reconstructie van het politiek-bestuurlijke proces, een verdieping op cruciale momenten en onderwerpen en een vergelijkend onderzoek.

Afbakening

Het onderzoek richt zich op de periode 1998 tot heden en beslaat daarmee vier bestuursperiodes. De scope van het feitenonderzoek is gericht op de raad, het college, de ambtelijke organisatie en de Stichting Junushoff en hun onderlinge wisselwerking. De scope van het vergelijkend onderzoek is gericht op het Theater Junushoff en vijf referentietheaters.

Dataverzameling

Voor de historische reconstructie gaat het grotendeels om dossierstudie waaronder: raadstukken, begrotingen en rapportages, subsidiedossiers, jaarrekeningen en -verslagen en aanvullende bestuurs- en managementinformatie van de Junushoff. Voor een verdieping op cruciale momenten en onderwerpen uit de historische reconstructie zijn individuele en groepsinterviews gehouden.

Voor het vergelijkende onderzoek is het Theater Analyse Systeem (TAS) gebruikt.

Onderzoeksfasen

Het onderzoek bestaat uit drie fasen:

- 1 De historische reconstructie.
- 2 Verdieping en vergelijken.
- 3 Rapporteren

Fase 1 (historische reconstructie)

Het dossier van de Junushoff is een langlopend, groot en complex dossier. Binnen het tijdsbestek en de begroting van het onderzoek is het niet mogelijk om alle stukken en momenten van dit dossier uitvoerig te bestuderen. Om het onderzoek hanteerbaar te houden is daarom focus aangebracht, dit is dan ook het primaire doel van fase 1. In deze fase is een historische reconstructie gemaakt van belangrijke besluitvormingsmomenten uit de periode 2000 t/m heden. Uit de historische reconstructie zijn vervolgens door middel van een nadere selectie zogenaamde cruciale momenten geselecteerd. De criteria

voor het duiden van een besluitvormingsmoment als cruciaal zijn in het onderstaande kader weergegeven.

CRUCIALE MOMENTEN VAN HEROVERWEGING

Hiervan is sprake als:

- de dan geldende politieke kaders knellend blijken en voortgang belemmeren;
- er zich mogelijkheden van versnelling aandienen bij gewijzigde politieke kaders;
- er nieuwe omstandigheden zijn, bijvoorbeeld andere belangen die opkomen en om heroverweging vragen;
- er zich grote (financiële) risico's aandienen;
- beoogde resultaten uitblijven of er averechtse (neven)effecten ontstaan;
- de uitvoering hapert of mislukt en/ of de planning niet wordt gehaald.

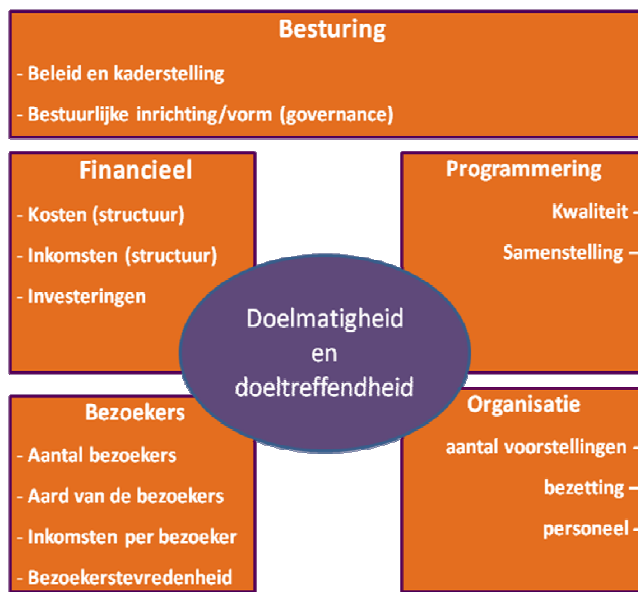
De resultaten van fase 1 zijn door de Rekenkamer beschreven in een tussenrapport. Dit rapport is tussentijds door de Rekenkamer aan de raad gepresenteerd en besproken met oog op verrijking van het materiaal. De reacties naar aanleiding van het tussenrapport zijn verzameld met als doel hiermee de historische reconstructie te completeren.

Fase 2 (verdieping en vergelijking)

Na de historische reconstructie is verdieping aangebracht en is het vergelijkend onderzoek uitgevoerd. Voor het verdiepend onderzoek zijn individuele en groepsinterviews gehouden met de belangrijkste actoren. Bijlage 2 bevat de respondentenlijst en de schriftelijke bronnen.

In het vergelijkend onderzoek is het theater Junushoff vergeleken met vijf referentietheaters: Rijswijkse Schouwburg (Rijswijk), Stadsgehoorzaal Kampen (Kampen), Theater aan de Schie (Schiedam), Theater de Veste (Delft) en Theater en Congrescentrum Hanzehof (Zutphen). Naast de referentiesteden is specifiek ten aanzien van het aspect programmering van de Junushoff vergeleken met drie andere universiteitssteden: Delft, Leiden en Maastricht. Dit zijn relatief kleine universiteitssteden met een groot cultureel aanbod.

Door het theater Junushoff te vergelijken met de genoemde referentietheaters ontstaat inzicht in het cultureel, operationeel en financieel functioneren van de Junushoff. Het Theater Junushoff is op vijf prestatievelden, met behulp van verschillende prestatie-indicatoren per veld, vergeleken met de referentietheaters. Het totaalbeeld van de prestatievelden geeft een indicatie van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het theater.

Figuur 1.1: prestatievelden en -indicatoren Theater Junushoff.

Voor de interviews is circa één week voor het interview een voorbereidende notitie aan de geïnterviewde toegezonden. Van elk interview is een verslag gemaakt. Dit verslag is vervolgens geverifieerd door de geïnterviewde. De bevindingen uit de interviews en de documentenstudie zijn verwerkt in een conceptrapport met versienummer 01. Deze versie is besproken met de Rekenkamer met als hoofddoel het vaststellen van de structuur van het rapport en een eerste duiding van de bevindingen. De op- en aanmerkingen van de Rekenkamer zijn verwerkt in een conceptrapport met versienummer 02 en deze versie is aangeboden voor ambtelijk wederhoor.

Fase 3 (inhoudelijke beoordeling van conclusies/ aanbevelingen en definitieve rapportage)

Na het ambtelijk wederhoor zijn door de Rekenkamer conclusies en aanbevelingen toegevoegd en is een voorlopig definitief rapport met versienummer 01 aangeboden aan het college voor bestuurlijk wederhoor. Na het bestuurlijke wederhoor is het definitieve rapport opgesteld en verstuurd naar de raad, het college en het bestuur van de Stichting Junushoff.

Toetsingskader

Het onderzoek gaat uit van een aantal hoofd- en subnormen. Deze normen concretiseren we aan de hand van verschillende onderwerpen:

(1) De maatschappelijke doelstellingen en de beoogde uitvoeringsprestaties worden gerealiseerd.

- Doelstellingen zijn voldoende SMART geformuleerd en worden ook gerealiseerd.

(2) De kwaliteit van de besluitvorming is voldoende.

- Er is een vastgesteld beleidskader voor de lange termijn.
- Politieke keuzevraagstukken worden expliciet gemaakt en bewust afgewogen.

- Er is sprake van een tijdige en adequate heroverweging en bijsturing door de raad en er is goed zicht op alle relevante alternatieven en de consequenties daarvan.
- De raad is op het juiste moment en tijdig in beeld. De raad wordt niet voor voldongen feiten gesteld worden, waardoor bijsturing niet meer mogelijk is.
- Besluiten zijn voldoende helder, dat wil zeggen resultaatgericht en evalueerbaar.
- Lastige keuzes worden niet vooruitgeschoven.
- De raad en het college volgen een stabiele koers zodat beleidsinspanningen ook tot resultaten kunnen leiden. Beleidswijzigingen zijn mogelijk maar niet zo snel achter elkaar dat inspanningen voortdurend teniet worden gedaan.
- Gegeven een verantwoord besluit is er voldoende verantwoordelijkheid(sbesef) om te staan voor de consequenties van besluiten.

(3) De regievoering, samenspel tussen raad-college-bestuur van de Junushoff en de risicobeheersing is van voldoende kwaliteit.

- Het onderwerp is goed afgebakend en er is overzicht over de gehele situatie. Hierdoor slaagt de raad en het college erin ten aanzien van het geheel een bepaalde koers uit te stippelen.
- Risico's zijn goed in beeld, worden benoemd en worden meegenomen in de besluitvorming met als doel deze te minimaliseren.
- De raad en het college slagen erin voldoende partijen te motiveren bij te dragen aan het geheel en met elkaar samen te werken voor zover de beleidslijnen dit vragen.
- Er is sprake van een heldere rolverdeling in termen van opdrachtgever-opdrachtnemerschap. Zowel tussen de raad-college als tussen het college-bestuur van de Junushoff.
- Dossiers worden op een efficiënte wijze en in de juiste volgorde opgepakt en bij politiek relevante onderwerpen is de raad vroegtijdig in beeld voor het slaan van piketpalen.
- College ondersteunt de raad bij het nemen van uitvoerbare besluiten.
- De ambtelijke organisatie ondersteunt het college vanuit een integrale werkwijze zonder bureaupolitiek.
- De samenwerking tussen de gemeente en het bestuur van de Junushoff is effectief en draagt daarmee bij aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen.

(4) De kwaliteit van informatievoorziening tussen de actoren de raad, het college, de ambtelijke organisatie en het bestuur Junushoff is voldoende.

- De informatie is juist, tijdig en van voldoende relevantie en kwaliteit gegeven het doel waarvoor de informatie bestemd is.
- Het college verschaft de raad voldoende relevante informatie: procesgeschiedenis, benoemen van politieke keuzevraagstukken, voortgang en doelbereiking, wat er leeft bij actoren.
- De planning en controle processen en hieruit voortvloeiende producten ondersteunen de politiek-bestuurlijke informatievoorziening (en sturing) voor raad, college en ambtelijke organisatie.

(5) De kwaliteit van de ambtelijke organisatie is goed.

- De kwantitatieve en kwalitatieve inzet en competenties van de ambtelijke organisatie zijn voldoende.
- De kwaliteit van beleidsadvisering is goed en de advisering komt op een efficiënte wijze tot stand.
- Er is sprake van een goed overzicht en onderwerpen worden integraal benaderd.

Bijlage 2: bronnen

RESPONDENTENLIJST

Geïnterviewde	Functie
Aretz, A.W.M. (Anique)	Hoofd concernafdeling Samenleving
Brito de, Lara	Fractie GL
Buys, Loek	Ten tijde van interview voormalig directeur Junushoff. Vanaf 1 februari 2012 algemeen directeur Junushoff.
Haan de, Peter	Fractie CU
Hautvast, J	Voorzitter bestuur Stichting Junushoff
Hendriks, Werner	Fractie CDA
Hoefsloot, A.M. (Lex)	Portefeuillehouder Junushoff 2010 - heden
Horsman, Karin	Fractie PvdA
Jager de, R.S. (Rudy)	Projectleider afdeling Samenleving team Beleid.
Janssen, Roeland	Fractie D66
Laak vd, Dorien	Ten tijde van interview: directeur Junushoff a.i. Vanaf 1 februari 2012 adjunct-directeur Junushoff.
Nes van, Hettie	Fractie GL
Nigten, Riet	Fractie SP
Osinga, Johan	Fractie VVD
Roekel van, Harald	Fractie Stadspartij
Strik, M.H.A. (Tineke)	Voormalig portefeuillehouder Junushoff 2002-2006
Verstappen, M.J.F. (Marijke)	Gemeentesecretaris

SCHRIJFTELIJKE BRONNEN

S	Nr.	Jaar	Maand (1 -12)	Titelbeschrijving
S	1	2002	11	Gemeente Wageningen, Notulen raadsvergadering, 11 november 2002
S	2	2002	11	Gemeente Wageningen, Notulen raadsvergadering, 12 november, 2002
S	3	2002	10	Gemeente Wageningen, Notulen raadsvergadering, 14 oktober 2002
S	4	2002	12	Gemeente Wageningen, Notulen raadsvergadering, 16 december 2002
S	5	2002	1	Gemeente Wageningen, Notulen raadsvergadering, 21 januari 2002
S	6	2003	11	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 1, 12 november 2003
S	7	2003	11	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 2, 13 november 2003
S	8	2003	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 15 september 2003
S	9	2003	12	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 18 december 2003
S	10	2003	5	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 26 mei 2003
S	11	2003	6	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 1, 30 juni 2003
S	12	2004	11	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 15 november 2004
S		2004	2	Gemeente Wageningen, Verslag commissie voor Samenleving

S	Nr.	Jaar	Maand (1 -12)	Titelbeschrijving
				(concept), 5 februari 2004
S	13	2004	2	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 16 februari 2004
S	14	2004	12	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 20 december 2004
S	16	2004	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 1, 27 september 2004
S	17	2004	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 2, 28 september 2004
S	18	2004	6	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 28 juni 2004
S	19	2004	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 4 november 2004
S	20	2005	12	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 1, 19 december 2005
S	21	2005	12	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 20 december 2005
S	22	2005	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 26 september 2005
S	23	2005	6	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 1, 27 juni 2005
S	24	2005	6	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 2, 28 juni 2005
S	25	2005	3	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 1, 29 maart 2005
S	26	2005	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 3 november 2005
S	27	2005	3	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 30 maart 2005
S	28	2006	5	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 15 mei 2006
S	29	2006	6	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 29 juni 2006
S	30	2006	10	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 5 oktober 2006
S	31	2007	2	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 1, 15 februari 2007
S	32	2007	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad deel 2, 28 september 2007
S	33	2008	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 13 november 2008
S	34	2009	9	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 28 september 2009
S	35	2010	4	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 26 april 2010
S	36	2011	1	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 10 januari 2011
S	37	2011	6	Gemeente Wageningen, Verslag hoorzitting, 6 juni 2011
S	38	2011	6	Gemeente Wageningen, Verslag gemeenteraad, 20 en 21 juni 2011
S	39	2001	7	Gemeente Wageningen, B&W-voorstel registratienummer 14-8-4, 19 juli 2001
S	40	2002	12	Stichting Junushoff, Brief Junushoff aan gemeente met referentienummer DSo2-279, 23 december 2002
S	41	2004	5	Gemeente Wageningen, B&W-voorstel tussentijdse notitie onderdeel Junushoff, 26 mei 2004
S	42	2004	9	Gemeente Wageningen, Raadsvoorstel nummer 04.0022796a, 17 september 2004
S	43	2004	12	Gemeente Wageningen, B&W-voorstel opdrachtverlening bureau Buys Culturele Profielen ten behoeve van de uitvoering van het verzelfstandigings-/privatiseringstraject theater Junushoff, 15 december 2004
S	44	2005	4	Gemeente Wageningen, Brief van B&M aan Raadscommissie Samenleving met betrekking tot 'Stand van zaken vervolg traject privatisering theater Junushoff', 13 april 2005
S	45	2005	10	Stichting Junushoff, Brief van het bestuur van Junushoff met referentienummer JH-05-181, 13 april 2005
S	46	2005	11	Gemeente Wageningen, B&W-advies met betrekking tot 'Wie gaat

S	Nr.	Jaar	Maand (1 -12)	Titelbeschrijving
				Theater Junushoff exploiteren: Stichting Junushoff of een nieuwe exploitant?', 11 november 2005
S	47	2005	11	Gemeente Wageningen, B&W-advies met betrekking tot het privatiseringstraject exploitatie en beheer theater Junushoff, 17 november 2005
S	48	2006	1	Stichting Junushoff, Brief van het bestuur van Junushoff met referentienummer DSo5-186, 26 januari 2006
S	49	2006	4	Buys culturele profielen, Brief van Buys culturele profielen aan de gemeente Wageningen met betrekking tot resultaten inschrijving Europese besteding, 24 april 2006
S	50	2006	3	Gemeente Wageningen, B&W-advies met betrekking tot het resultaat van de eerste fase aanbesteding Junushoff, 19 maart 2006
S	51	2006	6	Gemeente Wageningen, Raadsvoorstel nummer o6.0043068a, 23 juni 2006
S	52	2006	11	Gemeente Wageningen, Brief van het college van B&W voor keuze van de beheerconstructie van Theater Junushoff na 1 januari 2007, 7 november 2007
S	53	2007	4	Gemeente Wageningen, Brief van het college van B&W aan het bestuur van Stichting Junushoff met kenmerk 07.0017074, 10 april 2007
S	54	2007	2	Gemeente Wageningen, Verslag bestuurlijk overleg, 15 februari 2007
S	55	2007	4	Gemeente Wageningen, Brief van College van B&M aan de raad met betrekking tot de stand van zaken van en de meest recente ontwikkelingen rond het verzelfstandigingstraject van Theater Junushoff, 10 april 2007
S	56	2007	6	Stichting Junushoff, Brief interim-directeur Junushoff als reactie betreffende de huurovereenkomst, 28 juni 2007
S	57	2008	2	Gemeente Wageningen, aan interim-directeur Junushoff betreft de huurovereenkomst, 30 september 2008
S	58	2008	10	Stichting Junushoff, Brief van de directie van Stichting Junushoff aan het College van B&W met als onderwerp de huurovereenkomst Stichting Junushoff, 2 oktober 2008
S	59			Stichting Junushoff, Brief van de gemeente Wageningen aan de interim-directeur Junushoff betreft de huurovereenkomst, 13 februari 2008
S	60	2008	3	Gemeente Wageningen, Brief van de gemeente Wageningen als reactie op de brief van het bestuur van Junushoff, 17 maart 2008
S	61	2008	3	PricewaterhouseCoopers, Rapport van feitelijke bevindingen onderzoek verbouwing Junushoff met referentienummer 359726/ra776/AD/ab, 12 maart 2008
S	62	2008	5	Gemeente Wageningen, Brief van College van B&W aan de raad betreft uitkomsten van het onderzoek van PWC, 6 mei 2008
S	63	2008	7	Gemeente Wageningen, B&W-advies met betrekking tot het vervolg van de verzelfstandiging c.q. afronding project Theater Junushoff, 9 juli 2008
S	64	2009		Gemeente Wageningen, Raadsvoorstel met betrekking tot keuzes voor de toekomst van het traject verzelfstandiging van Theater Junushoff, 28 september 2009
S	65	2010	3	Gemeente Wageningen, B&W-advies met betrekking tot de definitieve besluitvorming van het verzelfstandigingstraject Theater

S	Nr.	Jaar	Maand (1 -12)	Titelbeschrijving
				Junushoff, 17 maart 2010
S	66	2010	6	Stichting Junushoff, Brief van bestuur Junushoff aan College van B&W met referentienummer 2010.06.25.jh, 30 juni 2010
S	67	2010	10	Gemeente Wageningen, Geleidebrief met betrekking tot een voorlopig besluit over de verdeling van het onderhoud van Stichting Junushoff, 25 oktober 2010
S	68	2010	onbekend	Stichting Junushoff, Memo van het bestuur van Junushoff aan de raad van de gemeente Wageningen, met betrekking tot de stand van zaken anno 2010 en de toekomst van Junushoff, Datum onbekend.
S	69	2010		Vervallen
S	70	2011	6	Gemeente Wageningen, Brief van het College van B&W aan de raad met betrekking tot de stand van zaken van het onderhoud van Junushoff, 28 juni 2011
S	71	2001	1	Buys Culturele Profielen, Exploitatieonderzoek theater Junushoff
S	72	2003	12	Marktplan Adviesgroep, Presentatie Theater 'Junushoff' Wageningen, 19 december 2003
S	73	2004	1	Marktplan Adviesgroep, Vooronderzoek privatisering Theater 'Junushoff' Wageningen, 16 januari 2004
S	74	2004	6	Buys Culturele Profielen, Brief van Buys Culturele Profielen aan leden gemeentelijke stuurgroep Junushoff, 18 juni 2004
S	75	2004	8	Buys Culturele Profielen, Rapport Junushoff Wageningen 'Hoe verder', Buys Culturele Profielen, 10 augustus 2004
S	76	2006	1	Buys Culturele Profielen, Offerte vervoltraject Europese aanbesteding Theater Junushoff, 18 januari 2006
S	77	2006	6	Buys Culturele Profielen, Offerte commerciële beheervarianten Theater Junushoff Wageningen, 8 juni 2006
S	78	1998	8	Stichting Junushoff, Begroting Junushoff 1998/1999, 12 augustus 1998
S	79	1999	6	Stichting Junushoff, Toelichting bij begroting 1999/2000 Stichting Junushoff, 14 juni 1999
S	80	2000	6	Stichting Junushoff, De aanbidding van de kwartaalcijfers van Junushoff aan de gemeente Wageningen, 8 juni 2000
S	81	1999	11	Stichting Junushoff, De aanbidding van de jaarrekening van het seizoen 1998/1999 van Junushoff aan het College van B&W van de gemeente Wageningen, 16 november 1999
S	82	1999	6	Gemeente Wageningen, Notitie over de financiële situatie van de Junushoff, 21 juni 1999
S	83a	2001	1	Gemeente Wageningen, B&W-voorstel over de financiële stand van zaken van Junushoff, 24 januari 2001
S	83b	2000	8	Gemeente Wageningen, B&W-voorstel over een extern onderzoek naar de stand van zaken van de Schouwburg Junushoff, 23 augustus 2000
S	84	2001	8	Gemeente Wageningen, Raadsvergadering financiële stand van zaken Junushoff, 17 september 2001
S	85	2001	12	Stichting Junushoff, Brief van Stichting Junushoff aan de gemeente Wageningen betreft de jaarrekening 2000-2001 en de begroting 2001-2002 van de Stichting Junushoff
S	86	2002	5	Stichting Junushoff, Cijfers Junushoff over de periode 1 november 2001 – 31 maart 2002, 23 mei 2002

S	Nr.	Jaar	Maand (1 -12)	Titelbeschrijving
S	87	2002	6	Stichting Junushoff, Cijfers Junushoff over de periode 1 november 2001 – 30 april 2002
S	88	2002	6	Stichting Junushoff, Werkplan inclusief de begroting voor het theaterseizoen 2002/2003 van de Stichting Junushoff, 25 juni 2002
S	89	2003	1	Stichting Junushoff, Jaarrekening seizoen 2001-2002, 10 januari 2003
S	90	2003	5	Stichting Junushoff, Toezending werkelijke cijfers t/m maart 2003
S	91	2003	6	Stichting Junushoff, Concept werkplan inclusief begroting 2003-2004, 18 juni 2003
S	92	2003	9	Stichting Junushoff, Jaarrekening seizoen 2002-2003
S	93	2003	11	Gemeente Wageningen, Brief van gemeente Wageningen aan Stichting Junushoff betreft de programmering kleine zaal Junushoff, 7 november 2003
S	94	2003	10	Gemeente Wageningen, B&W-voorstel betreft de programmering van de kleine zaal Junushoff, 30 oktober 2003
S	95	2003	11	Gemeente Wageningen, B&W-voorstel betreft het werkplan van 2003-2004 (inclusief de begroting) van Junushoff, 3 november 2003
S	96	2003	11	Gemeente Wageningen, Memo over de jaarrekening seizoen 2002-2003, 11 november 2003
S	97	2003	11	Stichting Junushoff, Herziene begroting 2003-2004, 18 november 2003
S	98	2003	11	Gemeente Wageningen, Brief aan bestuur Stichting Junushoff met betrekking tot het werkplan van 2003-2004, 25 november 2003
S	99	2004	5	Stichting Junushoff, Financiële rapportage van Stichting Junushoff aan de gemeente Wageningen, 26 mei 2004
S	100	2004	6	Gemeente Wageningen, Brief naar het bestuur van Stichting Junushoff betreft de financiële rapportage theater Junushoff, 23 juni 2004
S	101	2004	7	Stichting Junushoff, Verzoek terugvordering subsidiebedrag, 2 juli 2004
S	102	2004	6	Stichting Junushoff, Toezending werkplan 2004-2005 inclusief begroting aan de gemeente Wageningen, 22 juni 2004
S	103	2004	9	Stichting Junushoff, aanbieding jaarverslag 2003-2004 van de Stichting Junushoff aan de gemeente Wageningen, 10 september 2004
S	104	2005	6	Stichting Junushoff, Jaarbegroting 2005, 27 juni 2005
S	105	2006	5	Stichting Junushoff, Begroting 2006, 1 mei 2006
S	106	2007	4	Stichting Junushoff, Financieel jaarverslag 2006 Stichting Junushoff, 27 april 2007
S	107	2007	5	Stichting Junushoff, Begroting 2007 Theater Junushoff, 23 mei 2007
S	108	2007	5	Stichting Junushoff, Herziene begroting 2007 Stichting Junushoff, 22 mei 2007
S	109	2008	5	Stichting Junushoff, Financieel jaarverslag 2007 Stichting Junushoff, 13 mei 2008
S	110	2011	11	Stichting Junushoff, Financieel jaarverslag 2010 Stichting Junushoff, 8 november 2011
S	111	2010	7	Stichting Junushoff, Financieel jaarverslag 2009 Stichting Junushoff, 8 juli 2010

S	Nr.	Jaar	Maand (1 -12)	Titelbeschrijving
S	112	2009	5	Stichting Junushoff, financiële jaarverslag 2008 Stichting Junushoff, 29 mei 2009
S	113	2004		Gemeente Wageningen, Productenraming 2004, 2004
S	114	2005	5	Gemeente Wageningen, Programmarekening 2004, 17 mei 2005
S	115	2006	5	Gemeente Wageningen, Programmarekening 2005, 23 mei 2006
S	116	2005	3	Gemeente Wageningen, Programmabegroting 2005-2008 inclusief bezuinigingen/amendementen Raadsvergadering november 2004
S	117	2006		Gemeente Wageningen, Productenraming 2006 inclusief beleid/amendementen Raadsvergadering november 2005
S	118	2007	5	Gemeente Wageningen, Jaarverslag 2006, 22 mei 2007
S	119	2008	5	Gemeente Wageningen, Jaarverslag 2007, 20 mei 2008
S	120	2006	11	Gemeente Wageningen, Programmabegroting 2007-2010 na raad 2 november 2006, november 2006
S	121	2009	5	Gemeente Wageningen, Jaarstukken 2008, 19 mei 2009
S	122	2007	9	Gemeente Wageningen, Programmabegroting 2008-2011, 12 september 2007
S	123	2010	5	Gemeente Wageningen, Jaarstukken 2009, 18 mei 2010
S	124	2008	11	Gemeente Wageningen, Programmabegroting 2009-2012 na raad 13 november 2008, 20 november 2008
S	125	2009	11	Gemeente Wageningen, Programmabegroting 2010=2013 na raad 9 en 10 november 2009, november 2009
S	126	2010		Gemeente Wageningen, Jaarstukken 2010
S	127	2010	10	Gemeente Wageningen, Programmabegroting 2011-2014, 5 oktober 2010
S	128	2007	12	Stichting Junushoff, Subsidieverzoek boekjaar 2008, 28 december 2007
S	129	2008	6	Stichting Junushoff, Subsidieverzoek boekjaar 2009, 13 juni 2008
S	130	2010	12	Stichting Junushoff, Subsidieverzoek boekjaar 2011, 21 december 2010
S	131	1999	2	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 1999, 1 februari 1999
S	132	1999	12	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2000, 15 december 1999
S	133	2000	3	Gemeente Wageningen, Verlening aanvullende exploitatiebijdrage 2000, 27 maart 2000
S	134	2000	1	Gemeente Wageningen, Eenmalige subsidie-bijdrage 2000, 25 januari 2000
S	135	2002	12	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2003, 3 december 2002
S	136	2003	12	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2004, 19 december 2003
S	137	2006	12	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2006, 27 november 2006
S	138	2007	11	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2007, 13 november 2007
S	139	2008	1	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2008, 28 januari 2008
S	139a	2001	8	Gemeente Wageningen, Besluit 17 september 2001, 17 september 2001
S	139b	2001	12	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2002, 11 december 2001
S	140	2009	1	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2009, 19 januari 2009
S	141	2009	12	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2010, 3 december 2009
S	141a	2010	12	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2011, 22 december 2010
S	141b	2007	11	Gemeente Wageningen, Subsidie verlening 2007, 13 november 2007
S	142	2001	7	Gemeente Wageningen, Subsidie vaststelling 1999/2000, 31 juli 2001
S	143	2002	12	Gemeente Wageningen, Subsidie vaststelling seizoen 2000/2001, 23

S	Nr.	Jaar	Maand (1 -12)	Titelbeschrijving
				december 2002
S	144	2001	9	Gemeente Wageningen, Vaststelling exploitatiebijdrage 2001/2002, 19 september 2001
S	145	2003	11	Gemeente Wageningen, Subsidie vaststelling seizoen 2002/2003, 21 november 2003
S	146	2006	5	Gemeente Wageningen, Subsidie vaststelling 2003/2004, 1 mei 2006
S	147	2007	8	Gemeente Wageningen, Subsidie vaststelling 2005, 30 oktober 2007
S	148	2009	12	Gemeente Wageningen, Subsidie vaststelling 2007, 16 december 2009
S	149	2011	2	Gemeente Wageningen, Subsidie vaststelling 2009, 9 februari 2011
S	150	1999	1	Gemeente Wageningen, brief B&W-besluit financiering aanloopverliezen.
S	151	1999	6	B&W-voorstel, stand van zaken exploitatie Junushoff.
S	152	2001	2	Brief bestuur Junushoff, verzoek tot extra voorschot
S	153	2012	2	Nieuwsbericht www.deweekkrant.nl, Ondertekening huurcontract Junushoff
S	154	2012	2	Nieuwsbericht www.deweekkrant.nl, Benoeming tweekoppige directie Junushoff
S	155	2002	5	Brief bestuur Junushoff met refnr DSo2-115, afwikkeling exploitatierekeningen voorgaande jaren.
S	156	2002	8	B&W-voorstel regnr. R 10-9-7, definitieve vaststelling subsidie 2000/2001 en voorstellen tot verbetering financiële positie van de Stichting Junushoff.
S	157	2003	9	Brief bestuur Junushoff refnr. DSo3-138 aan college van B&W.
S	158	2003	10	Brief college van B&W aan bestuur Junushoff, refnr: DSo3-138/145
S	159	2004	12	Brief college van B&W aan bestuur Junushoff refnr: o4.0026292/WOsc, subsidieverlening 2005.
S	160	2007	10	Brief bestuur Junushoff refnr. 2007151.tk aan gemeentelijke stuurgroep Junushoff.
S	161	2008	10	Beslissing bezwaar subsidieverlening 2008
S	162	2009	2	Brief college van B&W aan bestuur Junushoff refnr WOsc/09.0010978, besluit subsidieverlaging vanaf 2010
S	163	2005	5	Rapport Rekenkamer Budgetfinanciering Wageningen
S	164	2006	9	Brieven college van B&W aan Bloomveld BV en Jarumeij BV, refnrs o6.0053597/Wosc en o6.0053599/Wosc.
S	165	2006	12	Brieven college van B&W aan Bloomveld BV en Jarumeij BV, refnrs o6.0036765/Wosc en o6.0036766/Wosc.
S	166	2012	1	Huurovereenkomst ter ondertekening.
S	167	2006	12	Subsidieverzoek Junushoff inclusief begroting 2007.
S	168	2000	12	Gemeente Wageningen, subsidieverlening 2001
S	169	2012	1	Is dit beleid, of is er over nagedacht?, 9 januari 2012, Sander Berlang en Mark Schilthuizen.
S	170	2011	12	Gemeente Wageningen, subsidieverlening 2012.

Bijlage 3: historische reconstructie 31 oktober 1998 – 15 februari 2012

Deze bijlage bevat in tabelvorm een compleet overzicht van de relevante gedocumenteerde informatie- en besluitvormingsmomenten in de periode van 31 oktober 1998 tot en met 15 februari 2012. Alle momenten bevatten nadere informatie in de vorm van toelichtende teksten. Deze teksten zijn citaten uit de bestudeerde documentatie en bevatten geen enkele mening of duiding van de onderzoekers. Ter afsluiting bevat deze bijlage tevens een overzicht van alle relevante onderzoeken door externe bureaus in de genoemde periode.

Uit het onderstaande overzicht zijn de zogenaamde cruciale momenten geselecteerd. Deze zijn in de tabel oranje gemarkeerd en worden in hoofdstuk 4 verder besproken. Door de selectie van de cruciale momenten ontstaat een beeld van de ontwikkeling van het politiek-bestuurlijke proces in de tijd en zijn de dominante strategieën van het gemeentebestuur per periode te herkennen. De geel gemarkeerde momenten bevatten informatie over subsidieverstrekingen en bijbehorende subsidiebedragen.

CRUCIALE MOMENTEN VAN HEROVERWEGING

Hiervan is sprake als:

- de dan geldende politieke kaders knellend blijken en voortgang belemmeren;
- er zich mogelijkheden van versnelling aandienen bij gewijzigde politieke kaders;
- er nieuwe omstandigheden zijn, bijvoorbeeld andere belangen die opkomen en, die om heroverweging vragen;
- er zich grote (financiële) risico's aandienen;
- beoogde resultaten uitblijven of er averechtse (neven)effecten ontstaan;
- de uitvoering hapert of mislukt en/of de planning niet wordt gehaald.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
31 okt 1998	Het vernieuwde Junushoff is in gebruik genomen. De kosten van de verbouwing zijn circa € 2.7 Mln. De verbouwing behelsde de vernieuwing van de schil om het theater heen, de toevoeging van een kleine zaal en een aantal ruimtes binnen het theater. De publieksruimten zijn verbouwd, bouw kleine zaal, uitbreiding grote zaal (balkon). De verbouw publieksruimten is gericht op extra commerciële mogelijkheden van de horeca.	S39 S69 R4 S150 S71	Aan de verbouwing ligt een bedrijfsplan ten grondslag en er is bij de vaststelling van het krediet (ver)nieuwbouw rekening gehouden met een bedrag van 250.000,- gulden voor aanloopverliezen in de eerste twee seizoenen. Het uitgangspunt van de gemeentelijke bijdrage is een exploitatiesubsidie van fl. 850.000,- conform het raadsvoorstel van 10 januari 1997. Het bedrijfsplan - in het bijzonder het financiële kader - blijkt al snel niet haalbaar. De exploitatie blijkt structureel verliesgevend vanwege in het bijzonder te hoge verwachtingen van de opbrengst van horeca. Ook blijkt al snel dat in het bedrijfsplan onvoldoende rekening is gehouden met onderhoud en vervangingskosten. Het probleem van de inadequate luchtbehandeling in de grote zaal was bekend. Ook was bekend dat de Arbo-wetgeving binnen afzienbare tijd een vernieuwing van de trekkenwand zou eisen. Uit kostenoverwegingen zijn deze elementen niet meegenomen in de verbouwing.
27 jan 1999	De gemeente deelt mede tot betaling over te gaan van 180.000,- gulden als extra subsidie aanloopverlies voor het seizoen 1998/1999.	S150	Zie voorgaande, conform vaststelling krediet (ver)nieuwbouw.
1 febr 1999	De gemeente verleent een subsidie van 886.550,- gulden voor het jaar 1999.	S131	Het subsidiebedrag is gebaseerd op de subsidiebijdrage van 1998 verhoogd met 2% prijscompensatie.
1 juni 1999	Stand van zaken exploitatie Junushoff Het bestuur van de Junushoff heeft bij schrijven d.d. 17 mei 1999 een analyse van de stand van zaken gemaakt met betrekking tot de exploitatie 1998/ 1999. Naar verwachting komt het tekort voor het genoemde seizoen neer op een bedrag van 714.000,- gulden. Rekening houdend met de structurele subsidie van de gemeente van 930.000,- gulden (inclusief indexering) dreigt er een structureel tekort van 375.000,- gulden per seizoen. Gezien de precare financiële situatie besluit het college te helpen: • betaling subsidievoorschot 4^e kwartaal 1999. • betaling restant aanloopverliezen ad 70.000,- gulden. • in 1999 niet af te schrijven op nieuwbouw, ruimte van 172.000,- gulden gebruiken voor extra subsidie. • voordelig saldo investeringskosten nieuwbouw van 115.000,- gulden toevoegen aanloopverliezen.	S151	De liquiditeitspositie van de Junushoff is dermate slecht dat snel handelen noodzakelijk is. Reeds eerder is besloten in dit kader subsidievoorschotten te verstrekken over het 3e kwartaal van 1999. Reden tekorten: • toename personeelslasten door uitbreiding formatie als gevolg van wijzigingen ARBO-wetgeving, toename aantal bezoekers en ontwikkeling van lonen. • verwachtingen van het sociaal-cultureel programma zullen pas over 1 à 2 jaar worden geëffectueerd. • revenuen uit de horeca leveren geen bijdrage om het exploitatietekort te beperken tot de hoogte van de subsidie van de gemeente.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Daarnaast dient het bestuur van de Junushoff in oktober 1999 een meerjarenperspectief te bieden dat meer in de richting komt van de besluitvorming van januari 1997.		
15 dec 1999	De gemeente verleent een subsidie van 909.079,- gulden voor het jaar 2000.	S132	Het subsidiebedrag is gebaseerd op de subsidiebijdrage over 1999, verhoogd met de toegestane loon- en prijscompensatie voor 2000.
25 jan 2000	De gemeente verleent een eenmalige bijdrage van 90.000,- gulden voor kosten opening theater na renovatie.	S134	Besloten in raadsvergadering 24 januari 2000.
20 mrt 2000	De raad besluit een eenmalige exploitatiebijdrage te verlenen van 50.000,- gulden. De raad heeft tevens besloten een bedrag van 375.000,- gulden beschikbaar te stellen ten behoeve van dekking aanloopverliezen. Inherent aan het raadsvoorstel dient er sprake te zijn van een striktere periodieke budgetbewaking. De raad zal in mei 2000 een beslissing nemen, in het kader van het meerjarenbeleidsplan 2001-2004 om de exploitatiebijdrage per 2001 structureel te verhogen met 100.000,- euro.	S133	Aan raadsvoorstel bijgevoegd het voorstel van B&W naar aanleiding van het door de Junushoff ingediende bedrijfsplan "Open boek voor open doek". • de destijds gestelde prognoses blijken te optimistisch, met name in relatie tot de horeca omzet. • er bestaat een mogelijkheid sponsorgelden die worden aangewend voor financiering van de renovatie vanaf 2003/2004 beschikbaar te stellen voor andere doeleinden. • zowel een huurcontract als een meerjarenonderhoudsplan zal worden opgesteld. • verdere uitbouw van het personeelsbestand is niet verantwoord.
21 sept 2000	De gemeente verstrekt Buys Culturele Profielen de opdracht tot het verrichten van een onderzoek naar de exploitatie van het Theater Junushoff. Doel is nader inzicht verkrijgen in de oorzaken van de exploitatietekorten bij Theater Junushoff.	S71	Theater Junushoff werd in de periode 1997-1998 grondig gerenoveerd en in oktober 1998 opende het theater haar deuren. In de daarop volgende twee theaterseizoenen is de gemeente geconfronteerd met exploitatie tekorten en ze was genoodzaakt om extra kredieten beschikbaar te stellen.
20 dec 200	De gemeente verleent een subsidie van € 472.915,- voor het jaar 2001.	S168	Grondslag is de subsidiebijdrage over 2000, verhoogd met de toegestane loon- en prijscompensatie en een bijraming van € 100.000,- op grond van vaststelling van het Meerjarenbeleidsplan 2001-2004.
xx jan 2001	Rapport Exploitatieonderzoek Theater Junushoff van Buys Culturele Profielen. Conclusies: • tegenvallende resultaten zijn structureel van aard; • deze zijn veroorzaakt door sociaal-culturele verhuur, banquithoreca en met name het theatercafé/restaurant. • de omzetprognoses in 1997 zijn verre van realistisch; • de personeelskosten van het theatercafé/restaurant zijn te hoog; • de huisvestingskosten (huur) en de inkoop horeca zijn hoog tot zeer hoog.	S71	De exploitatie van de Junushoff stoelt op vier functies: een theaterfunctie, een sociaal-culturele verhuurfunctie, een commerciële verhuurfunctie en een horecafunctie. Het aanbevolen banqueting plus-scenario levert een exploitatietekort c.q. subsidiebehoefte op van fl. 1.400.000,-.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Mogelijkheden voor verbetering liggen op het terrein van kostenreductie, grote omzetstijgingen liggen niet in de lijn van verwachting. Een banqueting plus-scenario wordt aanbevolen. In dit scenario wordt het café/restaurant afgestoten.		
20 febr. 2001	Bestuur van de Junushoff verzoekt om een extra voorschot van 650.000,- gulden, vooruitlopend op het raadsbesluit betreffende extra financiering tekorten. Faillissement dreigt.	S152	
xx apr. 2001	Raad besluit tot verlening van een eenmalige subsidie ter hoogte van 900.000,- gulden, ter dekking van de exploitatieverliezen tot en met het seizoen dat eindigt op 30 juni 2001.	S142	
19 juli 2001	B&W-voorstel concept huurovereenkomst Junushoff.	S39	Op 20 januari 1997 heeft de gemeenteraad ingestemd met het vernieuwingsvoorstel Junushoff. Op 31 oktober 1998 is de vernieuwde Junushoff in gebruik genomen. Tot 19 juli 2001 is het er niet van gekomen om een op de vernieuwde Junushoff betrekking hebbende huurovereenkomst af te sluiten.
17 sept 2001	Raad besluit: • een eenmalige exploitatiebijdrage te verstrekken van € 136.134,- over periode 1 juli t/m 31 december 2001; • dat bedrag te dekken uit de vanaf 1 januari. 2001 beschikbare extra middelen € 136.134,- voor structurele verhoging subsidie Junushoff; • vanaf 1 januari 2002 een structurele subsidie te kennen van € 603.073,- op basis van banqueting scenario, wat neerkomt op een structurele verhoging van € 130.163,-; • de dekking van dat bedrag ten laste te laten komen van de in 2001 beschikbaar gestelde middelen voor de structurele verhoging subsidie ter hoogte van een bedrag van € 136.134,-.	S139a	Raad besluit de exploitatiebijdrage structureel op te hogen tot het niveau van het advies van Buys Culturele Profielen. Dit is € 130.163,- extra.
1 okt 2001	Nieuwe directeur Junushoff	S69	Mevrouw Doro Siepel.
11 dec. 2001	De gemeente verleent een subsidie voor 2002 van € 635.614,-.	S139b	Het subsidiebedrag is gebaseerd op de subsidiebijdrage over 2001 verhoogd met toegestane loon- en prijscompensatie en is inclusief de extra subsidie van € 136.134,-.
21 jan 2002	Behandeling begrotingswijziging nr. 006 vervanging bekabeling trekkenwand en brandscherm de Junushoff. Besluit: Vastgesteld.	S5	Betreft Arbo-aanpassingen. Krantenberichten stemmen fractie X somber, komen er nog meer Arbo-aanpassingen?
24 mei 2002	Brief bestuur Junushoff aan het college van B&W gemeente Wageningen. Het uitbesteden van de horecafunctie heeft meer tijd in beslag genomen. Hierdoor extra uitgaven en deze hebben per 1	S155	Bij het opstellen van de verlengde jaarrekening 2001 kan worden vastgesteld dat:

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	november 2001 geleid tot een negatief eigen vermogen. De Junushoff doet een dringend beroep op de gemeente om minimaal het eigen vermogen aan te vullen met € 116.026,-.		- De verliezen uit de horeca langer zijn doorgelopen. - Het sociaal plan om de overgang naar Hutten te begeleiden meer geld heeft gekost. Daarnaast bleek het nodig de administratie drastisch aan te pakken.
14 aug 2002	B&W-voorstel - De subsidie voor het tijdvak juli 2000 t/m 31 oktober 2001 definitief vast te stellen op € 714.856,- - Een eenmalige extra subsidie van € 100.000,- verlenen in de exploitatietekorten. - Overgaan tot verstrekken van een overbruggingskrediet van € 100.000,- - De Stichting Junushoff duidelijk maken dat de gemeente geen exploitatietekorten meer accepteert.	S156	Op basis van de ingediende begroting voor het seizoen 2002/2003 raamt het bestuur een exploitatietekort van € 150.000,-.
14 okt 2002	Behandeling begrotingswijziging, 100.000,- euro, beschikbaar stellen voor een extra aanvullende subsidie aan de Junushoff. Verschillende redenen: nieuwe lift, lekkend dak, huurverhoging, hogere OZB. Wethouder mevrouw Strik: Samen met de Junushoff wil het college bekijken op welke wijze de gang van zaken beheerst kan worden. Er spelen problemen die uit het verleden stammen (gedeeltelijk verwijtbaar, gedeeltelijk onverwijtbaar). Het college streeft hierbij over te gaan op budgetfinanciering. Amendement: bedrag verhogen naar 116.026,- Motie: geen lening verstrekken van 100.000,- euro, zoals reeds is gebeurd, maar 125.000,- uit te lenen. Besluit: Amendement is aanvaard. Motie is verworpen.	S3	Bergrotingswijzigingsnummer: 072, 2002. (oorspronkelijke omschrijving is onjuist, door de voorzitter in de raadsvergadering gecorrigeerd). Verschillende fracties steunen het voorstel, maar willen af van de situatie dat de raad regelmatig wordt geconfronteerd met het verzoek extra geld beschikbaar te stellen. De regelmatige vraag naar incidentele dekking - bovenop de jaarlijkse subsidie – wordt ervaren als een lapmiddel. Fracties roepen het college op ervoor te zorgen dat B&W de problemen met de Junushoff gaat beheersen door: - De Junushoff zal met goede begrotingen moeten komen. - De raad wil kwartaalrapportages en jaarverslagen van de Junushoff ontvangen. - Op basis van punt 1 en punt 2 wil de raad sturen op basis van budgetfinanciering.
11 nov 2002 12 nov 2002	Behandeling voorstel tot vaststelling van de gemeentebegroting 2003 inclusief meerjarenraming 2003 t/m 2006. Wethouder mevrouw Strik stelt voor om de kwestie trekkenwand van de Junushoff aan de orde te laten komen bij het onderzoek naar de toneeltoren. Hier zullen alle opties worden bekeken en ook de vraag of een gemechaniseerde dan wel een geautomatiseerde trekkenwand aan de orde is. Er worden 13 amendementen en drie moties ingediend. Geen van de amendementen en moties gaan over de Junushoff (en het onderhoud daarvan).	S1 S2	In het debat over de behandeling van de gemeentebegroting duiden fractieleden op het onderhoud van de Junushoff. Fractie X spreekt van afgekeurde trekkenwand, krakende vloeren en een foeilelijk tussenwandje uit de Gamma. Fractie X stelt in het kader van bezuinigingen voor de genoemde geautomatiseerde trekkenwand uit het meerjarenplan te schrappen en te vervangen door een bescheiden trekkenwand en de in te kopen voorstellingen daarop aan te passen. Met deze besparing kunnen andere noodzakelijke aanpassingen aan het theater betaald worden: verbetering

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
			kleedkamers, krakende podium en brom in de geluidsinstallatie. Fractie X stelt voor dat de Junushoff de plaats wordt waar de grootste werkgever van Wageningen (WUR) zijn gasten ontvangt en daarmee Wageningen ook als stad op de kaart zet. Dit kan middelen genereren om het noodzakelijke onderhoud aan Junushoff te financieren.
xx yy 2002	Eind 2002 wordt de horeca uitbesteed aan Hutten Catering.	S69	Hiermee is het banqueting-scenario geïmplementeerd: zie rapport Exploitatieonderzoek Theater Junushoff van Buys Culturele Profielen.
4 dec 2002	De gemeente verleent voor het jaar 2003 een subsidie van € 665.240,-.	S135	
16 dec 2002	Behandeling begrotingswijziging: kunstobject voorterrein Junushoff € 77.238,-. Besluit: Begrotingswijziging wordt vastgesteld onder aantekening dat verschillende fracties hebben tegengestemd.	S4	Niet relevant in het kader van dit onderzoek.
23 dec 2002	Brief van de Junushoff aan gemeente Wageningen met verzoek drie punten in de huurovereenkomst te wijzigen: • Verhuurder dient kosten serviceovereenkomsten voor haar rekening te nemen. • Verhuurder is verantwoordelijk voor aanpassingen in het pand die door de wet worden voorgeschreven. • De gemeente wil inboedel overdoen aan de Junushoff. Hiervoor dient een actuele lijst te worden toegevoegd bij de huurovereenkomst.	S40	
30 juni 2003	Behandeling Voorjaarsnota 2003 Besluit: Conceptbesluit nr: 03/0025609 wordt aanvaard.	S11	Voorjaarsnota 2003 presenteert een negatief rekeningenresultaat over 2003 en negatieve financiële ontwikkelingen voor de toekomst. Fractie merkt op dat er in de voorjaarsnota 2003 door het college geen keuzes worden gemaakt: bijvoorbeeld ten behoeve van de Junushoff 1 Mln. opnemen.
8 okt 2003	Brief college van B&W aan bestuur Junushoff. Het college hecht aan een <u>totaaloplossing</u> voor de problematiek van de Junushoff. Het college heeft daarom besloten een gemeentelijke stuurgroep in te stellen.	S158	Deze stuurgroep zal de problematiek van de financiering van de noodzakelijke verbouw van de toneeltoren bestuderen en daar in januari 2004 advies over uitbrengen aan het college. De problematiek van het eigen vermogen zal nader worden bekeken bij de totaaloplossing. Ook is de inzet om ruimte te vinden voor de noodzakelijke verhoging van de structurele subsidie aan Junushoff.
12 nov 2003	Begrotingsbehandeling 2004 In de meerjarenbegroting wordt het voorstel gedaan om de structurele bijdrage te verhogen met	S6 S7	Wethouder Strik: er is een onderzoek gedaan naar de oorzaken van de exploitatietekorten. Vervolgens is een redelijk bedrag bepaald waarmee de

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	€132.000,-. Dit bedrag is niet gelijk aan het geraamde tekort van het bestuur van de Junushoff maar dit is de ruimte die gevonden is. Amendement: overwegende <i>Dat het college voornemens is de Junushoff structureel een extra subsidie te verlenen van € 132.000,-; dat het onderzoek naar en de discussie in de raad over de tekorten bij de Junushoff nog niet zijn afgerond en deze subsidieverstreking daarop vooruitloopt; dat de exploitatietekorten, volgens de brief de dato 23 september 2003 van het bestuur van de Stichting de Junushoff, geen verrassing zijn voor het college, omdat die al enkele jaren door de stichting werden begroot en derhalve geen sprake kan zijn van een 'knelpunt'; dat belangrijke invloedsfactoren genoemd in de brief van het stichtingsbestuur, waaronder de hoge huur, zijn verwerkt in de berekeningen zoals gerapporteerd in het rapport van Buys, op grond waarvan de raad gekozen heeft voor een scenario met een bijpassende structurele exploitatiesubsidie van (niveau 2001) € 600.000,- die bovendien is onderschreven door het college en door de penningmeester van de stichting; dat de extra gemeentelijke subsidie overeenkomt met een verhoging van de structurele bijdrage van circa 20 % en dit in schril contrast staat met de aanzienlijke bezuinigingen op alle andere culturele en cultuurhistorische subsidies en budgetten;</i> besluit <i>de in de Programmabegroting 2003-2007 voorgestelde structurele verstreking van extra middelen ten behoeve van de Junushoff ad € 132.000,- te laten vervallen;</i> Motie: Privatisering Junushoff overwegende <i>dat het college in de meerjarenbegroting een structurele verhoging voor bijdrage aan de exploitatie van de Junushoff voorstelt van € 132.000,-; dat, kijkend naar het voorbeeld van andere gemeenten in Nederland, privatisering van een schouwburg tot de reële mogelijkheden behoort; dat onderzoek zoals nu door het college geëntameerd, kort samengevat: het renoveren van trekkenwand en toneeltoren, niet de vraag zal beantwoorden of op redelijke termijn de toekomst van Junushoff ook is zeker gesteld; dat het daarmee ook niet uitgesloten kan worden geacht dat een blijvend beroep zal worden gedaan op de gemeente Wageningen om de tekorten op de exploitatie van Junushoff te dekken; dat die tekorten in de afgelopen jaren alleen maar zijn toegenomen;</i> draagt het college op <i>een onderzoek naar de mogelijkheid tot privatisering integraal onderdeel te laten uitmaken van het onderzoek dat nu reeds is voorzien in relatie tot Junushoff, en het resultaat hiervan onverkort aan de raad voor te leggen;</i>		Junushoff structureel moet zien rond te komen. Uit onderzoek blijkt dat het theater 20% kwijt is aan huisvestingslasten, terwijl andere theaters daarvoor 5% in de begroting hebben. Daarmee moet in de subsidie rekening mee worden gehouden, anders ontstaat de facto een veel lagere exploitatiesubsidie. Momenteel een stedenbouwkundig onderzoek om geld te genereren voor de vervanging van de toneeltoren. Dit onderzoek heeft een ander karakter dan een onderzoek naar privatisering. De timing van een onderzoek naar privatisering is nu niet juist. Amendement is verworpen, meerderheid wil de Junushoff nu niet laten struikelen maar traject afwachten voor toneeltoren en trekkenwand en de motie ten aanzien van het onderzoek privatisering.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	ten aanzien van privatisering gelden de volgende voorwaarden Wageningen blijft verzekerd van een compleet, gevarieerd cultuuraanbod, waarbij het huidige aanbod als basis kan worden gezien; privatisering moet voor de gemeente Wageningen een structureel gunstiger financiële situatie opleveren in vergelijking met de huidige situatie, waarbij zowel verkoop als ook verhuur kan worden overwogen; Wageningse amateurclubs en verenigingen blijven verzekerd van een plek in de Schouwburg; de betreffende ondernemer krijgt de (planologische) mogelijkheid om op het terrein van Junushoff activiteiten als wonen, werken, recreëren en parkeren te realiseren; Besluit: Amendement is met 14 tegen 8 stemmen verworpen. Motie is aanvaard.		
19 dec 2003	Presentatie Theater Junushoff van Marktplan Adviesgroep. Doel van de presentatie is het sonderen van marktpartijen voor privatisering van Junushoff. De presentatie geeft conclusies over de omvang van het verzorgingsgebied, de marktpotentie en geeft aan dat bouwkundige aanpassingen naar verwachting een tijdelijke sluiting vergen van de grote theaterzaal gedurende het kalenderjaar 2004 en een aantal maanden in 2005. Daarnaast zijn de gemeentelijke uitgangspunten beschreven en de ontwikkelingsmogelijkheden van het naastliggende terrein.	S72	De gemeente heeft Marktplan Adviesgroep de volgende opdracht verstrekt: • voer een oriënterend onderzoek uit naar de haalbaarheid om 'Junushoff' te privatiseren; • betrek hierbij de door het gemeentebestuur gestelde uitgangspunten, de gebleken noodzaak van forse bouwkundige investeringen en de uitkomsten van de planologische studie ter zake van het aan het theater grenzende stuk grond.
19 dec 2003	Gemeente verleent een subsidie van € 688.329,- voor het jaar 2004. Daarnaast verhoogt de gemeente de subsidie met ingang van 1 januari 2004 met € 132.000,-.	S136 S158	Subsidiebedrag is gebaseerd op de subsidiebijdrage over 2003 verhoogd met de toegestane loon- en prijscompensatie. Conform subsidiebeschikking is deze verhoging bestemd voor: kosten serviceonderhoud technische installaties en voor vervanging en herstel van de inrichting/ inventaris. Conform brief college van B&W aan bestuur van de Junushoff heeft het college in de begroting 2004 eenmalig ruimte gecreëerd voor een extra subsidie van € 132.000.- en is het college overtuigd van een structurele verhoging.
23 dec 2003	Brief bestuur Junushoff aan college van B&W. Bestuur Junushoff vraagt aandacht voor de onmogelijke bedrijfsmatige positie van de Junushoff. De stichting is al in februari 2002 in afwachting van een opeenstapeling van beslissingen van de gemeente Wageningen. De Junushoff heeft een structureel toenemend negatief eigen vermogen. Tot en met het seizoen 2000-2001 is dit door de gemeente met een eenmalige injectie afgedekt. Vanaf seizoen 2001-2002 wordt er weer negatief eigen vermogen opgebouwd. Tot en met het seizoen 2002-2003 is dit een bedrag van € 237.736,-.	S157	In afwachting van opeenstapelende beslissingen over: • Negatief eigen vermogen seizoenen 2001-2002 en 2002-2003. • Pand en Arbo-wet. • Structurele verhoging subsidie of structurele verlaging huurpenningen. • Huurovereenkomst. • Toneeltoren.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
			- Overname inboedel gemeente inclusief afschrijvingen en onderhoud. - Voorwaarden budgetfinanciering.
1 jan 2004	Sinds 1 januari 2004 is de grote theaterzaal van de Junushoff niet meer in gebruik omdat de trekkenwand niet aan de eisen van Arbo-wetgeving voldoet.	S41	
16 jan 2004	Rapport vooronderzoek Privatisering Theater Junushoff van Marktplan Adviesgroep. Zes bedrijven zijn concreet geïnteresseerd. Deze zijn in beginsel bereid de exploitatie van Junushoff en de ontwikkeling van het naastgelegen terrein risicodragend op zich te nemen. Het vooronderzoek toont aan dat de beoogde privatisering concrete kans van slagen biedt. Wel is op privatisering van instellingen zoals theater Junushoff de Europese Richtlijn Diensten, bijlage 1B van toepassing.	S73	
16 febr 2004	Behandeling collegevoorstel Totaaloplossing Junushoff Optie 1: bouw van een nieuwe toneeltoren (22 meter), een nieuwe trekkenwand alsmede overige technische aanpassingen. Investering: €4.8 Mln. 2 amendementen. Besluit: Voorstel optie 1 met bijbehorende investering wordt met 20 tegen 2 stemmen aanvaard en de twee amendementen worden verworpen.	S13	Fractie X: de Junushoff dient beschikbaar te blijven voor clubs en verenigingen, en wel tegen voor dergelijke organisaties aanvaardbare tarieven. Huidig aanbod aan podiumvoorstellen dat de gemeente zelf bij de Junushoff moet inkopen moet wat betreft kwaliteit als aantal worden vastgesteld en voor een langere periode vastgelegd (90 voorstellingen waarvan 20 in het niet-commerciële segment). Investeringen in theaters en het culturele aanbod dienen binnen de regio op elkaar te worden afgestemd. Relatie tussen beide moet juridisch volstrekt helder zijn. Prestatieafspraken met de exploitant moeten vanaf het eerste moment vastliggen. Fractie X: de Junushoff is één van de voorzieningen die van een dorp een stad maken, bijdraagt aan een breed cultuuraanbod, de ontwikkeling van de 'city of life sciences' en de ontplooiing van sociaal-culturele groepen. Kan echter het bedrag van 4.8 Mln. niet worden verlaagd door: bouwbedrijven te laten offreren op basis van PvE en niet op basis van rapport-Dijkhuis en het PvE flexibel te hanteren? Kern: hoe houdt de gemeente tijdens en na het verzelfstandigingstraject greep op het theater en de 700m2 daaromheen? Ook is €100.000,- exploitatievoordeel schamel tegen de 1 Mln. die de gemeente jaarlijks aan de Junushoff zal uitgeven. Fractie X: optie 2 en optie 3 schrappen, voldoen niet aan de ambities zoals kennisstad, 'city of life sciences', culturele kern van de WERV-gemeenten. Blijven over opties 1 en 4. Het college mag niet tevreden zijn met €100.000,- exploitatievoordeel. Fractie X: de Junushoff is als centrum van

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
			culturele activiteiten een belangrijke motor voor de middenstand. Fractie X: rapport-Buijs uit 2001 geeft aan dat de Junushoff 30% van zijn bezoekers uit commerciële verhuur kan halen. Helaas is het aantal bezoekers van commerciële activiteiten lager en daardoor haalt de Junushoff bij lange na de mogelijke inkomsten niet. Voorstel mist afstemming in WERV-verband. Volgens de gegevens van het NIPO-onderzoek uit 2002 kan de Wageningen binnen 35 minuten theaters kiezen: Lampegiet in Veenendaal, Cultura in Ede en Agnietenhof in Tiel. Fractie X: het blijft de vraag of het gemeentebestuur erin zal slagen de schouwburg – al dan niet geprivatiseerd – behoorlijk aan te sturen. Het onderzoeksbureau Marktplan heeft een analyse van het verleden gemaakt maar geen conclusies getrokken. Fractie X: portefeuillehouder heeft in de commissie aangegeven dat de Junushoff niet de mogelijkheden heeft gehad om commercieel te werken.
20 april 2004	Het college van B&W verstrekt aan Buys Culturele Profielen (in samenwerking met K+V organisatie adviesbureau) twee opdrachten: • Instellen van een onderzoek naar de exploitatie/ bedrijfsvoering en het beheer van de Junushoff • Opstellen korte notitie over consequenties met betrekking tot theaterprogrammering indien de gemeente zou besluiten tot de bouw van een nieuwe toneeltoren van bescheidener afmetingen.	S74	
18 mei 2004	Gemeentelijke stuurgroep verstrekt Buys Culturele Profielen (in samenwerking met K+V organisatie adviesbureau) een derde, aanvullende opdracht: • Toetsing PvE 2^e fase verbouwing Junushoff. • Stichtingskostenraming voor de bouw toneeltoren op basis van PvE Dijkhuis. • Stichtingskostenraming bouw toneeltoren op basis van PvE Buys Culturele Profielen. • Stichtingskostenraming voor renovatiewerkzaamheden in de grote theaterzaal. • Rapportage over programmatistische consequenties van keuze toneeltoren versus toneelhuis.	S74	
9 juni 2004	Ter oriëntatie en bespreking in Raadscommissie Samenleving de tussentijdse notitie onderzoek Junushoff door Buys in samenwerking met. K+V organisatie adviesbureau. Voorlopig standpunt stuurgroep Junushoff: • Theateraanbod bij een toneeltoren van bescheidener omvang; • Verbeteren bedrijfsvoering Junushoff.	S41	
10 aug 2004	Rapport Theater Junushoff Wageningen, Hoe verder?, Buys Culturele Profielen (in samenwerking met K+V organisatie adviesbureau). Conclusies en aanbevelingen:	S75	Theater Junushoff gaat gebukt onder problemen vanwege de gebrekkige staat van enkele voorzieningen in het gebouw en vanwege problemen van

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen																				
	Op negen terreinen conclusies en aanbevelingen. Ten aanzien van privatisering stelt het onderzoeksbureau dat de kans van slagen op een succesvolle afronding van een privatiseringstraject gering is.		financiële aard. De toneeltoren en trekkenwand zijn buiten werking gesteld en moeten worden vervangen. De exploitatietekorten blijven zich voordoen ondanks meerdere aanvullende subsidies van de gemeente. Theater Junushoff heeft een negatief eigen vermogen opgebouwd.																				
28 sept 2004	Behandeling raadsvoorstel Totaaloplossing Junushoff. Het college vraagt aan de raad: • Instemming met het financieringsvoorstel variant 3 uit het rapport Prinssen en Bus, te weten: nieuwbouw van de toren, vervanging trekkenwand en overige technische aanpassingen. • Het op dit voorstel betrekking hebbende begrotingswijziging vast te stellen. • Instemming om op basis van de geformuleerde prestaties op zoek te gaan naar de meest geschikte exploitant. Het raadsvoorstel bevat vijf onderwerpen: 1. Nieuwbouw toneeltoren, vervanging trekkenwand en overige technische aanpassingen. 2. Financiering toneeltoren, vervanging trekkenwand en overige technische aanpassingen. 3. Exploitatieverbeteringen en besparingen. 4. Kosten/ Baten en dekking. 5. Passende afspraken met het bestuur (exploitant) van theater Junushoff. <u>1. Nieuwbouw toneeltoren, vervanging trekkenwand en overige technische aanpassingen.</u> Variant 3 heeft de voorkeur van het college van B&W en betreft een toneeltoren van ca. 15 m (is van bescheidener omvang), zonder rollenzolder, met een trekhoogte van 14 m, met vergrote toneelopening en daarbij behorende zaalaanpassingen (zoals Arbo zaken). Gelet op budgettaire beperkingen heeft het college ervoor gekozen niet de meest ingrijpende aanpassing aan de klimaatbeheersing in de investeringskosten mee te nemen. Niettemin zal klimaatverandering in de zaal de nodige aandacht krijgen. <u>2. Financiering toneeltoren, vervanging trekkenwand en overige technische aanpassingen.</u> Voor variant 3 worden de kosten en baten als volgt gepresenteerd: <table><tr><th colspan="2">Kosten</th><th colspan="2">Baten: subsidie voor 2003/2004</th></tr><tr><td>Subsidie gemeente (incl. indexerings 2003/2004)</td><td>€ 847.500,-</td><td>Reguliere subsidie</td><td>€ 688.000,-</td></tr><tr><td>Kapitaallasten variant 3</td><td>€ 214.000,-</td><td>Extra subsidie 2004</td><td>€ 132.000,-</td></tr><tr><td>Af: exploitatievoordelen</td><td>€ 91.500,-</td><td>Extra subsidie meerjaren Begroting 2006</td><td>€ 150.000,-</td></tr><tr><td>Saldo</td><td>€ 970.000,-</td><td>Saldo</td><td>€ 970.000,-</td></tr></table>	Kosten		Baten: subsidie voor 2003/2004		Subsidie gemeente (incl. indexerings 2003/2004)	€ 847.500,-	Reguliere subsidie	€ 688.000,-	Kapitaallasten variant 3	€ 214.000,-	Extra subsidie 2004	€ 132.000,-	Af: exploitatievoordelen	€ 91.500,-	Extra subsidie meerjaren Begroting 2006	€ 150.000,-	Saldo	€ 970.000,-	Saldo	€ 970.000,-	S17 S42 S61	S61: rapport onderzoek gang van zaken verbouwing Junushoff. • In feite stelt de raad een krediet beschikbaar van €4.553.000,- • dit wordt veroorzaakt doordat ook rekening wordt gehouden met een, na achteraf zal blijken vermeend, overschot ad €243.000,- uit een ander krediet uit 2003 (MJB 2003-2008) dat oorspronkelijk €800.000,- bedroeg. Fractie X: in de vergadering van november 2003 is raadsbreed een motie aanvaard waarin het college is opgedragen een onderzoek te doen naar de mogelijkheid van privatisering van de Junushoff. Dat komt in het voorliggende conceptbesluit onvoldoende tot uitdrukking. Verder is deze fractie van mening dat een exploitant nimmer in de Junushoff zal stappen indien de toneeltoren, trekkenwand et cetera niet zijn verbouwd. Fractie X: vraagt zich af of het niet veel beter is het investeringsbedrag beschikbaar te stellen en daaraan een pakket van eisen te verbinden. De gemeente geeft daarmee de exploitant de vrijheid datgene te doen wat hij nodig acht. Fractie X: er is een duidelijke en wederom ambitieuze doelstelling geformuleerd, en wel zo ambitieus dat het huidige bestuur ‘en masse’ aftreedt. Fractie X: rapporten van Prinssen en Bus Raadgevende Ingenieurs en Buys vormen een degelijke basis van dit voorstel. Fractie X: op het proces is veel aan te merken, er zijn nog geen private partijen in beeld, de wethouder heeft dit in februari echter toegezegd. In het licht van andere maatschappelijke bezuinigingen kan de PvdA een investering in de toneeltoren niet ondersteunen. Een alternatief is nauwere samenwerking met WUR, misschien aangevuld met afspraken in WERV-verband.
Kosten		Baten: subsidie voor 2003/2004																					
Subsidie gemeente (incl. indexerings 2003/2004)	€ 847.500,-	Reguliere subsidie	€ 688.000,-																				
Kapitaallasten variant 3	€ 214.000,-	Extra subsidie 2004	€ 132.000,-																				
Af: exploitatievoordelen	€ 91.500,-	Extra subsidie meerjaren Begroting 2006	€ 150.000,-																				
Saldo	€ 970.000,-	Saldo	€ 970.000,-																				

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	<u>3. Exploitatieverbetering en besparing.</u> Op basis van onderzoek van het bureau Buys Culturele Profielen zijn exploitatievoordelen te behalen op: verhoging bezettingsgraad, besparen publiciteitskosten, strikte hantering huurtarieven, besparing accountancykosten en efficiënter ruimtegebruik. Totaalbedrag is € 91.500,- <u>4. Kosten/ Baten en dekking.</u> Volgens de toelichting is een krediet nodig van € 4.310.000,- , in feite stelt de raad een krediet beschikbaar van €4.553.000,- (zie stuk S61). <u>5. Passende afspraken met het bestuur (exploitant) van theater Junushoff.</u> Het raadsvoorstel geeft aan dat volgens het bureau Buys Culturele Profielen een volledige privatisering met behoud van cultuurinhoudelijke en financiële uitgangspunten moeilijk haalbaar is. Het college neemt deze informatie mee in het verdere traject naar een prestatiecontract met de meest geschikte exploitant. Het raadsvoorstel bevat tien financiële/ inhoudelijke uitgangspunten en het college vraagt aan de raad instemming om op basis van deze uitgangspunten op zoek te gaan naar de meest geschikte exploitant. Wethouder Strik: marktpartijen die in de ongeveer een jaar geleden uitgevoerde quick-scan van het bureau Markplan naar voren zijn gekomen hebben destijds aangegeven geïnteresseerd te zijn. Zij wachten echter op een definitieve beslissing van de raad omtrent de investering, alvorens het gesprek voort te zetten. Als de raad besluit in de toneeltoren te investeren, zullen wij met die partijen om de tafel gaan zitten. Buys heeft een rapport geschreven waarin de bedrijfsvoering is geanalyseerd en de communicerende vaten "primair theater" en "primair commercieel" zijn aangegeven. Het gemeentebestuur zou duidelijk moeten maken welke van de in februari geformuleerde voorwaarden de belangrijkste waren: cultuurinhoudelijke of financiële. Er zit spanning tussen de randvoorwaarden zoals gesteld door de raad in de motie van november. 1 amendement Besluit: Amendement verworpen, voorstel Totaaloplossing wordt met 12 tegen 10 stemmen aanvaard.		Algemeen: veel discussie over verschil tussen privatiseren en verzelfstandigen etc. Heeft het college dit nu wel of niet onderzocht?
x sept 2004	Bestuur Junushoff geeft haar opdracht terug aan de gemeente.	S69	
4 nov 2004	Begrotingsbehandeling 2005	S19	Fracties stellen in het licht van de bezuinigingen de investeringen in de Junushoff opnieuw ter discussie, maken er een politiek keuzevraagstuk van. Bezuinigen in het sociaal domein versus investeringen in de
	Wethouder Strik: de afgelopen jaren druk doende geweest met behoud van voorzieningen zoals de		

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Junushoff. Nu wij daarin zijn geslaagd, staat het komende jaar in het teken van een visie op cultuur. Amendement 5 (verworpen): <i>besluit</i> <i>de structurele bezuiniging 0,6 FtE bij de sector ruimte ten behoeve van handhaving van € 30.000,- te laten vervallen; het financiële gat van € 30.000,- te dekken uit de begrotingspost 'Junushoff' door aanpassing begroting Junushoff via bijvoorbeeld kleiner aantal voorstellingen, hogere bijdrage bezoekers of hogere sponsorinkomsten;</i> Amendement 7 (verworpen): <i>overwegende</i> <i>.....dat 't Venster een belangrijke bijdrage levert aan actieve cultuurdeelname,dat het totaal van de bezuinigingen op actieve, kleinschalige cultuurdeelname van circa 20 % bij 't Venster schril afsteekt tegen de extra subsidie die verstrekt wordt aan Junushoff ten behoeve van grootschalig, professioneel theater.....</i> <i>besluit</i> <i>een deel van de structurele bezuiniging op subsidie 't Venster van € 30.000,-- te laten vervallen; het financiële gat van € 30.000,-- te dekken uit de begrotingspost 'Junushoff' door aanpassing begroting Junushoff via bijvoorbeeld kleiner aantal voorstellingen, hogere bijdrage bezoekers of hogere sponsorinkomsten;</i>		Junushoff. Fractie X: pleit om meer grip te krijgen op het beleid dat door gesubsidieerde instellingen wordt uitgevoerd. Hiervoor is het nodig om eenduidige budgetovereenkomsten te sluiten, waaronder met de Junushoff. Terwijl noodzaak tot bezuinigen allang bekend was heeft het college haar plannen om te investeren in de toneeltoren van de Junushoff doorgezet, wij vinden dat niet opwegen tegen het grote aantal bezuinigingen in de sociale hoek. Fractie X: het is niet te verkopen dat bijna 1 Mln. per jaar aan de Junushoff wordt gespendeerd en de rest van het sociaal-culturele aanbod onder druk staat. Wij zullen streven naar privatisering van de Junushoff, verzelfstandiging is een schijnoplossing.
15 nov 2004	Behandeling voorstel Huisvesting Gemeentelijke Organisatie Besluit: Er wordt conform voorstel B&W besloten, onder aantekening dat fractie X geacht wil worden tegen te hebben gestemd.	S12	Fractie X koerst op een politieke keuze tussen geld voor huisvesting gemeentelijke organisatie of voor de Junushoff: "Het is wel mogelijk om miljoenen te stoppen in een luxevoorziening als Junushoff. Voor een gemeentehuis, waarin een degelijke organisatie kan worden gehuisvest, kan blijkbaar geen geld worden gevonden."
6 dec 2004	Gemeente verleent een subsidie van € 823.721,- voor het jaar 2005.	S159	Het subsidiebedrag is gebaseerd op de subsidiebijdrage 2004, rekening houdend met een prijscompensatie van -1,25% over het budget materiële kosten en een looncompensatie van 3%.
15 dec 2004	Het college besluit het bureau Buys Culturele Profielen de opdracht te gunnen voor het verzelfstandigings-/ privatiseringstraject van het theater Junushoff.	S43	Aan twee bureaus is een offerte gevraagd. De kosten van het onderzoek zullen worden gedekt uit de post Onvoorzien binnen het bouwkrediet voor theater. Hierbij zijn de kosten gemaximaliseerd tot een bedrag van € 30.000,-
20 dec 2004	Raad benoemt vier nieuwe bestuursleden voor de Stichting Junushoff: de heren J.G.A.J. Hautvast, L.F.M. Klep, K. Peskens en mevrouw I. de Leeuw.	S14	Het voormalige bestuur heeft haar opdracht teruggegeven aan de gemeente. Volgens stuk S47 kon dit bestuur zich niet verenigen met de uitgangspunten zoals vastgesteld door de raad in september 2004.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Een belangrijke taak van het interim bestuur is het implementeren van het raadsbesluit (de Totaaloplossing). Het doormaken van het veranderingsproces, het zoeken naar een exploitant, marktconsultaties en onderhandelingen met partijen zullen door een onderzoeksbureau ter hand worden genomen. Wij moeten nog op zoek naar een geschikte exploitant en weten nog niet welke bestuursvorm dan nodig zal zijn, vandaar dat het bestuur een tijdelijke opdracht heeft gekregen. Alles is inmiddels in gang gezet: marktconsultaties zijn gaande en de ontwerpen voor de verbouwing worden gemaakt. Aan de hand daarvan zal worden beoordeeld of een Europese aanbesteding nodig is.		Fractie X: het verheugt de fractie dat een nieuw bestuur kan worden benoemd die de uitdaging wil aangaan om de Totaaloplossing Junushoff vorm te geven. Fractie X: teleurgesteld, de wethouder is nu al meer dan een jaar op zoek naar een mogelijke exploitant.
29 mrt 2005	Raad benoemt mevrouw. C. van Spanje-van Klaveren tot lid van het bestuur van de Stichting Junushoff.	S25	Fractie X: stemt wel in maar merkt op dat het voor de raad ondoorzichtig is op welke grond in het stichtingsbestuur wordt benoemd, de fractie vraagt zich af of het mogelijk is dit soort benoemingen aan het college te mandateren.
13 april 2005	B&W biedt de notitie aan "Stand van zaken vervolgtraject privatisering theater Junushoff" aan de Raadscommissie Samenleving. Het college heeft besloten: • Het beslismoment met betrekking tot voortzetting van de aanbesteding uit te stellen tot het najaar omdat het nog niet mogelijk is contractvrij te kunnen opleveren van het horecaonderdeel. • De commissie te vragen in te stemmen met de voorgestelde selectie- en gunningcriteria. • De komende maanden te benutten om op basis van deze criteria een onderzoek te doen naar de alternatieve mogelijkheden van een verdere verzelfstandiging van de exploitatie van het theater. • In het najaar de raad de keuze voor te leggen, waarbij een afweging kan worden gemaakt tussen de dan voorhanden zijnde mogelijkheden en de kansrijkheid van het ingaan van het aanbestedingstraject.	S44	
xx mei 2005	Rapport Rekenkamer "Budgetfinanciering in Wageningen". Bij het aantreden van een nieuwe directeur in oktober 2001, heeft de gemeente aangegeven budgetfinanciering in te willen voeren. Tot mei 2005 is dit niet gebeurd, hoewel een eerste voorbereidingsdocument door het theater is opgesteld. De Junushoff heeft eind 2003 een concept 'Uitgangspunten prestatieovereenkomst gemeente-Junushoff opgesteld.	S163	Definitie budgetfinanciering: <i>Die vorm van subsidiering, waarbij vooraf door een subsidiënt aan een instelling voor een bepaalde periode een maximumbedrag aan middelen ten behoeve van een zeker niveau van activiteiten en/of prestaties wordt toegekend.</i>
3 nov 2005	Begrotingsbehandeling 2006	S26	De oppositie beklaagt zich over het feit dat het college van B&W nog geen particuliere exploitant heeft gezocht en daarmee een breed gesteunde motie van de raad niet heeft uitgevoerd. Er is wel degelijk gezocht, maar er zijn geen marktpartijen gevonden die voor eigen rekening willen exploiteren met ten minste een even groot en soortgelijk theaterprogramma als de huidige schouwburg.
11 nov 2005	In brief aan B&W van het interim bestuur Junushoff staan analyses en conclusies naar aanleiding van	S45	Conclusie van het bestuur is dat gegeven de randvoorwaarden die de raad

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	de verkenning om het theater Junushoff te exploiteren binnen de randvoorwaarden zoals door de raad is gesteld (raadsvoorstel 9 september 2004, nr. 04a). • De Junushoff is als theater te groot voor Wageningen. • Daarom kan de Junushoff alleen overleven als intensievere samenwerking tot stand komt met andere sociaal-culturele instellingen in of rond Wageningen. • In afwachting daarvan acht het bestuur het mogelijk om de Junushoff komende jaren zodanig te exploiteren dat de gemeente een minder risicodragende rol hoeft te vervullen. Voorwaarde is dan wel dat de gemeente harde garanties geeft ten aanzien van een aantal noodzakelijke (vervangings-) investeringen.		stelt het moeilijk is om geld te verdienen met de Junushoff. Het verbaast het bestuur niet dat de markconsultatie weinig respons opleverde. Het bestuur is van mening dat met een veelheid van kleine maatregelen en een uitdrukkelijk actievere en commerciële houding de exploitatie rond gezet kan worden. Het bestuur tekent hierbij aan dit alleen te kunnen doen als de gemeente een aantal harde garanties geeft ten aanzien van reorganisatie- en substantiële vervangingsinvesteringen vergezeld met een helder huurcontract.
13 nov 2005	B&W-voorstel "Wie gaat Theater Junushoff exploiteren": Stichting Junushoff of een nieuwe exploitant? Voorstel aan de raad: • In te stemmen om de komende maanden onderzoek te verrichten naar de haalbaarheid van een mogelijke integratie van theater Junushoff en Kunsten Centrum 't Venster (traject A). • In te stemmen met het volgen van een Europese aanbesteding, indien de traject A niet wenselijk wordt geacht. Besluit: College wil de raad in december alleen voorstellen tot het volgen van een Europese aanbesteding.	S46	Rapport "Wie gaat Theater Junushoff exploiteren": Stichting Junushoff of een nieuwe exploitant?" is door Buys Culturele Profielen in samenwerking met K+V organisatieadvies geschreven. Aanbeveling in het rapport is "dat samenwerking met 't Venster voorkeur heeft en verder onderzocht moet worden.
19 dec 2005	Behandeling Raadsvoorstel: Privatiseringstraject exploitatie en beheer theater Junushoff. Het college vraagt de raad in te stemmen met het volgen van een Europees aanbestedingstraject voor de exploitatie en beheer van theater Junushoff. De resultaten van de marktconsultatie die in mei 2005 aan de raad zijn gepresenteerd vielen niet mee. Een succesvolle afronding van een Europese aanbesteding werd niet kansrijk geacht, maar "niet geschoten is altijd mis". Ook heeft het interim bestuur van Stichting Junushoff kenbaar gemaakt dat zij mogelijkheden zag om continuïteit te geven als beheerder en exploitant van Theater Junushoff conform de nieuwe uitgangspunten van de gemeente Wageningen. Het interim bestuur wierp zich op als kandidaat voor voortzetting van het beheer en de exploitatie (brief bestuur 11 november 2005). Daarnaast heeft in afwachting van de plannen van het interim bestuur de stuurgroep Junushoff getracht antwoord te krijgen op de vragen: • Zijn er kansen voor een alternatieve bestemming van de vrijkomende Junushoffvleugel inclusief het voorliggende plein? • Zijn er, afgezien van enkele positieve reacties uit de marktconsultatie, nog andere marktpartijen die	S20 S47	Bijlagen: Rapport Buys Culturele Profielen in samenwerking met K+V organisatieadvies: wie gaat Theater Junushoff exploiteren: Stichting Junushoff of een nieuwe exploitant, 17 november 2005. Brief 11 november 2005 van het interim bestuur theater Junushoff aan het college van B&W inzake toelichting op de toekomstige plannen rond de exploitatie en beheer van het theater. Interim-bestuur wil exploitatie in eigen hand houden, het commerciële aspect aanpakken en op termijn met 't Venster fuseren. Magere belangstelling marktconsultatie van bureau Buys: mogelijkheid bestaat dat te weinig kandidaten zich voor de exploitatie inschrijft of geen geschikte kandidaat zich aanmeldt. Fractie X: in de rapportages van K+V en Buijs luidt het advies 'Stop deze

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	belangstelling hebben voor het beheer en de exploitatie van Theater Junushoff? Met betrekking tot de eerste vraag bleek het Kunstencentrum 't Venster een interessante optie te zijn, echter deze optie zou niet leiden tot een vermindering van financiële risico's (in afwijking van het advies van Buys Culturele Profielen). Overige alternatieven bleken om uiteenlopende redenen geen bijdrage te leveren aan de oplossing van de problemen van theater Junushoff. Met betrekking tot de plannen van het interim bestuur blijkt de wat-vraag afdoende beantwoord maar is de hoe-vraag nog onvoldoende ingevuld. Na de markconsultatie, waarbij twee geïnteresseerde partijen naar voren zijn gekomen, heeft zich nog een gegadigde gemeld. Het college is van mening dat hiermee voldoende basis aanwezig is voor een Europese aanbestedingsprocedure. 1 amendement (verworpen): volgordelijkheid onderzoeken mogelijkheid fusie en daarna aanbesteden? Besluit: voorstel van B&W wordt aanvaard.		aanbesteding'. Conclusies uit het rapport: (1) Het niet in de hand houden van de exploitatie van Junushoff kan niet door middel van privatisering worden opgelost. (2) een succesvol Junushoff valt of staat bij een succesvol samenspel tussen gemeentebestuur, klanten/ gebruikers, sponsors en de leiding. Onlangs constateerde de Rekenkamer dat het er nog niet van gekomen is tot budgetfinanciering over te gaan.
26 jan 2006	Brief bestuur Junushoff aan wethouder Strik: bevestiging afspraken overleg van 21 november 2005 naar aanleiding van raadsbesluit d.d. 19 december 2005. • Het bestuur geeft een volmacht aan de gemeente om de beëindigingsonderhandelingen met Hutten Exclusieve Catering te voeren. De gemeente Wageningen neemt alle gevolgen die voortkomen uit het ontbinden van het contract voor haar rekening. • Stichting Junushoff is gerechtigd om het Theatercafé t/m 31 december 2006 te gebruiken en/of te verhuren. De kantoren op de 1e etage zullen na oplevering van de nieuwe toneeltoren vrij komen voor verhuur. Vanaf dat moment zal de stichting geen huur meer verschuldigd zijn aan de gemeente. • Vanaf 6 oktober 2006 zijn er weer professionele theatervoorstellingen te zien in de grote zaal. Er is reeds gestart met het inkopen van theatervoorstellingen. • De gemeente heeft gevraagd het interim-bestuur langer aan te blijven dan de oorspronkelijke datum van 31 december 2005, dit in verband met het traject voor Europese aanbesteding. Het interim-bestuur heeft besloten vooralsnog een jaar tot 31 december 2006 aan te blijven. • Het interim-bestuur verwacht de aanbestedingsvoorwaarden voor de start van de Europese aanbesteding te ontvangen. Dit gezien het feit dat de gemeente bij een succesvol aanbestedingstraject de subsidiegelden zal toekennen aan de nieuwe exploitant onder de voorwaarde dat deze de lopende contracten/verplichtingen overneemt. Het bestuur wil geen	S48	

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	misverstanden bij het opheffen van de stichting te zijner tijd. In het jaar 2006 zal het interim-bestuur de door haar afgegeven begroting aanpassen aangezien de financiële consequenties van het besluit te gaan aanbesteden reeds voelbaar zijn.		
7 maart 2006	Vaststelling selectiedocumenten Europese aanbesteding.		Geen nadere documenten bestudeerd.
8 maart 2006	Opstart 1 ^e fase aanbesteding Junushoff.		
14 april 2006	Sluiting inschrijving.		
24 april 2006	Brief Buys Culturele Profielen aan stuurgroep Junushoff: resultaten inschrijving Europese aanbesteding. Vier marktpartijen hebben zich gekandideerd, geen enkele partij heeft zich gekwalificeerd. Vooral met betrekking tot het verstrekken van financiële informatie en garantieverklaringen blijven de aspirant inschrijvers in gebreke. 'Gelet op het doel van de aanbesteding, namelijk het vinden van een deskundige organisatie die risicodragend het beheer en de exploitatie van Theater Junushoff op zich wil nemen, is het vanzelfsprekend dat de gemeente eisen stelt en garantieverklaringen vraagt met betrekking tot de financiële 'ins en outs' van aspirant inschrijvers'.	S49	De vier kandidaten: - Optisport Exploitatie (Gorinchem) - Jarumeij BV (Wageningen) - P&L Wageningen BV en Dominique de Vries Beheer Zeist BV 4. Horecaondernemer Peter Valkenburg (Ede)
1 mei 2006	De gemeente verleent voor het jaar 2006 een subsidie van € 768.860,- (waarvan € 150.000,- bijraming voor gedeelde inkomsten en dergelijk als gevolg van nieuwbouw en verbouwingen.	S146	In deze subsidiebeschikking is tevens de subsidie voor de jaren 2003 en 2004 vastgesteld van respectievelijk € 665.240,- en € 830.546,-. Omdat de verwachting is dat omstreeks 1 oktober 2006 een marktpartij de exploitatie en het beheer van het theater overneemt vindt uitbetaling van de verleende subsidie vooralsnog plaats tot 1 oktober 2006.
2 mei 2006	B&W-advies resultaat 1 ^e fase aanbesteding Junushoff. B&W besluit het Europees aanbestedingstraject formeel en definitief te staken en de raad te informeren.	S50	Het B&W-advies stuk S50 is gedateerd op 19 maart 2006. Hierin wordt gerapporteerd dat op 14 april de inschrijving is gesloten en er geen geschikte kandidaten zijn. Waarschijnlijk is dit stuk foutief gedateerd. Handmatig is de brief gedateerd op 2 mei, deze datum is aangehouden.
15 mei 2006	Behandeling Vergoeding cateraar Junushoff. In verband met beëindiging van de samenwerking tussen Stichting Schouwburg Junushoff en de cateraar, een vergoeding van €175.000,- excl. BTW. Brief 27 april 2006 van het college. Het voorliggende besluit de cateraar uit te kopen houdt verband met de financiering van de toneeltoren. Als de vleugel van het gebouw wordt verhuurd, kan dat jaarlijks €45.000,- opleveren, dit kan in mindering op de subsidie worden gebracht en worden gebruikt voor de verbouwing van de toren. Toen het gemeentebestuur het stichtingbestuur vroeg om onderhandelingen te starten was de Junushoff al in een juridische procedure verwikkeld met de cateraar.	S28	Is tevens in besloten commissie behandeld. Twee commissie vergaderingen zijn vooraf gegaan. In de eerste is benadrukt dat de Junushoff vrij moet zijn van verplichtingen vanwege de Europese aanbesteding. In de tweede vergadering werd duidelijk dat dit niet door zou gaan. De meerderheid van de raadscommissie was op 18 april voor de uitkoopsom van €208.250,- (is incl. BTW) terwijl men nog veel vragen had over de dekking daarvan. Ook is al op 4 mei een gemeentelijk persbericht uitgegaan over de ondertekening terwijl de raad nog moet besluiten.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Amendement: (ingetrokken): <i>Overwegende dat de reservepositie en de weerstandscapaciteit van de gemeente Wageningen onvoldoende zijn; dat opnieuw extra uitgaven ten behoeve van de Junushoff worden gedaan; dat de kosten van theater 'Junushoff' zouden moeten worden gedekt uit de kostenpost 'Junushoff'; dat de kapitaallasten van de uitkoop van de cateraar eenvoudig uit de jaarlijkse subsidie aan Junushoff kunnen worden gedekt via een geringe verlaging van het aantal professionele voorstellingen;</i> <i>besluit de kosten van uitkoop van Hutten Exclusieve Catering als kapitaallast ten laste te brengen van het subsidiebudget 'Junushoff'</i> Besluit: Het voorstel van B&W wordt in overeenstemming met het aangeboden conceptbesluit aanvaard.		Fractie X: er is een goede regeling voor het uiteengaan van Junushoff en Hutten Catering getroffen. Toen de raad besloot Junushoff ingrijpend te verbouwen, werd tevens besloten de schouwburg op een nieuwe manier te exploiteren. De ruimte die thans in gebruik is door Hutten Catering zal anders worden ingezet. We verwachten van het college wel een uitleg waarom de Europese Aanbesteding niet is doorgegaan. Fractie X: gemeentebestuur is zelf verantwoordelijk voor de problemen rond Junushoff en de cateraar. "
8 juni 2006	Offerte van Buys Culturele Profielen voor het uitwerken van twee commerciële beheervarianten voor Theater Junushoff.	S77	Ondanks stopzetting Europese aanbesteding blijft het streven ongewijzigd: het vinden van een beheerconstructie die de risicodragende rol van de gemeente substantieel terugbrengt.
29 juni 2006	Behandeling rapportage en toekomstscenario Junushoff. Beslispunten: • Kennisnemen van de inhoud van de Rapportage Junushoff (is stuk S61). • Instemmen met de voorkeur van het college voor het uitwerken van scenario 2 voor de toekomst van Theater Junushoff. Ondanks het stopzetten van de Europese aanbesteding blijft het streven van de gemeente ongewijzigd, namelijk het vinden van een beheerconstructie die de risicodragende rol van de gemeente betreffende de exploitatie van de Junushoff substantieel terugbrengt. Gezien de situatie van het theater, het personeel, de financiën en de voortdurende extra inzet van de gemeentelijke organisatie op dit dossier, is het zaak nu op heel korte termijn een afdoende oplossing voor de lange termijn uit te werken. Er worden door het college van B&W nu 4 opties voor het verdere vervolg geschetst. Optie 2 heeft de voorkeur van het college van B&W en betreft het uitwerken van maximaal twee commerciële beheervarianten voor de Junushoff en het consulteren van de marktpartijen hierover die hebben meegedaan met de Europese aanbesteding. Besluit: Het voorstel van burgemeester en wethouders wordt met 14 tegen 10 stemmen aanvaard.	S29 S51 S77	Debat gaat voornamelijk over de afwegingen van de opties: worden hierbij de oorspronkelijke uitgangspunten als afwegingskader gebruikt? Tegengestemd hebben de fracties van X.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
xx sept 2006	Directeur Junushoff vertrekt, aanstelling interim directie.	S69	Mevrouw Doro Siepel vertrekt, Buys Culturele Profielen levert interim directeur.
28 sept 2006	Na het staken van de Europese aanbesteding vraagt college van B&W aan twee private partijen een visie en bedrijfsplan op het scenario “Een alternatief beheer van Theater Junushoff”. Op basis van de ingediende visies en bedrijfsplannen wil de gemeente voor een marktpartij kiezen waarmee de huurovereenkomst zal worden uitonderhandeld.	S164	De twee private partijen zijn Bloomveld BV en Jarumeij BV. Op dit moment wordt het theater door een taxateur getaxeerd om een marktconforme huurprijs te kunnen vaststellen.
5 okt 2006	Behandeling verhoging krediet verbouwing theater Junushoff (raadsvoorstel). Beslispunten: • Het krediet Bouwkundige Aanpassingen Junushoff met €241.500,- te verhogen. • Het krediet Aanpassingen Installaties en Inventaris Junushoff met €150.000,- te verhogen. • De kapitaallasten voortkomend uit de verhoging van beide kredieten in mindering te brengen op de jaarlijkse subsidie voor Junushoff. • In te stemmen met het aanwenden van een bedrag van €184.000,- voor verhuizing van de kantoren Junushoff van de vleugel naar de toneeltoren. • In te stemmen met het aanwenden van een bedrag van €150.000,- voor het aanpassen van de brandveiligheid aan de vigerende wettelijke eisen en normen. 1 amendement(later omgezet in een motie): <i>overwegende</i> <i>dat de Wageningse raad het van belang vindt dat alle Wageningse verenigingen en stichtingen voor amateurvoorstellingen gebruik moeten kunnen blijven maken van de Junushoff;dat gezien de huidige subsidiekaders het onduidelijk is op welke kostenposten de vermindering van de subsidie aan Junushoff zal leiden; dat deze verlaging van de subsidie niet mag leiden tot hogere kosten voor het gebruik van de Junushoff voor de Wageningse verenigingen en stichtingen voor amateurtheater; besluit</i> <i>op te nemen als beslispunt 6 bij het raadsvoorstel 11:</i> <i>‘De vermindering van de jaarlijkse subsidie voor theater ‘Junushoff’ mag niet leiden tot hogere kosten voor het gebruik van de Junushoff voor Wageningse verenigingen en stichtingen voor amateurvoorstellingen.’</i> Wethouder Huijberts geeft aan dit amendement/ motie niet te kunnen uitvoeren. In de begroting van de Junushoff worden sociaal-culturele activiteiten niet als dusdanig benoemd. Het gevraagde inzicht kan alleen worden verkregen als de Junushoff voortaan alle huurders specifiek benoemt. Besluit:	S30 S61 De ophoging van het bouwkrediet is noodzakelijk omdat de resultaten van de sponsoractie fors tegenvallen, deze tegenvaller veroorzaakt een gat in de oorspronkelijke dekking van €241.500,-. S61 rapport PWC onderzoek gang van zaken verbouwing Junushoff toont aan dat het bovenstaande onjuist is. Het krediet van €241.500,- is nodig omdat het restant van het krediet uit 2003 ad €800.000,- uitgeput bleek. Blijft wel staan dat de sponsorgelden niet zijn gerealiseerd. Volgens de wethouder heeft het bestuur van de Junushoff verzocht dit bedrag om te zetten in een lening waarvan de kapitaallasten – aflossing en rente – in mindering op de subsidie worden gebracht. S61 rapport PCW onderzoek gang van zaken verbouwing Junushoff. De gemeente gaat ervan uit de dekking op te lossen door zwaardere belasting van de Junushoff door hogere huur en het aantrekken van een lening voor het ontbrekende sponsorbedrag. Daarnaast leek een extra inkomstenbron de verhuur van de kantoorruimten, uitgangspunt was dat met de verbouwing van € 184.000,- aanzienlijke meeropbrengsten gerealiseerd konden worden. Fractie X: zet vraagtekens bij de gemiste subsidie-inkomsten van €300.000,-. Ook ontstaat onduidelijkheid over de herkomst van de €25.000,-, de korting op subsidie, komt dit bedrag uit de subsidie voor programmering of de exploitatie? Hopelijk komt er snel duidelijkheid over de opbouw van de subsidie.	

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Het voorstel van B&W wordt in overeenstemming met het aangeboden conceptbesluit met algemene stemmen aanvaard. Aangepast budget conform dit raadsbesluit: € 4.752.500,-		Fractie X: betreurt dat de raad geen inzicht heeft in de exploitatie: verdeling tussen exploitatie van het gebouw en de programmabegroting.
7 nov 2006	Brief van college van B&W aan de raad aangaande de keuze van B&W voor een beheerconstructie voor Theater Junushoff voor de periode na 1 januari 2007. Bureau Buys en K+V hebben op basis van scenario 2 (besluit raad 29 juni 2006) een tweetal beheersconstructies uitgewerkt, doorgerekend en juridisch getoetst. Beheersconstructie 1 bleek de beste mogelijkheid te bieden om tegemoet te komen aan de opdracht van de raad. Daarom heeft het college van B&W op 3 oktober 2006 besloten te kiezen voor deze constructie en twee van de vier geconsulteerde marktpartijen gevraagd om op basis hiervan een visie annex bedrijfsplan uit te werken. Beheersconstructie 1 komt er op neer dat Stichting Junushoff in de toekomst verantwoordelijk blijft voor de functies Theaterprogrammering en een marktpartij de functies Horeca, Verhuur en Gebouwbeheer risicodragend gaat exploiteren. De gemeente verhuurt het theatercomplex dan niet meer aan Stichting Junushoff, maar gaat een huurovereenkomst aan met de marktpartij. De Stichting Junushoff wordt in de gelegenheid gesteld een minimum aantal voorstellingen te programmeren. Deze constructie is gevrijwaard van een Europese aanbesteding.	S52	Twee partijen zijn betrokken: • Bloomveld BV • Jarumeij BV Op 22 november 2006 krijgen beide partijen een brief dat uitstel tot 13 december 2006 voor het indienen van een bedrijfsplan zal worden verleend gezien het feit dat de gemeente essentiële informatie nog niet heeft verstrekt over: - taxatierapport. - overzicht in de contractuele verplichtingen van Junushoff.
27 nov 2006	Gemeente herzielt verleende subsidie door het staken van de Europese Aanbesteding. De gemeente verleent voor het jaar 2006 een subsidie van € 968.860,-.	S137	Deze subsidiebeschikking bevat voor de eerste keer (maatschappelijke) doelstellingen voor de Junushoff.
12 dec 2006	Het college van B&W informeert de twee marktpartijen dat de huurprijs € 575.000,- per jaar zal bedragen voor het gehele complex.	S165	
15 febr 2007	Bestuurlijk overleg tussen Stichting Junushoff en de gemeente Wageningen. De twee marktpartijen die een bedrijfsplan zouden indienen hebben zich terug getrokken. De eerste vanwege knelpunten die hij voorzag in de beheerconstructie, de tweede omdat de ruimte tussen de beheerconstructie en de scope van de gemeente en zijn plan te groot was. De conclusie is nu dat de voorgestane beheerconstructie niet is te realiseren via de markt. De stuurgroep wil nu een voorstel doen naar het college van B&W, maar alvorens dit uit te werken is de vraag of de stichting nog suggesties heeft om uit deze impasse te geraken.	S54	

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
28 febr 2007	Brief van bestuur Junushoff aan college van B&W. Bestuur Junushoff ziet een reële mogelijkheid om op korte termijn een bijdrage te leveren aan het doel van de gemeente om het gemeentelijke financiële risico te verminderen met behoud van de cultuurinhoudelijke uitgangspunten. Het bestuur is er in geslaagd een marktpartij te vinden die een managementovereenkomst wil aangaan met de Stichting Junushoff. De marktpartij wil het operationeel management risicodragend vervullen en hiervoor een managementfee ontvangen. De hoogte van de managementfee zal worden gerelateerd aan de geleverde prestaties. Hierdoor worden eventuele exploitatietekorten tot een nader te bepalen hoogte afgewenteld op de marktpartij. Anderzijds zullen eventuele exploitatieoverschotten tot een nader te bepalen hoogte ten gunste van de marktpartij komen. Het bestuur Junushoff vraagt fiat van de gemeente om de onderhandeling met de marktpartij aan te gaan.	S53	Er zijn nu sinds 2004 verschillende wegen bewandeld om het doel – vermindering van het gemeentelijke risico met behoud van cultuurinhoudelijke uitgangspunten – te bereiken: • Het interim-bestuur is in de gelegenheid gesteld een visie op het beheer en exploitatie uit te werken in een bedrijfsplan; • Er zijn verkenningen verricht naar een gezamenlijke huisvesting van Theater Junushoff en 't Venster; • De gemeente is op zoek gegaan naar een marktpartij die voor eigen risico het beheer en de exploitatie van het theater op zich wil nemen, daartoe is dit Europees aanbesteed. • Na staking van de Europese aanbesteding heeft de gemeente gekoerst op een alternatief beheerscenario waarbij diverse functies werden verdeeld tussen de Stichting Junushoff (theaterprogramma) en een nieuwe marktpartij (verhuur, horeca en beheer accommodatie). Het bestuur Junushoff ziet nu een vijfde mogelijkheid.
10 april 2007	Brief van college van B&W aan de raad. College informeert de raad over het feit dat de twee marktpartijen zich hebben terug getrokken. Tevens geeft het college aan dat in overleg met het bestuur van de Junushoff een oplossing is uitgewerkt, die past binnen de door de raad vastgestelde uitgangspunten van 13 november 2003 en 29 juni 2006. De hoofdlijn is dat met het bestuur meerjarige afspraken over het beheer en de exploitatie worden gemaakt, die worden vastgelegd in een budgetovereenkomst. Dit is mogelijk omdat het bestuur in overleg is met de interim-directeur om een risicodragende managementovereenkomst te sluiten. In deze overeenkomst krijgt de interim-directeur de integrale verantwoordelijkheid voor de dagelijkse aansturing van het Theater Junushoff.	S55	
xx mei 2007	Interim bestuur Junushoff gaat risicodragende managementovereenkomst aan met Buys Culturele Profielen voor de periode 2007-2010.	S69	
30 juli 2007	Brief van interim-directeur Junushoff (namens bestuur) aan gemeente Wageningen: reactie op het door de gemeente aangeleverde Concept Huurovereenkomst Theater Junushoff. De Stichting Junushoff kan zich met uitzondering van (a) de huurprijs en (b) de Algemene Bepalingen	S56	Huurovereenkomst nog in onderhandeling.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Huurovereenkomst Kantoorruimte en andere bedrijfsruimte in de zin van artikel 7:230A BW in grote lijnen met de concept huurovereenkomst verenigen. De stichting stelt een aantal wijzigingen voor.		
28 sept 2007	Initiatiefvoorstel Stadspartij en D66 met betrekking tot de 75% regeling Junushoff. Voorstel: benodigde tekort met €4.000,- aanvullen, hiervoor is een eenmalige dekking gevonden. De post 'subsidie huurcompensatie Junushoff' is leeg. Daardoor kan geen bijdrage meer worden gegeven aan instellingen en scholen voor het huren van zaalruimte in de Junushoff. Besluit: Het voorstel wordt met algemene stemmen aanvaard.	S32	Dit is subsidie op subsidie, bedoeld om de markt te corrigeren, subsidiëren om een minimaal noodzakelijke huurprijs te kunnen betalen in de Junushoff
25 okt 2007	Brief bestuur Junushoff aan gemeentelijke stuurgroep. • Subsidiebeschikking 2007 nog niet ontvangen en van tijdige bevoorschotting is niet altijd sprake. • Vaststelling subsidie 2006 heeft nog niet plaats gevonden. • De Junushoff wil het bestuur omvormen naar een Raad van Toezicht en een directeur. • Het interim bestuur heeft aan de stuurgroep te kennen gegeven haar interim status te willen verlaten • Nog geen reactie ontvangen op schriftelijke reactie van de Junushoff d.d. 30 juli 2007 op het eerste concept huurovereenkomst. • De Junushoff wil het restant bouwkrediet graag inzetten voor restpunten. Totale raming van restpunten is € 80.500,-. Ter ore is gekomen dat er geen bouwbudget resteert, dit baart de Junushoff zorgen. • De begroting 2007 is opgesteld onder de aanname dat de gemeente als eigenaar van de theateraccommodatie verantwoordelijk is voor groot onderhoud. Inmiddels heeft de Junushoff echter € 14.000,- voorgefinancierd ten behoeve van reparaties aan gebouwinstallaties.	S160	In juli 2007 verschijnt het eerste concept huurovereenkomst.
13 nov 2007	De gemeente verleent voor het jaar 2007 een subsidie van € 993.000,-. De Stichting Junushoff krijgt uiterlijk tot 31 december 2010 de gelegenheid om de bedrijfsvoering en de beeldvorming/ promotie weer op voldoende niveau te krijgen: • De Junushoff gaat een overeenkomst aan met een marktpartij, waarbij deze marktpartij beperkt risicodragend het operationeel management ter hand neemt. • Het bestuur doet een voorstel toekomen over de omvorming naar een Raad van Toezicht model in lijn met de modellen die zijn uitgewerkt in de handleiding "Code Cultural Governance". • Voorstellen toekomen over aanpassingen statuten, rollen organen binnen de stichting en een nieuw bestuursprofiel.	S138	De subsidiebeschikking bevat (maatschappelijke) doelstellingen en uitvoeringsprestaties voor de Junushoff. De huur is verhoogd naar een bedrag van € 535.962,- exclusief BTW. Ten aanzien van meerjaren onderhoudsplan en een huurovereenkomst deelt het college mede dat deze naar verwachting in november 2007 gereed zijn.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
xx dec 2007	Meerjarig Onderhoudsprogramma (MOP) is opgesteld. Uitkomst van het MOP is dat er vanaf 2008 t/m 2017 gemiddeld €250.000,- per jaar nodig is voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.	S69	De gemeente heeft in 2007 een meerjarenonderhoudsplan laten opstellen door het bureau ADVIN.
28 dec 2007	Brief bestuur Junushoff aan college van B&W. Subsidieverzoek voor het jaar 2008 is € 993.433,- exclusief compensatie loonontwikkeling en prijsstijgingen. Bestuur Junushoff is in afwachting van de huurovereenkomst en de wederzijdse afspraken over het meerjaren onderhoud.	S128	
28 jan 2008	De gemeente verleent een subsidie van € 985.493,- voor het jaar 2008. Het meer of anders gevraagde wordt afgewezen op grond van het bereiken van het betreffende subsidieplafond (een gebrek aan middelen) zoals vastgesteld in de Algemene wet bestuursrecht (art. 4.25) en de Algemene Subsidieverordening Wageningen (art. 2.2. lid a). Reden is dat op 5 oktober 2006 door de raad is besloten om, als direct gevolg van de door een dekkingstekort bij de nieuwbouw van de toneeltoren toegenomen kapitaallast, de daaruit voortvloeiende last in mindering te brengen op de jaarlijkse subsidie van de Junushoff. Het gevolg is een subsidieverlaging van € 24.655,- ten opzichte van het subsidiejaar 2007.	S139	De subsidiebeschikking bevat (maatschappelijke) doelstellingen en uitvoeringsprestaties voor de Junushoff. Het college deelt mede dat het meerjaren onderhoudsplan gereed is, de huurovereenkomst is helaas vertraagd. Streven is om uiterlijk in maart 2008 de overeenkomst te voltooien en te tekenen.
13 febr 2008	Brief bestuur Junushoff aan gemeente Wageningen met als onderwerp: doorontwikkeling Junushoff. Informeren over ontwikkelingen in het Junushoff traject, periode 2008-2011. • Doorstart van de Junushoff is vanaf oktober 2006, nadat de grote zaal 3 jaar dicht is geweest, veel beter verlopen dan verwacht. • Omvorming Bestuursmodel in een Raad van Toezicht model. • Tot eind 2010 levert Buys Culturele Profielen de directeur. Het contract heeft een beperkt risicodragend karakter. • De Junushoff is op grotere afstand van de gemeente geplaatst. Bestuur en directie willen in de periode 2008-2010 niet meer bij de gemeente aankloppen voor financiële tegenvallers. • De drie functies van de Junushoff, te weten theater, verhuur en horeca worden tegelijkertijd uitgebouwd. • Het bestuur is positief over de groeiende en succesvolle samenwerking tussen de Junushoff en andere culturele instellingen in Wageningen: Bibliotheek, Het Venster en Unitas. • Junushoff ambieert een grote mate van verantwoordelijkheid voor het beheer van de accommodatie.	S59	De omvorming naar een Raad van Toezicht model wordt beschouwd als het op grotere afstand plaatsen van de Junushoff.
12 mrt 2008	PWC biedt onderzoeksrapport aan, Rapport van bevindingen onderzoek gang van zaken verbouwing Junushoff. Einddeclaratie is: • Totaal tekort op het krediet: € 383.605,- veroorzaakt door het ontbreken van sponsordekking en het	S61	S61: PricewaterhouseCoopers, Rapport van feitelijke bevindingen onderzoek verbouwing Junushoff met referentienummer 359726/ra776/AD/ab, 12 maart 2008. In de rapportage wordt onder meer

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	budget kantoren. • een kostenoverschrijding op de verbouwing van 2.2% ten opzichte van het aangepaste budget (€ 4.752.500,-) en een kostenoverschrijding van 17% ten opzichten van het oorspronkelijke budget (€ 4.553.000,-). <u>Post 1</u> Aangepast budget conform raad 5 oktober 2006: € 4.752.000,-, werkelijke kosten: € 4.856.070,- Overschrijding kosten: € 103.000,- <u>Post 2</u> Tevens ontstaat aan de dekkingskant een tekort omdat de veronderstelde sponsoring van € 300.000,- niet gerealiseerd is. <u>Post 3</u> Een derde post wordt veroorzaakt doordat het raadsvoorstel van 5 oktober 2006 niet sluitend was. Op die datum was al sprake van een tekort op het krediet van € 49.500,-. De herkomst van dat bedrag is wat onduidelijk. Enerzijds is er een overschot op het krediet van € 134.500,-, anderzijds is er een gesignaleerd tekort omdat voor de verbouwing van de kantoren ad € 184.000,- geen budget beschikbaar is gesteld. <u>Post 4</u> Ten slotte is er als vierde post nog een bate van € 70.965,-. Bij de eindafrekening is gebleken dat het veronderstelde tekort op het krediet van € 800.000,- uiteindelijk toch € 69.465,- lager is. Het verschil tussen dit bedrag en de eerder genoemde bate van € 70.965,- (€ 1.500,-) betreft een meevaller.		melding gemaakt van: • het niet geheel realiseren van een geraamd aanbestedingsvoordeel, het voordeel is €103.000,- lager. • een extra kredietbehoefte voor een tweetal posten, namelijk investering brandveiligheid ad €150.000,- en investering betreffende verplaatsing kantoren ad €184.000,-. • Uit het veronderstelde overschot van €243.000,- uit het oude krediet is nog slechts €1.500,- beschikbaar is. Dit heeft een effect van €241.500,-. <u>Conclusie uit rapport PWC:</u> Vanaf de aanvang is de gemeente Wageningen uitgegaan van een gedeeltelijke financiering van de verbouwing door de Stichting Junushoff zelf. Aanvankelijk betrof dit een bedrag van € 200.000,-. Nadat de gemeente besloten had de Stichting Junushoff een bijdrage te geven ter aanvulling van het eigen vermogen, is steeds uitgegaan van € 300.000,- via sponsorbijdragen. Uit interviews door PWC is gebleken dat opvolgende directies en bestuurders steeds moeite hebben gehad met deze bijdrage en dat ook aan de gemeente verteld hebben. Op zich stond men wel achter de mogelijkheid om sponsorbijdragen te realiseren. Het probleem was echter dat, omdat de Junushoff en de gemeente bezig waren met een privatiseringstraject, het volgens betrokkenen onmogelijk was om deze contracten daadwerkelijk af te sluiten. De gemeente heeft steeds vastgehouden aan de eigen bijdrage. Eind 2005 is met de Stichting Junushoff gecommuniceerd dat dan maar een lening voor het desbetreffende bedrag zou moeten worden aangetrokken. Voor zover PWC heeft kunnen nagaan is dit voorstel niet door de Stichting Junushoff geaccepteerd.
21 mrt 2008	Stichting Junushoff tekent bezwaar aan tegen de subsidiebeschikking van 28 januari 2008.	S142a	De Stichting Junushoff gaat een beperkt risicodragende overeenkomst aan met Buys Culturele Profielen zodra de nieuwe huurovereenkomst van kracht is. Hierover is in het najaar van 2007 overeenstemming bereikt. Buys Culturele Profielen heeft haar afweging gebaseerd op de financiële

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
			kaders van 2007. Nu is besloten een korting van € 24.000,- door te voeren. Dit slaat een gat in de begroting en komt feitelijk voor rekening van Buys Culturele Profielen. Deze heeft dan ook laten weten af te zien van de risicodragende managementovereenkomst.
6 mei 2008	Brief aan raad van college van B&W over uitkomsten onderzoek PWC. College van B&W moet helaas constateren dat de conclusies van het onderzoek PWC grosso modo aansluiten op de conclusies uit eerder vergelijkbare onderzoeken van de afgelopen twee jaar. College en CMT zijn zich dan ook zeer bewust van de noodzaak om op het gebied van bedrijfsvoering stevige verbeteringen door te voeren.	S62	
17 maart 2008	Reactie gemeente Wageningen op brief bestuur Junushoff d.d. 13 februari 2008. Complimenten voor de gemaakte vordering en met de positieve cijfers van het afgelopen jaar en de eerste maanden van 2008. Inhoudelijk: • Volgens afspraken zou het bestuur in 2007 zorg dragen voor een plan van aanpak voor de omvorming van de stichting en de gemeente een voorstel voorleggen. Na reactie van de gemeente Wageningen kon de omvorming in januari 2008 worden geïmplementeerd. Wij zijn bereid het bestuur uitstel te verlenen tot en met uiterlijk een jaar. • De omvorming moet resulteren in een stichting volgens een zogenaamd raad van toezicht model zoals ook wordt omschreven in de leidraad "Code Cultural Governance". Pas wanneer de omvorming zijn beslag heeft gekregen, is er naar mening van de gemeente sprake van een stichting die meer zelfstandig en op afstand functioneert. • De gemeente heeft eerder aangegeven in te stemmen met de partieel risicodragende managementovereenkomst met Buys Culturele Profielen. • Over het beheer en onderhoud van Theater Junushoff, over de huurovereenkomst en over de details van de omvorming is het wenselijk om in goed overleg nog nadere afspraken te maken.	S60	
21 juni 2008	Brief van college van B&W aan de raad: informatie over de door het college voorgestelde koers ten aanzien van de verzelfstandiging van Theater Junushoff. Theater Junushoff wordt boven verwachting benut. De bezoekersaantallen nemen sinds de opening in oktober 2006 toe. De jaren 2006 en 2007 zijn zowel inhoudelijk als financieel goed afgesloten. Daarmee zijn de exploitatie en beheer door Stichting Junushoff met de gedeeltelijk risicodragende directievoering door een marktpartij een succes te noemen. Het verzelfstandigingstraject heeft naar verwachting het meeste kans van slagen wanneer wij onverkort doorgaan op de weg die wij op voorstel van Stichting Junushoff sinds 3 april 2007 zijn ingeslagen. Het college van B&W ondersteunt	S63	

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	de omvorming naar een raad van toezichtmodel en een continuering van de beperkte risicodragende participatie van een marktpartij in de directievoering. Er wordt daarnaast een meerjarige budgetovereenkomst afgesloten met Stichting Junushoff waarbij wederzijds de rechten, plichten en prestaties voor vier jaar worden vastgelegd. Met dit voorstel wordt, naar mening van het college van B&W, grosso modo toch voldaan aan de wensen van de raad zoals verwoord in de motie van 12 november 2003.		
25 sept 2008	Brief van bestuur Stichting Junushoff aan college van B&W. Om de positieve ontwikkelingen te kunnen continueren moet er op korte termijn een aantal zaken serieus geregeld worden: - Tot op heden nog geen besluit over het bezwaar van de Junushoff ten aanzien van de opgelegde korting op de subsidie 2008. De directeur – Buys Culturele Profielen – heeft aan het bestuur aangegeven zijn opdracht terug te willen geven als de subsidie-uitgangspunten van 2007 niet worden gerespecteerd. - Ernstiger is de gang van zaken rond structurele 'normale' zaken als een huurcontract, afspraken over groot onderhoud en onzekerheid over de meerjaren afspraken, waarin vooralsnog een sluipende subsidiekorting is ingebouwd. - Het raad van toezichtmodel kan moeilijk geïmplementeerd en bemenst worden als de gemeente niet aan de genoemde elementaire voorwaarden kan voldoen.	S64	
30 sept 2008 6 okt 2008	Brief van gemeente Wageningen aan interim-directeur Junushoff betreffende huurovereenkomst. Nog geen akkoord over de verdeling van onderhoud, dat is neergelegd in de zogenaamde kruisjeslijst. De gemeente wil graag een afronding op korte-termijn. Reactie van directie Junushoff op 6 oktober 2008: De gemeente heeft in 2007 een meerjarenonderhoudsplan laten opstellen door het bureau ADVIN. Uitkomst van het MOP is dat er vanaf 2008 t/m 2017 gemiddeld €250.000,- per jaar nodig is voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Na bestudering van de kruisjeslijst is gebleken dat de gemeente een voorstel doet waarbij de Junushoff verantwoordelijk wordt voor een groot deel van het onderhoud ter waarde van €200.000,-, de gemeente zou verantwoordelijk worden voor het restant, te weten €50.000,-. In de begroting van de Junushoff zit echter in de verste verte geen ruimte om deze kosten te dragen. Om die reden stelt de directie Junushoff een aantal wijzigingen in de kruisjeslijst voor en waarbij het overgrote deel van het onderhoud bij de gemeente wordt ondergebracht. Dit voorstel is billijk, gelet op de extreem hoge huur die de gemeente de Junushoff in rekening brengt; ca. €550.000,- excl. BTW per jaar. In 2006 is door DTZ-Zadelhoff een commerciële huurwaarde vastgesteld met een	S57 S58	

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	bandbreedte van €127.500,- tot €170.000,- excl. BTW.		
14 okt 2008	Beslissing bezwaar subsidieverlening 2008. De bezwaren worden gegrond verklaard, omdat het bestreden besluit niet zorgvuldig tot stand is gekomen. Van de subsidievermindering is niet tijdig mededeling gedaan, zodat de Junushoff daarmee geen rekening kon houden. Het gevraagde subsidiebedrag van € 1.010.158,- wordt verleend. De basis van dit bedrag is de subsidie van 2007 vermeerderd met de indexering 2008.	S161	Raad is door het college op 8 oktober over de beslissing geïnformeerd.
13 nov 2008	Raadsdebat Programmabegroting 2009-2012. Het bedrag van €24.655,-, hierover heeft de Junushoff een bezwaarschrift ingediend dat gegrond is verklaard. Het bedrag van €23.000,- zijn de gestegen kapitaallasten in verband met verbouwingskrediet.	S33	Fractie X: al bijna drie jaar vraagt de fractie aandacht voor de financiële situatie van de Junushoff. Inmiddels heeft B&W informatie toegezonden over de totale bedragen en de problemen die elk jaar aan de orde zijn, op oorzaken is echter onvoldoende ingegaan. Fractie X: van de Junushoff wil iedereen graag af omdat het veel hoofdpijn oplevert. Vraag over extra subsidie van €24.655,- dat bovenop het bedrag van €23.000,- komt, waar en hoe is dit verwerkt?
19 jan 2009	De gemeente verleent een subsidie van € 1.025.987,- voor het jaar 2009. Korting van €24.655,- is voor 2009 niet doorgevoerd, vanaf 2010 zal deze wel worden toegepast. Daarom bedraagt het maximale subsidiebedrag voor 2009: € 1.050.642,-.	S140	
26 febr 2009	De gemeente deelt mede aan de Junushoff de subsidie vanaf het jaar 2010 te verlagen met €24.655,-, zijnde het bedrag van de toegenomen kapitaallast door het dekkingstekort nieuwbouw.	S162	
28 sept 2009	Raadsdebat Toekomst verzelfstandigingstraject Junushoff. In 2008 heeft de gemeente een Meerjarenonderhoudsprogramma (MOP) laten maken. Vanaf 2009 is er een te beperkt budget beschikbaar om deze MOP uit te voeren. Een concepthuurovereenkomst is in 2008 opgesteld waarin is aangegeven wie verantwoordelijk is voor welk onderhoud. Echter, beide partijen beschikken over te weinig budget om het onderhoudsgedeelte van de huurovereenkomst uit te voeren. Al het onderhoud is voor de komende 30 jaar in de MOP geraamd. Het college vraagt aan de raad een keuze te maken uit twee mogelijkheden: 1. Het pand blijft eigendom van de gemeente Wageningen. Het onderhoud vindt plaats volgens het MOP zoals dat in 2008 in opdracht van de gemeente is gemaakt. 2. Verkoop van het pand, waarbij het onderhoud plaatsvindt volgens het MOP. Financiering van het MOP kost jaarlijks €88.000,- extra.	S34 S64	Vragen bij de fracties: is het mogelijk om bij verkoop het MOP af te dwingen? Amendement is feitelijk een verandering op eerder gestelde kaders met aanname dat het pand beter in de markt komt te liggen en wellicht een hogere verkoopprijs zal opleveren. Fractie X: vanaf het moment dat de Junushoff is gerealiseerd, hebben zich financiële problemen voorgedaan. Gebleken is dat de gemeente daaraan niet op een goede manier vorm kan geven. Is dat niet voldoende bewijs dat de gemeente onvoldoende sturing kan geven en het daarom beter is het gebouw te verkopen? Beeld bij de fracties is nu wel dat de Junushoff nu na jaren goed draait. In de afgelopen twee jaar is het break-even point bereikt en is zelfs wat winst gemaakt. Fractie X: vier jaar lang heeft dit dossier bij vrijwel alle wethouders van dit

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	In het raadsvoorstel zijn voor- en nadelen van de mogelijkheden beschreven. Gelet op het besluit noemen we hier een nadeel van keuze 2: deze keuze leidt tot een eenmalig verlies van € 2.500.000,- door verschil in boekwaarde en verkoopwaarde van het pand. Amendement (verworpen): <i>'besluit raadsvoorstel nummer 09.0027718 (keuze 2) als volgt te wijzigen: beslispunt 2 te wijzigen in: 'het college van burgemeester en wethouders te verzoeken deze keuze uit te werken met ook de optie zonder de randvoorwaarde 'het behoud van een compleet, gevarieerd en professioneel programma-aanbod' en aan de raad voor te leggen;'</i> Wethouder Walma (Stadspartij Wageningen): uitvoering MOP kan via het erfpacht worden geregeld. De stenen worden verkocht, daarmee is ook het onderhoud geregeld. Het MOP gaat overigens over onderhoud dat jarenlang achterwege is gelaten. Dat betekent niet dat nieuwe zaken worden opgepakt. Het is dus niet de bedoeling de gehele airconditioning uit het gebouw te slopen en honderdduizenden euro's in een nieuw klimaatbeheersingssysteem te investeren. Besluit: Het voorstel van B&W en het daarbij behorende conceptbesluit keuze 2 wordt aanvaard.		college op tafel gelegen. Gedurende die periode hebben de fracties X gevraagd hoe het pand en de financiën van de Junushoff ervoor staan. Daarover hebben wij nu eindelijk informatie gekregen. Onduidelijk blijft of – als verkoop niet uitvoerbaar blijft – er geld zal worden gereserveerd voor het MOP.
3 dec 2009	De gemeente verleent een subsidie van € 1.050.922,- voor het jaar 2010. Dit bedrag is gebaseerd op de subsidie over 2009, verminderd met € 24.655,- en geïndexeerd.	S141	
16 dec 2009	Vaststelling subsidie 2007 en 2008. De gemeente stelt de subsidie voor 2007 en 2008 vast voor respectievelijk € 993.432,- en € 1.010.150,- en stelt vast dat de Junushoff heeft voldaan aan de overeengekomen prestaties.	S148	
8 april 2010	Brief van bestuur Junushoff aan college van B&W en in cc aan alle raadsleden. Het gaat goed met de Junushoff, ook dit jaar blijkt de publieke belangstelling zich gunstig te ontwikkelen. Ook is de Junushoff er in geslaagd om sinds de heropening in de zwarte cijfers te blijven. Vooral het groot onderhoud blijft structureel achter, wat zich momenteel uit in problemen met de glazen toegangsdeuren en stank veroorzakende mankementen aan de riolering. Het bestuur van de Stichting Junushoff is niet betrokken in de voorwaarden waaronder de gemeente de Junushoff ter verkoop heeft aangeboden. In die voorwaarden ligt het accent op het 'kale' MOP, het onderhoud van de stenen. Er is op korte termijn echter veel geld nodig voor de inadequaate gebleken	S65	

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	software van de trekkenwand en de klimaatbeheersing in de grote zaal is een zorgpunt dat echt een keer aangepakt moet worden. De voorliggende constructie komt de facto neer op een garantie dat de komende dertig jaar niet meer in de Junushoff wordt geïnvesteerd. Het is bij het bestuur bekend dat een van de bidders dit probleem heeft aangekaart en zelf formeel een tweede hoger bod heeft uitgebracht inclusief de belofte om voor een half miljoen euro in onder meer de noodzakelijke trekkenwand software en klimaatbeheersing te zullen investeren. Onder de voorwaarde dan wel gedekt te worden door een gemeentelijke terugkoopgarantie. Op het eerste gezicht lijkt dit een malle voorwaarde omdat de gemeente juist van financiële risico's af wil. Maar dat risico is schijn. Van die gemeentelijke verplichting tot terugkoop is slechts sprake als de gemeente de stichting niet meer in staat zou stellen om aan haar huurverplichtingen te voldoen. Dit risico ligt met andere woorden niet in handen van de Junushoff of de stichting maar in handen van de gemeente zelf.		
26 april 2010	Behandeling verkooptraject Theater Junushoff. Het college van B&W vraagt de raad: 1. Definitief te besluiten of en zo ja aan wie het theaterpand Junushoff verkocht wordt. 2. Bij verkoop: - o de verkoop te financieren conform het in het raadsvoorstel opgenomen dekkingsvoorstel; - o in erfpacht uit te geven kadastraal perceel - o de intentie te handhaven de subsidierelatie met de Stichting Junushoff voort te zetten gedurende de komende 30 jaar, waarbij een van de onderdelen zal zijn vergoeding van de huurcomponent met een maximum van geïndexeerd € 400.000,-; 3. Bij in eigendom houden: - o het te financieren jaarlijkse bedrag van € 88.000,- voor groot onderhoud te dekken uit de post groot onderhoud gemeentelijke accommodaties vanaf 1 januari 2010; 4. De door het college van B&W opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot de meest recente biedingen van partij A en partij B te bekrachtigen. Amendement: (verworpen) 'besluit om de ontwerpraadsbesluiten behorende bij voorstel nummer 10.0020946a als volgt te wijzigen 1. het college van burgemeester en wethouders te verzoeken om het verkooptraject te heropenen onder de veranderde voorwaarde dat het pand verplicht wordt teruggekocht voor het aankoopbedrag vermeerderd met de kosten koper, op het moment dat de huurder niet meer aan zijn verplichtingen	S35	Het pand is getaxeerd op een potentiële verkoopwaarde van € 1.5 Mln., de boekwaarde is ca. € 4.6 Mln. Ook de hoogste bieding blijft onder de taxatiewaarde. Bij verkoop moet € 3.3 Mln. worden afgeboekt. Voorgesteld wordt € 2.0 Mln. af te boeken van het kapitaal zonder bestemming en bijna € 1.3 Mln. van de reserve dekking kapitaallasten. Dit laatste leidt structureel tot een extra last van € 17.000,- per jaar (rente en afschrijving). Debatpunten in de commissie: financiële risico's en situatie kapitaal zonder bestemming. De Junushoff staat voor ruim € 4.5 Mln. in de boeken. Bij verkoop aan een huidige bidder moet de gemeente € 3.3 Mln. afboeken door kapitaal zonder bestemming aan te spreken. Fractie X: de wethouder heeft toegezegd de raad op uiterst discrete wijze op de hoogte te houden. In de verslaglegging hebben wij helaas niets kunnen terugvinden dat op tussentijds op de hoogte houden lijkt. Achteraf bezien was daarvoor wel degelijk aanleiding. Bij de start in september gingen wij uit van een indicatieve opbrengst van €2.3 Mln., in oktober ging het taxatierapport uit van €1.5 Mln., de eerste bieding in januari bedroeg €1 Mln.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	kan voldoen; 2. bij de gewijzigde opdracht voor offerte vermeld onder het voorgaande punt een extra optie toe te voegen: een bod te doen waarbij de randvoorwaarden zo zijn gewijzigd dat het professionele programma door de koper wordt aangeboden en niet door de Stichting Junushoff. Doel van het amendement is om bieders een beter aanbod te laten doen. Besluit: Conceptraadbesluit 'Verkoop aan partij A' wordt met 17 tegen 7 stemmen verworpen. Conceptraadbesluit 'In eigendom' wordt met 17 tegen 7 stemmen aanvaard.		
30 juni 2010	Brief van bestuur Junushoff aan college van B&W. Afgelopen weken zijn er gesprekken geweest tussen het bestuur en wethouder Hoefsloot over het onderwerp 'de toekomst van Junushoff'. Onderstaand is besproken: ▪ Junushoff heeft de voorkeur om zelf de regie en verantwoordelijkheid te hebben over het groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen. ▪ Het bestuur heeft grote moeite met het feit dat de gemeente geen concrete toezegging heeft gedaan betreffende de oplossing van enkele hardnekkige knelpunten: klimaatbeheersing en de slechte staat publieksruimten. • Ook is gesproken over de ambities van de toekomst.	S66	Ambities: ▪ De Junushoff uitbouwen tot het theater van de Vallei ▪ Satelliet podia in Ede (Cultura) en gemeente Renkum (Concertzaal Oosterbeek) ▪ Bezoekersaantallen professionele voorstellingen naar 45.000-50.000 ▪ Ontwikkeling poppodium in samenwerking met UNITAS ▪ Ontwikkeling spraakmakend zomerfestival Randvoorwaarden: ▪ Wegwerken achterstallig onderhoud en modernisering accommodatie ▪ Samenwerking met Cultura en Concertzaal Oosterbeek ▪ Huisvesting UNITAS ▪ Meerjarig contract festivalsponsor • Investeren in marketing.
25 okt 2010	B&W besluit over de verdeling van het onderhoud bij theater Junushoff. Voorlopig besluit nemen en te kiezen uit twee opties: 1. Al het onderhoud over te hevelen naar de Junushoff. 2. Alleen het theater gerelateerde onderhoud overhevelen. Vervolgens het voorlopige besluit uitwerken en een huurovereenkomst ter besluitvorming voorleggen. Het bestuur van de Junushoff is verontrust over het aanhouden van het besluit, en daarmee het uitblijven van zekerheid, en geeft aan dat Buys Culturele Profielen de overeenkomst - die afloopt op 31 december 2010 - niet wil verlengen. Het bestuur benoemt hierna een interim-directeur.	S67	De volgende spelregels kunnen worden gehanteerd ten aanzien van beide opties: ▪ de Junushoff stelt jaarlijks een onderhoudsplan op en pleegt hierover overleg met de gemeente; ▪ een jaarlijkse schouw door de gemeente; ▪ een tweejaarlijkse actualisatie van het MOP door de Junushoff; ▪ jaarlijkse controle op de wettelijke verplichtingen; ▪ jaarlijkse controle van dakbedekking en schoonmaak van daken; • - 5 jaarlijkse keuring elektrische installaties (NEN 3140).

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Besluit: Aangehouden.		
23 nov 2010	Brief bestuur Junushoff aan het college van B&W. Het bestuur is geconfronteerd met twee onaangename berichten: - De overeenkomst met Buys Culturele Profielen loopt af op 31 december 2010. Buys heeft aangegeven niet te willen verlengen. - Het college van B&W heeft de beslissing over onderhoud & beheer van de Junushoff aangehouden.	S68	Volgens fractie X ontbreekt nog een brief van bestuur Junushoff aan raad december 2010 als vervolg op de brief S68 aan het college van B&W. In deze brief meldt het bestuur dat: - een risicodragende constructie met Buys niet haalbaar is; - er dringend geïnvesteerd moet worden, o.a. klimaatbeheersing; - een huurcontract en gebrek structureel onderhoud ontbreekt.
21 dec 2010	Stichting Junushoff dient subsidieverzoek in van € 842.000,- inclusief indexering. Het verzoek is gebaseerd op de afspraak met de gemeente dat de huur per 1 januari 2011 wordt verlaagd van € 571.000,- naar € 271.000,- op jaarbasis.	S130	
22 dec 2010	De gemeente verleent een subsidie van € 841.928,- voor het jaar 2011. Het subsidiebedrag is gebaseerd op de bijdrage van 2010, verminderd met de bij raadsbesluit van 26 april 2010 besloten huurverlaging (marktconforme huur in plaats van kostendekkende huur) ad € 300.000,- en vermeerderd met een budget van € 88.000,- ten behoeve van onderhoud conform de kruisjeslijst (verdeling onderhoud tussen huurder en eigenaar) d.d. 26 april 2010, en geïndexeerd. De verdeling van het onderhoud kan wijzigen in de loop van 2011, dit kan leiden tot een gewijzigde subsidiebeschikking over 2011.	S141a	Voor het eerst is er sprake van borging onderhoud, en verdeling tussen gemeente en de Junushoff, in de subsidiebeschikking. De subsidiebeschikking bevat (maatschappelijke) doelstellingen en uitvoeringsprestaties voor de Junushoff.
1 jan 2011	Nieuwe Interim directeur Junushoff		Mevrouw Dorien van de Laak treedt aan als interim directeur Junushoff.
10 jan 2011	Behandeling motie deadline Junushoff. Motie: 'verzoekt het college van burgemeester en wethouders uiterlijk 1 maart met de Stichting Junushoff tot afspraken te komen over de uitvoering van het meerjarenonderhoudsplan en de ondertekening van de huurovereenkomst voor 1 maart te doen plaatsvinden'. Ondertekend door de Stadspartij, VVD, CDA en ChristenUnie. Wethouder Efde (vervanger van wethouder Hoefsloot): 1 maart is niet haalbaar, 1 april is wel haalbaar. Besluit: De motie - waarin nu 1 april staat – wordt unaniem aanvaard.	S36	Fractie X: april 2010 verkoop afgeblazen, gemeente blijft eigenaar en moet om de tafel met het stichtingsbestuur over huur en onderhoud. Nu negen maanden verder en nog geen bevalling. Fractie X: de communicatie tussen de portefeuillehouder en het stichtingsbestuur lijkt stroef te gaan, zo bleek in de commissie. Met het vertrek van de directeur weer een nieuw hoofdstuk.
6 juni 2011	Hoorzitting betreffende de kadernota. Mevr. D. van de Laak – directeur a.i. Junushoff: College en de Junushoff zijn inmiddels tot overeenstemming gekomen over het onderhoud en het huurcontract. Junushoff krijgt het onderhoud in eigen hand met een bijbehorend budget. De Junushoff	S37	

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen																
	heeft aangeboden het onderhoud voor een lager budget uit te voeren dan in het MOP berekend was (€14.000,- minder). Verder kunnen bestuur en directie leven met de opgelegde bezuiniging van €25.000,- structureel per jaar. Daarnaast is per 1 januari 2010 een bezuiniging van €24.500,- structureel ingeboekt, dit was het verlate resultaat van de verbouwing van de toneeltoren in 2005.																		
20 juni 2011 21 juni 2011	Behandeling Kadernota 2011-12-09 Amendement A8 (verworpen) Herziening basisbezuiniging 't Venster: 'De raad van de gemeente Wageningen, in openbare zitting bijeen op 20 en 21 juni 2011, besluit de Kadernota 2011 als volgt te wijzigen: Op blz. 39, programma 9 (sport en cultuur) wordt geschrapt de alinea over 't Venster De bezuinigingen op tabel blz. 38 worden voor Taakstelling Junushoff en 't Venster als volgt: <table> <tr> <th></th><th>bedrag 2013</th><th>bedrag 2014</th><th>bedrag 2015</th></tr> <tr> <td>'t Venster</td><td>35.000</td><td>35.000</td><td>35.000</td></tr> <tr> <td>Taakstelling</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Junushoff</td><td>50.000</td><td>50.000</td><td>50.000</td></tr> </table> De dekking wordt (zoals in de tabel aangegeven) gezocht in verhoogde taakstelling Junushoff.		bedrag 2013	bedrag 2014	bedrag 2015	't Venster	35.000	35.000	35.000	Taakstelling				Junushoff	50.000	50.000	50.000	S38	Cultureel Centrum 't Venster is een belangrijke pijler van Wageningse cultuuractiviteiten; jong en oud verdienen kansen op actieve cultuurdeelname; 't Venster wordt onevenredig zwaar getroffen door de voorgestelde bezuinigingen op cultuur, namelijk een teruggang van ongeveer 18%; de bezuinigingen op bibliotheek (ongeveer 5%) en de Junushoff (ongeveer 2%) zijn relatief lager; Alle drie de culturele instellingen zijn van waarde voor de Wageningse samenleving en mogen naar evenredigheid en in solidariteit de totale bezuiniging opvangen; Een evenredige bezuiniging van 5% op de gemeentelijke subsidie geeft een betere balans.
	bedrag 2013	bedrag 2014	bedrag 2015																
't Venster	35.000	35.000	35.000																
Taakstelling																			
Junushoff	50.000	50.000	50.000																
28 juni 2011	Brief college van B&W aan gemeenteraad: stand van zaken onderhoud de Junushoff. Vanaf 11 januari 2011 vindt periodiek overleg plaats met de directeur a.i. en het hoofd Techniek van Junushoff over de uitvoering van onderhoud. De overleggen verlopen constructief. Ook zijn diverse bestuurlijke overleggen gevoerd. Uitgevoerd: De gemeente is begin dit jaar bezig het achterstallig onderhoud uit 2010 te laten voeren, bekostigd door de gemeente; Aan de inblaasroosters van het luchtverversingssysteem wordt op korte termijn een regelaar toegevoegd, naar verwachting daalt hierdoor het aantal klachten. Er wordt bekeken of het systeem verder kan worden verbeterd of - op termijn – vervangen moet worden; Begin juli 2011 zal de entree worden vervangen; De rioleringsproblematiek is opgelost.	S70																	

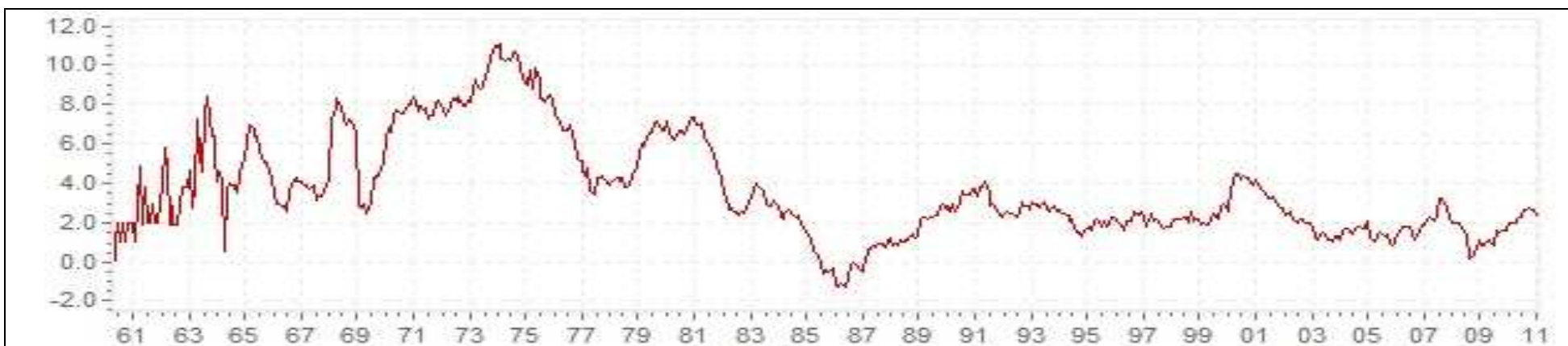
Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	Plannen: Er is afgesproken dat de Stichting Junushoff het onderhoud uit het MOP gaat uitvoeren onder de voorwaarde dat gemeente en stichting tot een getekende huurovereenkomst komen. Eind augustus wordt door de gemeente een nulmeting uitgevoerd. Daarna zal periodiek een schouw worden herhaald om de staat van het onderhoud van het pand te monitoren. Streven is om in de maand september 2011 de huurovereenkomst te ondertekenen. Het college van B&W zal met voorstellen richting de raad komen betreffende het goed faciliteren van de Stichting Junushoff in haar rol als cultureel ondernemer. Hierbij gaat onder meer de aandacht uit naar het benoemen van de rol en verantwoordelijkheden van enerzijds de instelling Junushoff en anderzijds de gemeente.		
13 dec 2011	Gemeente verleent een structurele subsidie voor 2012 van € 835.871,- en een groot onderhoudssubsidie van € 127.739,-. De totale onderhoudssubsidie bedraagt € 217.719,- en bestaat uit twee onderdelen: regulier onderhoud en groot onderhoud. Zie verdere toelichting.		Naar aanleiding van het raadsbesluit van 26 april 2010 over het in eigendom houden van het theaterpand wordt vanaf het jaar 2011 rekening gehouden met een marktconforme huur en een extra budget voor regulier onderhoud dat door de Junushoff wordt verzorgd. Het bedrag van € 835.871,- is inclusief loon- en prijsindexering en een bezuiniging van € 25.000,- gebaseerd op het raadsbesluit van 7 november 2011. Tevens maakt een subsidie van € 89.980,- voor onderhoud deel uit van dit bedrag. Dit is gebaseerd op het eerder vastgestelde bedrag voor onderhoud (€ 88.000,-) opgehoogd met prijsontwikkeling van 2.25%. De groot onderhoudssubsidie van € 127.739,- is bestemd voor groot onderhoud.
1 febr 2012	Bestuur Junushoff benoemt een tweekoppige directie voor de Junushoff: Loek Buys als Algemeen Directeur en Dorien van de Laak als Adjunct Directeur.	S154	
15 febr. 2012	Wethouder Hoefsloot en de bestuurders van Junushoff Jo Hautvast en Leo Klep ondertekenen het huurcontract. - De huurprijs bedraagt per 1 januari 2012 € 267.720,- exclusief BTW. - De kosten van onderhoud, herstel, en vernieuwingswerkzaamheden aan het gehuurde zijn voor rekening van de huurder, met uitzondering van (a) de modernisering van de luchtbehandeling, (b) de complete vervanging van software van de trekkenwand en (c) werkzaamheden voortvloeiend uit wetwijzigingen die redelijkerwijs niet door of in opdracht van huurder uitgevoerd kunnen	S153 S166	Er is reeds sinds 1984 een huurrelatie tussen partijen, deze relatie was tot 15 februari 2012 niet vastgelegd in een schriftelijke huurovereenkomst.

Datum	Gebeurtenis	Bron	Toelichting/aantekeningen
	worden. De uitvoering van onderhoud geschiedt door of in opdracht van de huurder. De wijze waarop beheer en onderhoud door de huurder wordt verricht, wordt de eerste vijf jaar eens per jaar besproken in een onderhoudsoverleg. Met dezelfde frequentie wordt door de verhuurder een schouw uitgevoerd naar de onderhoudssituatie.		

Historisch overzicht verstrekte subsidies 1999-2012.

Subsidie in euro's	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Structureel	402.299,-	412.522,-	472.915,-	635.614,-	665.240,-	820.329,-	823.721,-
Incidenteel eenmalig	81.680,-	31.765,- 130.235,- 50.000,- 40.840,-	408.402,- 136.134,-	116.026,-			
Krediet toneeltoren						4.553.000,-	

Subsidie in euro's	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Structureel	968.860,-	993.000,-	985.493,-	1.050.642,-	1.050.922,-	841.928,-	(1) 835.871,- (2) 127.739,-
Incidenteel eenmalig		30.000,-					
Extra krediet: 1 Toneeltoren 2 brandveilig	(1) 241.500,- (2) 150.000,-						

Grafiek: historische CPI inflatie Nederland (jaarbasis).

Historisch overzicht verstrekte subsidies 1999-2012.

Toelichting per jaar

1999

- Structurele bijdrage € 402.299,-, is nulpunt voor dit onderzoek.
- Gepland incidenteel € 81.680,-, is een deel van de geplande aanloopverliezen van € 113.445,-

2000

- Gepland incidenteel € 31.765,-, is restantdeel van geplande aanloopverliezen van € 113.445,-
- Niet gepland incidenteel € 130.235,-, aanvulling op aanloopverliezen.
- Eenmalige niet geplande bijdrage van € 50.000,-.
- Gepland incidenteel € 40.840,-, eenmalige bijdrage in kosten opening van het theater.

2001

- Structurele bijdrage € 472.915,-, op basis van subsidiebijdrage 2000 verhoogd met loon- en prijscompensatie en een bijraming van € 100.000,- op grond van vaststelling van het Meerjarenbeleidsplan 2001-2004.
- Niet gepland incidenteel € 408.402,- ter dekking exploitatieverliezen t/m 30 juni 2001.
- Niet gepland incidenteel € 136.134,- ter dekking exploitatieverliezen 1 juli t/m 31 dec. 2001.

2002

- De structurele bijdrage wordt verhoogd met € 130.163,- op basis van onderzoek Buys Culturele Profielen en op basis van verzelfstandiging van de horeca-exploitatie.
- Niet gepland incidenteel € 116.026,-, ter dekking van het langer duren van uitbesteden horeca.

2004

- De structurele bijdrage wordt verhoogd met € 132.000,-, conform subsidiebeschikking is deze verhoging bestemd voor kosten serviceonderhoud technische installaties en voor vervanging en herstel inventaris.
- In september 2004 wordt een krediet verstrekt van € 4.553.000,- voor de verbouwing van de toneeltoren.

2005

- De structurele bijdrage voor 2005 wordt € 823.721,-. Het bedrag is gebaseerd op de bijdrage 2004 inclusief een prijscompensatie van -1.25% over het budget materiële kosten en een looncompensatie van 3% over het budget personeelskosten.

2006

- Conform de beschikking verleent de gemeente in eerste instantie een subsidie van € 768.860,-, waarvan € 150.000,- bijraming voor gedeerde inkomsten als gevolg van de nieuwbouw en verbouwingen. Omdat de verwachting is dat omstreeks 1 oktober 2006 een marktpartij de exploitatie overneemt, vindt uitbetaling vooralsnog plaats tot 1 oktober 2006. In een latere beschikking van dit jaar herzielt de gemeente de subsidie voor 2006 vanwege het staken van de Europese aanbesteding en is besloten een subsidie te verlenen van € 968.860,-, de eerdere beschikking wordt ingetrokken.
- Het krediet voor de verbouwing van de toneeltoren wordt verhoogd met een bedrag van € 241.500,- en er is een bedrag van € 150.000,- gevoteerd voor extra kosten voor brandveiligheid.

Historisch overzicht verstrekte subsidies 1999-2012.

2007

Conform de beschikking verleent de gemeente een subsidie van € 993.000,-. Tijdens de behandeling van de begroting 2008-2011 is voorgesteld € 30.000,- structureel beschikbaar te stellen. Via een aangenomen amendement is dit een incidenteel bedrag geworden. Uit de beschikking is niet op te maken of deze incidentele bijdrage is verdisconteerd.

2008

De gemeente verleent een subsidie van € 985.493,-. Hierbij is rekening gehouden met een subsidieverlaging van € 24.655,- ten opzichte van het subsidiejaar 2007. Reden is dat op 5 oktober 2006 door de raad is besloten om, als direct gevolg van de door het dekkingstekort bij de nieuwbouw van de toneeltoren toegenomen kapitaallast, de daaruit voortvloeiende last in mindering te brengen op de jaarlijkse subsidie.

Tegen deze beschikking tekent de Junushoff bezwaar aan die later gegrond wordt verklaard. De gemeente zal vanaf 2010 het bedrag van € 24.655,- wel in mindering brengen.

2009

De gemeente verleent een subsidie van € 1.050.642,-. In deze subsidie is - als gevolg van het gegrond verklaren van het eerdere bezwaar - geen korting van € 24.655,- toegepast en is de toegepaste korting van 2008 gecorrigeerd.

2010

De gemeente verleent een subsidie van € 1.050.922,-. De korting van € 24.655,- en een indexering is toegepast.

2011

De gemeente verleent een subsidie van € 841.928,- voor het jaar 2011. Het subsidiebedrag is gebaseerd op de bijdrage van 2010, verminderd met de bij raadsbesluit van 26 april 2010 besloten huurverlaging (marktconforme huur in plaats van kostendekkende huur) ad € 300.000,- en vermeerderd met een budget van € 88.000,- ten behoeve van onderhoud conform de kruisjeslijst (verdeling onderhoud tussen huurder en eigenaar) d.d. 26 april 2010, en geïndexeerd. De verdeling van het onderhoud kan wijzigen in de loop van 2011, dit kan leiden tot een gewijzigde subsidiebeschikking over 2011.

2012

- Naar aanleiding van het raadsbesluit van 26 april 2010 over het in eigendom houden van het theaterpand wordt vanaf het jaar 2011 rekening gehouden met een marktconforme huur en een extra budget voor regulier onderhoud dat door de Junushoff wordt verzorgd.
- Het bedrag van € 835.871,- is inclusief loon- en prijsindexering en een bezuiniging van € 25.000,- gebaseerd op het raadsbesluit van 7 november 2011. Tevens maakt een subsidie van € 89.980,- voor onderhoud deel uit van dit bedrag. Dit is gebaseerd op het eerder vastgestelde bedrag voor onderhoud (€ 88.000,-) opgehoogd met prijsontwikkeling van 2.25%.
- De groot onderhoudssubsidie van € 127.739,- is bestemd voor groot onderhoud.

Bijlage 4: vergelijkend onderzoek

Inleiding

Op basis van een vergelijkend onderzoek (benchmark) ontstaat inzicht in het cultureel, operationeel en financieel functioneren van de Junushoff. Voor deze benchmark is gebruikgemaakt van het Theater Analyse Systeem (TAS). Deze dataverzameling is opgezet door de Vereniging van Schouwburg en Concertgebouwdirecties. Sinds 2007 is de database operationeel en voldoende gevuld met gegevens om gebruikt te kunnen worden voor indicatieve waarnemingen. De deelnemende organisaties vullen jaarlijks alle gevraagde gegevens in, er is geen externe controle op de juistheid van de gegevens en op de juiste wijze van invullen van de vragen.

Voor de Junushoff analyse is gebruikgemaakt van de data van vijf referentietheaters uit de periode 2007 – 2009. De jaren 2010 en 2011 zijn niet bruikbaar omdat de cijfers door de Junushoff nog niet zijn ingevoerd. Het jaar 2007 is overigens het eerste jaar na de heropening van het theater, met de vernieuwde toneeltoren en daarmee een goed nul moment. Om de exploitatiecijfers goed te kunnen interpreteren, heeft de benchmark rekening gehouden met de zeer verschillende wijzen waarop theatergebouwen gefinancierd zijn. Er is een vergelijking van de absolute cijfers en een vergelijking waarbij de gebouwkosten uit de vergelijking gehaald is, zodat de “zuivere” exploitaties beter vergeleken kunnen worden.

De referentietheaters

De keuze van de referentietheaters is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Het theater is gevestigd in een stad die enigszins geïsoleerd ligt, tussen of in de buurt van grotere steden. In die steden is een ruimer kwalitatief cultureel aanbod aanwezig.
- Het theater heeft minimaal twee theaterzalen, met in ieder geval een lijsttoneel/ toneeltoren.
- Het theater ligt in een kleinere gemeente.
- De bevolkingsopbouw heeft bijzondere kenmerken. Er is een groot aandeel universitair/ hoog opgeleiden, werkend wonend in de gemeente en/ of in de directe nabijheid van de gemeente.

Op basis van deze uitgangspunten is voor de onderstaande selectie gekozen.

Theater Junushoff, Wageningen, 37.044 inwoners	
1.	Rijswijkse Schouwburg, Rijswijk, 46.553 inwoners
2.	Stadsgeschiedenis Kampen, Kampen, 50.447 inwoners
3.	Theater aan de Schie, Schiedam 75.783 inwoners
4.	Theater de Veste, Delft, 97.845 inwoners
5.	Theater en Congrescentrum Hanzehof, Zutphen, 47.112 inwoners

De tabellen op de volgende bladzijden bevatten de uitkomsten van het Theater Junushoff (Eigen), de gemiddelde uitkomsten van de referentietheaters (Selectie). Daarnaast zijn ook de gemiddelde uitkomsten van alle theaters in het TAS gepresenteerd (Allen).

De analyse

Het Theater Junushoff is op vijf prestatievelen vergeleken te weten: (1) Besturing, (2) Programmering, (3) Bezoekers, (4) Organisatie en (5) Financiën.

Stuurbaarheid van theaters

Een benchmark kenmerkt zich vaak door een grote hoeveelheid aan kwantitatieve gegevens. Om deze gegevens te kunnen interpreteren is kennis nodig van de context waarin een theater opereert en waarbinnen een bestuur/ directie van een theater sturing geeft. Hierbij dan ook zeer beknopt een beschrijving van een aantal belangrijke sturingsprincipes van een theater.

Voor een goed begrip over de inhoudelijke en financiële stuurbaarheid van het culturele programma van een theater is het nodig te beseffen dat de inkoop van professionele theatervoorstellingen een zeer specifiek ritme kent. De inkoop speelt zich af tussen de maanden oktober tot en met februari, ten behoeve van de daaropvolgende seizoensperiode van september tot juni. Dit wil zeggen dat keuzes gemaakt in oktober 2007 (bijvoorbeeld goedkoper inkopen, minder inkopen, anders inkopen) pas doorwerking hebben in de periode september 2008 tot juni 2009. Er is dus sprake van een planningshorizon van soms meer dan anderhalf jaar. Als een directie van een theater ziet dat bepaalde genres het slecht doen dan kan hij op de korte termijn invloed uitoefenen door een combinatie van marketing en prijsacties, maar pas twee seizoenen later worden andere keuzes voor inkoop zichtbaar in de exploitatie.

Nederland kent meer dan 130 theaters en er is geen theater gelijk aan de ander. Een theater kan een grote congresaccommodatie, met drie zalen en meer dan 2000 stoelen zijn, zoals in Apeldoorn het Theater en Congrescentrum Orpheus, maar ook kan het een theater zijn met één zaal van 500 stoelen zoals de Reehorst in Ede. Omvang en inhoud van programma, organisatie, marketing en verhuur hangen in ieder geval samen met de aantallen stoelen en het aantal zalen en zaaltjes, de technische kwaliteit (toneeltoren) en natuurlijk de marktomgeving. Dit deel van de exploitatie is stuurbaar, er zijn allerlei knoppen waaraan je kunt draaien om te komen tot een sluitende begroting: meer of minder programmeren, meer sociaal cultureel werk, meer of minder openingsdagen, efficiënte organisatie, werken met shared service voor niet cruciale bedrijfsprocessen et cetera. Allemaal variabelen om te sturen en te berekenen wat een bepaalde culturele output nodig heeft en welk financieel exploitatieresultaat hierbij ontstaat. Hierbij zal er echter altijd sprake zijn van een financieel tekort, met andere woorden voor de exploitatie is altijd subsidie nodig.

De producenten die komen optreden moeten via hun tournees niet alleen hun dagkosten financieren, maar ook de initiële kosten van de productie. Denk aan decors en kostuums, maar ook aan de salariskosten gedurende de repetitietijd. Die kosten zijn hoog en men bereikt pas na een lange tournee het break-even punt. Daarom vraagt de producent meestal ca. 80% van de recettes en bedingt hij een garantiebepdrag, los van het uiteindelijke resultaat. Met de resterende 20% opbrengst is er geen sluitende theaterexploitatie te realiseren, ook niet als de commerciële mogelijkheden van een theateraccommodatie optimaal worden uitgebaat. Voor het verschil ontvangen alle Nederlandse theaters een gemeentelijk exploitatiesubsidie.

Daarnaast zijn theaters gehuisvest in dure en vaak onrendabele gebouwen die maar voor een zeer beperkt aantal functies geschikt zijn. Het gebouw heeft veel kubieke meters (foyers, zaal, toneelruimtes), die op zeer specifieke momenten worden gebruikt. Het zijn ook vaak bijzondere gebouwen op bijzondere plekken, omdat de theaters vaak gezien worden als het belangrijkste culturele podium van de stad. Het gevolg is dat de stichting en financiering van deze gebouwen altijd onderdeel is van het politieke proces. Of het nu gaat over nieuwbouw, verbouw, restauratie, er is altijd een sterke politieke component, die economische realiteit en culturele ambities met elkaar probeert te verbinden. Omdat culturele gebouwen onrendabel zijn, speelt altijd het vraagstuk hoe de kosten van het gebouw zoals stichtingskosten, meerjaren onderhoud en vervangingsprogramma te financieren. Dit vraagstuk is in alle gemeenten met een theatergebouw weer anders opgelost, meestal afhankelijk van de dan geldende politieke omgeving. Er zijn theaters waar alle kosten (inclusief afschrijving, onderhoud et cetera) van het gebouw meegefinancierd worden via een extra gebouwgebonden subsidie. Het komt dan vaak neer op het heen en weer boeken van een huursubsidie: vanuit de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling, via de boeken van het theater, naar het vastgoedbedrijf van de gemeente. Maar er zijn ook allerlei andere varianten, bijvoorbeeld waar alleen het gebruik via een huurovereenkomst is gefinancierd met een subsidie en het gebouw volledig in de boeken van het vastgoedbedrijf van de gemeente blijft.

Tot slot moet worden opgemerkt dat het management van een theater maar zeer beperkt kan sturen op de kosten van het vastgoed. Een vastgoed heeft (wil je het goed laten functioneren) nu eenmaal een dwingend onderhoudsprogramma en een vastliggende afschrijvingsmethodiek. Wel is er enigszins te sturen op servicekosten zoals gas, elektra, water, schoonmaak. Dit terwijl de culturele en commerciële exploitatie, zoals gezegd binnen grenzen, wel te sturen is. Het uit elkaar houden van deze twee verschillende sturingsmogelijkheden is in een discussie over een theater zinvol.

Besturing

Theater de Junushoff wordt in juridische zin geëxploiteerd door een stichting. De referentietheaters kennen allen eenzelfde juridische vorm. Gebruikelijk is om deze stichtingen volgens de code Cultural Governance te besturen, we konden echter niet waarnemen of dit in de referentiesteden ook aan de hand was. Wel zijn er twee vormen: de klassieke vorm met een bestuur dat eindverantwoordelijk is en de uitvoering van beleid heeft gemandateerd aan een directeur, en een moderne vorm met een directeur/ bestuurder die wordt gecontroleerd door een Raad van Toezicht. Het is in deze benchmark niet aantoonbaar te maken welke van de twee vormen het beste werkt vanuit het oogpunt van bestuurlijk/ politieke en operationele vraagstukken.

Het kader voor het beleid van de Stichting Junushoff is door de raad vastgesteld en bestaat uit maatschappelijke doelstellingen en beoogde uitvoeringsprestaties, en een jaarlijkse gemeentelijke financiële bijdrage in de vorm van een beschikbare subsidie. De beoogde maatschappelijke doelstellingen en uitvoeringsprestaties en de beschikbare subsidie zijn de belangrijkste sturingsmiddelen voor de gemeente Wageningen. Deze sturingsmiddelen zijn dan ook in het vergelijkend onderzoek betrokken. Een belangrijk uitgangspunt is dus dat er voor de beschikbaar gestelde subsidie een culturele prestatie geleverd wordt. De vraag is of deze prestatie-eis overeenkomt met de eisen die gesteld worden aan de referentietheaters en of het beschikbare budget “voldoende” is om deze prestatie te leveren.

In **tabel B1** wordt zichtbaar dat de Junushoff in kwantitatieve zin goed presteert ten opzichte van de referentietheaters. Op basis van de tabel kan gesteld kunnen worden dat de referentietheaters een vergelijkbare opdracht hebben en dat de Junushoff gemiddeld iets minder publiek trekt bij de professionele voorstellingen. In het hoofdstuk organisatie bekijken we of dit verschijnsel te beredeneren is.

De vraag of de kwantitatieve prestatie gerealiseerd wordt met een vergelijkbare hoeveel subsidie is af te lezen aan **tabel B2** waarin uiteengezet is hoe de subsidiebijdrage in absolute zin zich verhoudt tot de selectietheaters. In deze tabel is rekening gehouden met een correctie op de huisvestingslasten⁹. In **de grafieken** onder de tabellen zijn de huisvestingslasten gearceerd en geprojecteerd op de subsidie-inkomsten. Hierbij wordt duidelijk dat de Junushoff met een aanzienlijk kleinere exploitatiesubsidie een culturele prestatie neerzet die vergelijkbaar is met de referentietheaters.

In **tabel B3** wordt zichtbaar dat niet alleen de huurlasten hoog zijn, maar tegelijkertijd dat de afschrijvingen en de bedragen voor onderhoud en vervanging laag zijn ten opzichte van de referentietheaters. Geconcludeerd kan dus worden dat een relatief groot deel van de subsidie gebruikt moet worden voor de gebouwexploitatie.

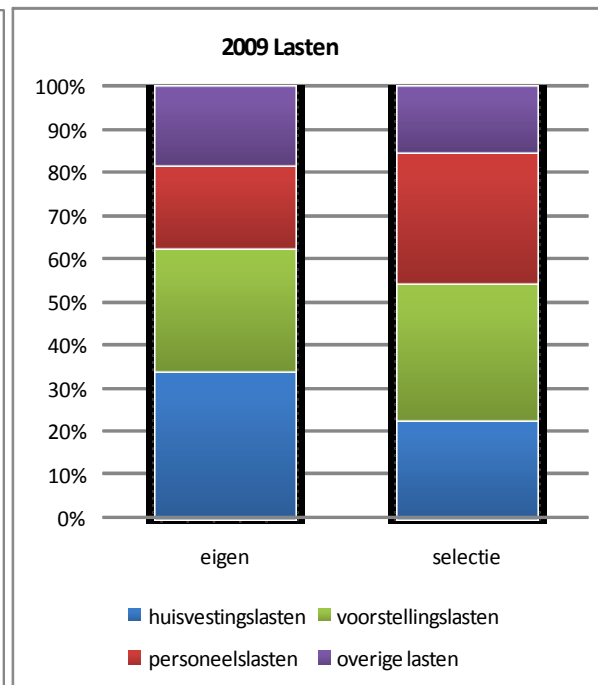
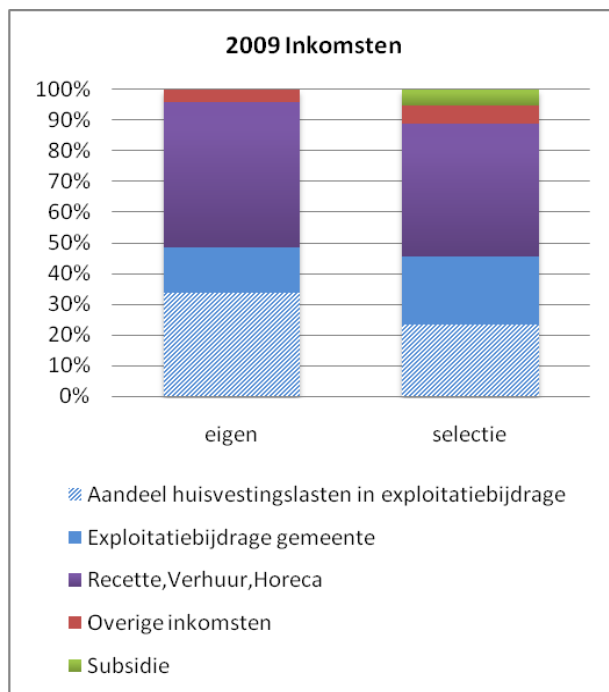
⁹ Zoals gezegd wordt een belangrijk verschil in exploitatie veroorzaakt door het wel of niet doorberekend krijgen van de volledige huisvestingslasten. Het vergelijkingsprobleem is opgelost door de exploitatiebijdrage per voorstelling twee maal op te nemen: één keer als totaal en één keer na aftrek van de kapitaallasten, huurlasten en onderhoudslasten gebouw. Dit laatste is het gecorrigeerde cijfer (cor.).

Tabel B1	2009	2009	2009		2008	2008	2008		2007	2007	2007
	Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle
Aantal theaterzalen	2	1.6	1.8		2	1.6	1.9		2	1.6	1.8
Aantal niet-theaterzalen	4	3.6	7		4	3	6.3		4	2	7.2
Aantal theatervoorstellingen	178	174	240		169	190	239		159	179	256
Aantal uitverkochte theatervoorstellingen	36	21	48		34	34	53		28	30	61
Percentage uitverkochte theatervoorstellingen	20%	12%	21%		20%	18%	22%		18%	17%	24%
Aantal betalende bezoekers theatervoorstellingen	46,865	57,495	85,000		44,220	63,584	92,791		43,850	59,603	88,694
Gemiddeld aantal betalende bezoekers per theatervoorstelling	263	331	354		262	335	388		276	333	346
Aantal gratis bezoekers theatervoorstellingen	2,000	1,196	7,562		2,500	1179	7,172		500	1,279	6,529
Aantal zitplaatsen grootste theaterzaal	647	608	674		647	608	691		647	608	683
Totaal aantal zitplaatsen (alle theaterzalen)	843	766	899		843	766	921		843	766	910
Gemiddeld aantal zitplaatsen per theaterzaal	422	479	488		422	479	497		422	479	495

Tabel B2	2009	2009	2009		2008	2008	2008		2007	2007	2007
	Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle
Exploitatiebijdrage gemeente per voorstelling (euro)	5,902	6,987	6,082		5,977	6300	5,786		6,245	6,427	5,305
Exploitatiebijdrage gemeente per voorstelling (cor.)(euro)	2,674	4,749	4,185		2,663	4302	4,098		2,975	4,720	3,734
Exploitatiebijdrage gemeente per bezoeker (euro)	22.42	21.1	17.16		22.84	18.8	15.07		22.65	19.31	15.39
Exploitatiebijdrage gemeente per bezoeker (cor.) (euro)	10.15	14.34	11.81		10.18	12.84	10.67		10.79	14.18	10.83

Tabel B3	2009	2009	2009		2008	2008	2008		2007	2007	2007
Verdeling van de totale uitgaven (100%)	Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle
Kapitaallasten	0%	3%	1%		0%	3%	1%		0%	1%	1%
Huurlasten	26%	9%	8%		26%	9%	7%		26%	10%	7%
Onderhoud gebouw en inventaris	1%	2%	3%		1%	2%	3%		1%	2%	3%
Afschrijving gebouw en inventaris	2%	4%	3%		2%	4%	3%		2%	3%	4%
Investerings gebouw en inventaris	0%	0%	1%		0%	2%	1%		0%	2%	1%
Totaal percentage huurlaten	29%	18%	16%		29%	20%	15%		29%	18%	16%
Totale uitgaven (dzt. euro)	2,144	2,704	3,761		2,075	2627	3,885		1,886	2,449	3,730
Huisvestinglasten ¹⁰	622	487	602		602	525	583		547	441	597

¹⁰ Huurlasten bestaan uit kapitaallasten, huurlasten, onderhoud, investeringen en afschrijving gebouw en inventaris.

Programmering

De Junushoff is een theater in een relatief kleine gemeenschap, met een bijzondere samenstelling van de bevolking door de aanwezigheid van een universiteit.

De Junushoff programmeert in totaal 180 voorstellingen (inclusief amateurvoorstellingen), een aantal wat vergelijkbaar is met de referentietheaters. Deze voorstellingen worden verdeeld over verschillende genres én over de grote en kleine zaal. De verdeling naar zaal wordt ingegeven door de productie, want producties worden gemaakt voor één van de twee zaaltypen. Het zegt overigens niets over de kwaliteit en niets over het genre. Technisch zijn producties die gemaakt zijn voor de grote zaal niet geschikt voor de kleine zaal. De verdeling naar genre is meestal gebaseerd op een veelheid van factoren zoals: (1) de geschiedenis, (2) er is publieke belangstelling en dat publiek wil je vasthouden, (3) er is goed aanbod, op het juiste moment in het jaar, (4) de markt; de vraag bepaalt hoeveel belangstelling er is voor de verschillende genres (instrumenten om te weten hoe de markt denkt is onder andere het kassasysteem met alle historische betaalgegevens), (5) er is een opdracht vanuit de subsidiegever, soms gedetailleerd, soms globaal en (6) er is een directeur met smaak en visie.

Tabel P1 presenteert de verdeling tussen de genres binnen de voorstellingen van de Junushoff. De procentuele verdeling tussen de genres zoals de Junushoff die programmeert is vergelijkbaar met de referentietheaters. Grote uitzondering is het amateurtheater, hiervan wordt aanzienlijk meer gedaan. Dit kan twee oorzaken hebben: de Junushoff programmeert, conform de wens van de gemeente aanzienlijk meer amateurs dan de collega's of in de andere steden zijn er meer theaterzaaltjes waar de amateurs kunnen optreden. Als je deze genreverdeling projecteert op het aantal voorstellingen, komt er een gevarieerd beeld uit. Bij sommige genres presteert de Junushoff onder de referentie, soms er boven. Een complicerende factor bij de interpretatie is dat het gaat over gemiddelde aantallen bezoekers per voorstelling, niet uitgesplitst per zaal. Dan is het dus mogelijk dat de Junushoff in absolute zin het bij toneel minder doet dan de referentietheaters, maar het relatief nog steeds heel goed doet.

Op basis van het totale beeld (**tabel P1 en tabel P2**) is er een aantal conclusies te trekken:

- De Junushoff presenteert een vergelijkbaar aantal zogenaamde gesubsidieerde voorstellingen. Dat zijn voorstellingen die gefinancierd zijn onder andere door de rijksoverheid. Van deze producties kun je stellen dat ze inhoudelijk goed zijn maar ook dat deze voorstellingen vooral bezocht worden door culturele “kenners”.
- De Junushoff programmeert in verhouding iets minder jeugdvoorstellingen, maar het aantal bezoekers aan jeugdvoorstellingen is vrijwel gelijk.
- De Junushoff heeft geen besloten voorstellingen in tegenstelling tot de theaters in beide selecties.
- Het gemiddeld aantal bezoekers voor gesubsidieerde voorstellingen lag in 2007 onder het gemiddelde van beide selecties. In 2009 is dat iets bijgetrokken.
- De Junushoff heeft gemiddeld meer bezoekers bij buitenlandse groepen.
- De Junushoff programmeert minder toneel dan de selecties, maar programmeert aanzienlijk meer dans en bewegingstheater.
- Dans en bewegingstheater zijn aanzienlijk populairder bij bezoekers van de Junushoff dan de andere theaters. Toneel trekt minder bezoekers bij de Junushoff.

Dit totale beeld, met alle achterliggende redeneringen over zaaltype, bevolkingsomvang en bevolkingssamenstelling, geeft geen aanleiding om te veronderstellen dat de Junushoff een zeer afwijkende programmering heeft ten opzichte van de referentietheaters. Wel kan de extra aandacht voor dans en beweging, en de mindere aantallen toneel, er op wijzen dat de Junushoff rekening houdt met internationale samenstelling van de bevolking door de aanwezigheid van de universiteit.

Naast de referentiesteden op het programmagebied, is de Junushoff vergeleken met drie Universiteitssteden: Delft, Leiden en Maastricht. Dit zijn – net als Wageningen - relatief kleine universiteitssteden met een groot cultureel aanbod. De belangrijkste waarnemingen waren de volgende:

- De Junushoff heeft in 2007 en 2009 in vergelijking met de universiteitstheaters gemiddeld 9 – 14 % minder toneel geprogrammeerd, 5 - 9% minder klassieke muziek en 6 - 11% minder musical en operette.
- Het mindere toneel valt te verklaren door het internationale karakter van de WU. Toneel is nu eenmaal taal gebonden.
- Minder klassiek en minder musical is ook te verklaren door de aanwezigheid van twee zeer goede concert- en musicaltheaterzalen in de nabije omgeving (Apeldoorn en Arnhem), die dergelijk aanbod beter kunnen presenteren.
- Het hoge aantal amateurvoorstellingen (36-38%) in vergelijking tot de universiteitstheaters (2%) is opvallend.

Tot slot zijn de programma's van begin 2012 vergeleken. Dit levert de volgende beelden op:

Toneel	De Leidse Schouwburg, Theater aan 't Vrijthof en Theater de Veste kennen alle drie een goede toneelprogrammering met eigen accenten. Theater de Junushoff programmeert redelijk in de lijn van de drie theaters met namen als Victor Low, Toneelfabriek, Toneelgroep Maastricht, Maria Goos, John van Eerd et cetera.
Dans	De Junushoff heeft op het gebied van dans een vergelijkbare (kleine) programmering als de Leidse Schouwburg. Theater aan 't Vrijthof kent een veel uitgebreidere en bredere programmering.
Cabaret	De cabaret programmering van Theater de Junushoff is beperkter dan Theater de Veste en de Leidse Schouwburg, en vergelijkbaar in aantallen met Theater aan 't Vrijthof.

Programmatisch kunnen we op basis van deze benchmark niet precies aangeven waar nog kansen liggen voor het theater. Wel geeft de benchmark indicaties dat er nog kansen liggen bij cabaret, en programmering waar taal geen belemmering is. Deze indicatie kan - samen met andere marketinginstrumenten - helpen om nog preciezer het aanbod in te kopen waar vraag naar is bij het Wageningse publiek.

Tabel P1	2009	2009	2009		2008	2008	2008		2007	2007	2007
Verdeling van het totaal aantal theatervoorstellingen (100%)	Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle
Toneel	15%	19%	21%		11%	2%	19%		11%	17%	24%
Klassieke muziek	2%	4%	9%		3%	4%	10%		1%	3%	9%
Dans- en bewegingstheater	4%	6%	5%		5%	7%	6%		4%	6%	6%
Populaire muziek (incl. wereldmuziek)	12%	15%	15%		14%	16%	15%		13%	17%	14%
Musical en operette	4%	9%	10%		7%	9%	9%		2%	7%	8%
Cabaret en kleinkunst	20%	21%	16%		18%	19%	16%		20%	22%	15%
Opera en muziektheater	5%	3%	5%		4%	5%	5%		13%	4%	5%
Overig professioneel	0%	9%	8%		0%	6%	9%		0%	11%	10%
Amateurvoorstellingen	38%	15%	11%		38%	15%	10%		36%	13%	10%
[Musical, muziektheater, opera en operette]	10%	12%	14%		11%	14%	15%		14%	11%	13%

Tabel P2	2009	2009	2009		2008	2008	2008		2007	2007	2007
Aantal bezoekers per voorstelling (naar genre)	Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle
Toneel	196	251	177		218	267	191		233	264	184
Klassieke muziek	177	232	481		184	200	497		150	228	507
Dans- en bewegingstheater	291	281	269		340	342	313		257	260	277
Populaire muziek (incl. wereldmuziek)	221	355	334		327	331	358		224	338	368
Musical en operette	255	419	808		478	399	916		433	334	833
Cabaret en kleinkunst	395	381	367		296	362	375		322	433	390
Opera en muziektheater	337	339	292		119	394	399		295	293	414
Overig professioneel	-	231	319		-	298	331		-	292	225
Amateurvoorstellingen	226	392	301		210	383	314		272	361	312
[Musical, muziektheater, opera en operette]	298	399	641		338	397	727		313	317	668

Bezoekers

In **tabel BO1** is te zien dat de Junushoff bij een vergelijkbaar aantal professionele voorstellingen minder bezoekers trekt dan de referentiesteden. Wel is er sinds 2007 een stijging waarneembaar, terwijl bij de referentietheaters er in 2009 duidelijk sprake is van een verlaging. In **tabel BO2** is te lezen dat deze stijging niet alleen voor de bezoekers aan professionele voorstellingen geldt, maar ook voor bezoekers aan niet-culturele evenementen. Je zou dus kunnen stellen dat in de gegeven situatie (marktomgeving en marktomstandigheden) de Junushoff, sinds de opening in 2006 een opgaande lijn laat zien op het gebied van publieksbereik. Het aantal uitverkochte voorstellingen duidt ook op een goede marktpositie. De cijfers uit de jaren 2011 en verder moeten aangeven of deze trend zich doorzet, of dat er ergens een plafond bereikt wordt. Natuurlijk kan het zo zijn dat gezien de kleinschaligheid van Wageningen 50.000 bezoekers de limiet is, maar daar valt op basis van wat we nu weten niets eenduidigs over te zeggen. Pas bij een langere reeks en analyse van de schommelingen, valt mogelijk te achterhalen of er een maximum is.

Bij het percentage bezoekers van buiten de gemeente, valt op dat bij de stijging in absolute aantallen, er een daling plaatsvindt van bezoekers uit de regio. De hogere aantallen bezoekers worden dus gehaald binnen Wageningen. Dat zou kunnen betekenen dat de aansluiting tussen het programma en de Wageningse gemeenschap is verbeterd.

Is op basis van de benchmark nu te verklaren dat in absolute zin de Junushoff jaarlijks 10.000 bezoekers minder trekt dan de referentiesteden? Het antwoord is niet zonder meer te geven, daarvoor zijn de cijferreeksen in de tijd te kort (slechts 3 jaar). Om de vraag te beantwoorden is extra onderzoek nodig. Het is bijvoorbeeld interessant om te onderzoeken waarom er in 2008 aanzienlijk meer mensen van buiten de gemeente kwamen. Is dat omdat er een bijzonder, misschien wel uniek programma te zien was, waarop “men” afkwam? Of is er een andere eenvoudige oorzaak? Dergelijke analyses kunnen worden gedaan op de marketing burelen van het theater en als daar duidelijke aanwijzingen uit te voorschijn komen, kan de programmeur daar rekening mee houden.

Tabel BO1	2009 Eigen	2009 Selectie	2009 Alle		2008 Eigen	2008 Selectie	2008 Alle		2007 Eigen	2007 Selectie	2007 Alle
Aantal theaterzalen	2	1.6	1.8		2	1.6	1.9		2	1.6	1.8
Aantal niet-theaterzalen	4	3.6	7		4	3	6.3		4	2	7.2
Aantal theatervoorstellingen	178	174	240		169	190	239		159	179	256
Aantal uitverkochte theatervoorstellingen	36	21	48		34	34	53		28	30	61
Percentage uitverkochte theatervoorstellingen	20%	12%	21%		20%	18%	22%		18%	17%	24%
Aantal betalende bezoekers theatervoorstellingen	46,865	57,495	85,000		44,220	63,584	92,791		43,850	59,603	88,694
Gemiddeld aantal betalende bezoekers per theatervoorstelling	263	331	354		262	335	388		276	333	346
Aantal gratis bezoekers theatervoorstellingen	2,000	1,196	7,562		2,500	1179	7,172		500	1,279	6,529
Aantal zitplaatsen grootste theaterzaal	647	608	674		647	608	691		647	608	683
Totaal aantal zitplaatsen (alle theaterzalen)	843	766	899		843	766	921		843	766	910
Gemiddeld aantal zitplaatsen per theaterzaal	422	479	488		422	479	497		422	479	495

Tabel BO2	2009 Eigen	2009 Selectie	2009 Alle		2008 Eigen	2008 Selectie	2008 Alle		2007 Eigen	2007 Selectie	2007 Alle
Aantal betalende bezoekers theatervoorstellingen	46,865	57,495	85,000		44,220	63,584	92,791		43,850	59,603	88,694
Gemiddeld aantal betalende bezoekers per theatervoorstelling	263	331	354		262	335	388		276	333	346
Aantal gratis bezoekers theatervoorstellingen	2,000	1,196	7,562		2,500	1179	7,172		500	1,279	6,529
Aantal zitplaatsen grootste theaterzaal	647	608	674		647	608	691		647	608	683
Totaal aantal zitplaatsen (alle theaterzalen)	843	766	899		843	766	921		843	766	910
Gemiddeld aantal zitplaatsen per theaterzaal	422	479	488		422	479	497		422	479	495
Aantal niet-culturele evenementen	152	65	126		155	81	122		125	122	107

Aantal bezoekers niet-culturele evenementen	13,000	10,784	16,181		12,000	10,148	16,413		10,000	11,037	15,472
Gemiddeld aantal bezoekers per niet-cultureel evenement	86	166	127		77	125	134		80	90	144
Aantal voorstellingen per programma	1.3	1.1	1.4		1.1	1.2	1.4		1.1	1.2	1.4
Percentage bezoekers van buiten de gemeente	43%	51%	51%		57%	53%	52%		46%	47%	50%

Organisatie

In de voorgaande **tabel BO1** is te zien dat de Junushoff een vergelijkbaar aantal voorstellingen programmeert als de referentietheaters. In 2007 heeft de Junushoff 15 voorstellingen minder getoond dan de theaters in de selecties en in 2009 is het aantal voorstellingen vrijwel gelijk. Je zou kunnen zeggen dat het theater in het eerste jaar na opening voorzichtig is geweest met inkopen. In 2009 kent de Junushoff meer uitverkochte voorstellingen dan de anderen. Uitverkochte voorstellingen zeggen iets over het inkoopbeleid. Opvallend is dat de referentietheaters in 2009 aanzienlijk minder uitverkochte voorstellingen hebben, de economische crisis is hier mogelijk debet aan. De Junushoff heeft zich duidelijk gehandhaafd.

In de voorgaande **tabel BO2** is het gemiddelde aantal bezoekers per voorstelling weergegeven en het gemiddelde van de Junushoff is duidelijk lager dan de referentietheaters, wat logisch is gezien de absolute aantallen. Maar omdat de kengetallen niet per zaal worden uitgesplitst, is dit cijfer lastig te interpreteren. Als een theater veel in de grote zaal programmeert en weinig in de kleine zaal, dan gaan de gemiddelden snel omhoog en vice versa. Het theater kan het cultureel prima doen (veel kleine zaal, veel bezoekers daar) en toch op lage gemiddelden uitkomen. Verdere differentiatie kan hier antwoorden op geven, maar valt buiten de mogelijkheden van deze rapportage.

De aantallen gratis bezoekers sinds 2008, duiden er op dat er waarschijnlijk jaarlijks een gratis toegankelijk cultureel evenement is, los van gratis kaartjes voor vrijwilligers. Behalve het bereiken van het juiste publiek bij de juiste programmering is het natuurlijk van belang of de kosten die gemaakt worden per bezoeker, vergelijkbaar zijn met de referentietheaters. De onderstaande **tabel O1** geeft hier zicht op. Belangrijk is om te zien dat uitgaven en inkomsten per bezoeker vrijwel in balans zijn. De omzet horeca per theatervoorstelling lijkt iets hoger dan bij de andere theaters en het resultaat van de horeca ligt aanzienlijk hoger dan theaters uit de selectie. De personeelskosten liggen lager dan in vergelijking met de selectie en de publiciteitskosten zijn vrijwel gelijk met de selectie.

Dit geeft een beeld dat de Junushoff op alle operationele terreinen goed georganiseerd is. Inkoop en verkoop zijn in balans en er worden goede resultaten bij de horeca gerealiseerd.

Tabel O1	2009	2009	2009		2008	2008	2008		2007	2007	2007
Kengetallen per bezoeker theatervoorstelling	Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle		Eigen	Selectie	Alle
Totale inkomsten per bezoeker (euro)	45.8	47.37	44.44		46.75	41.68	43.05		43.06	41.31	42.02
Totale uitgaven per bezoeker (euro)	45.75	47.03	44.24		46.93	41.31	41.57		43.01	41.09	41.76
Totale resultaat per bezoeker (euro)	0.05	0.35	0.2		-0.18	0.37	0.54		0.05	0.21	0.26
Recette per bezoeker (euro)	12.27	14.16	13.16		12.87	12.17	13.1		11.33	14.05	12.59
Directe voorstellingskosten per bezoeker (euro)	12.76	14.48	13.61		12.67	12.61	13.25		11.79	14.06	12.78
Resultaat theatervoorstellingen per bezoeker (euro)	-0.49	-0.32	-0.45		0.2	-0.44	-0.12		-0.46	-0.01	-0.19
Omzet horeca per bezoeker (euro)	5.78	3.57	4.31		6.06	3.35	4.1		4.08	3.15	3.78
Kosten horeca per bezoeker (euro)	4.59	2.8	3.56		5.07	2.35	3.11		3.26	2.63	3.06
Resultaat horeca per bezoeker (euro)	1.19	0.77	0.75		0.99	1	1		0.82	0.53	0.72
Publiciteitskosten per bezoeker (euro)	1.31	1.3	1.72		1.49	1.28	1.51		1.37	1.26	1.56
Exploitatiebijdrage gemeente per bezoeker (euro)	22.42	21.1	17.16		22.84	18.8	15.07		22.65	19.31	15.39
Exploitatiebijdrage gemeente per bezoeker (cor.) (euro)	10.15	14.34	11.81		10.18	12.84	10.67		10.79	14.18	10.83

Financiën

In de **grafiek onder tabel F1** zijn de hoofdgroepen van inkomsten en uitgaven weergegeven. Globaal kan gesteld worden dat aan de kostenkant (met uitzondering van de huisvesting) de Junushoff efficiënt werkt. Ook kan worden gesteld dat de inkomsten uit recette en verhuur overeenkomen met de referentietheaters en dat de exploitatiebijdrage van de gemeente lager is in vergelijking met de referentietheaters. De hogere overige inkomsten wordt bij de selectie vooral bepaald door fondsen en overige subsidies. Eenmalige bijdragen van fondsen bij nieuw- of verbouw maken ook deel uit van deze rubriek en kunnen tijdelijk een vertekenend beeld geven, dit kunnen we niet achterhalen in de benchmark. Per kostensoort zijn op basis van **tabel F1** de volgende opmerkingen te maken:

PERSONEEL

- De personeelslasten (excl. horeca) zijn aanzienlijk lager dan bij de andere theaters, zo'n 11%.
- De kosten van het horecapersoneel liggen iets hoger dan bij de selectie (2-3%), maar blijven wel stabiel, terwijl anderen bezuinigen.
- De Junushoff had in 2007 weinig mensen in dienst. In 2009 is het aantal werkzame personen vergelijkbaar met beide selecties.
- De Junushoff heeft zeer weinig mensen in loondienst (32% in vergelijking tot 80% bij andere theaters).
- In vergelijking met andere theaters huurt de Junushoff relatief veel mensen in (62% in vergelijking tot 15% bij andere theaters).
- De personeelsbezetting bij Theater de Junushoff is vergelijkbaar (of lager) met de andere selecties. Alleen het percentage ondersteunende horeca is iets hoger dan bij de andere selecties (kan te maken hebben met het aantal evenementen waarbij horecafunctie wordt ingezet).
- De Junushoff heeft per voorstelling minder uren techniek dan de selectie.
- Het ziekteverzuim lag in 2008 en 2009 onder het gemiddelde.

De Junushoff beschikt over een compacte organisatie met daarom heen een grote groep flexibel inzetbare krachten. Dit is een efficiënte manier van werken. Het aanbod van werk (programma, verhuur) komt niet keurig in blokjes van 36 uur wekelijks binnen, maar kent door het seizoen heen aanzienlijke schommelingen. Door te werken met een kleine, goed gekwalificeerde organisatie en daaromheen een flexibele schil van freelancers kan de Junushoff goed de marktschommelingen en de dynamiek in de operationele vraag en aanbod opvangen.

VOORSTELLINGSLASTEN IN RELATIE TOT DE RECETTES EN DE VERHUURINKOMSTEN

- Directe voorstellingskosten liggen iets lager (3-4%) dan het landelijke gemiddelde en ook lager dan beide selecties (3-9%). Tegelijkertijd heeft de Junushoff gemiddeld zo'n € 2000 lagere recette-inkomsten per theatervoorstelling, daar tegenover staat dat de totale uitgaven per voorstelling een vergelijkbaar bedrag lager liggen.
- De programma exploitatie is daarmee in balans. Er wordt dus (financieel) goed ingekocht, de kaartverkoop is zodanig dat afdrachten aan de producenten gedekt worden.
- De omzet horeca per theatervoorstelling lijkt iets hoger dan bij de andere theaters uit de selectie.
- Het resultaat horeca ligt aanzienlijk hoger dan theaters uit selectie.
- De publiciteitskosten liggen iets lager dan in vergelijking met selectie.

De Junushoff is in staat om de culturele programmering kostenefficiënt te sturen. Geconcludeerd kan worden dat de Junushoff sinds 2007 in staat is geweest met een relatief lage exploitatiesubsidie een goed cultureel resultaat te halen. Er zijn allerlei indicaties die erop wijzen dat het management kostenbewust en cultureel ondernemend heeft geopereerd en het in vergelijking tot de referentietheaters op vrijwel alle (essentiële) punten beter doet. In de benchmark valt ook te zien dat als een jaar (2008) qua recette-inkomsten tegenvalt er blijkbaar bijgestuurd wordt in 2009 om de balans te herstellen. Zoals in de inleiding al opgemerkt zijn binnen een planningshorizon van anderhalf jaar, schommelingen op te vangen door maatregelen als scherper inkopen, minder inkopen, ander materiaal inkopen, meer horeca, andere marketing et cetera.

Tabel F1	2009	2009	2009	2008	2008	2008	2007	2007	2007
Kengetallen per theatervoorstelling	Eigen	Selectie	Alle	Eigen	Selectie	Alle	Eigen	Selectie	Alle
Totale inkomsten per voorstelling (euro)	12,059	15,689	15,736	12,233	13,964	16,515	11,874	13,755	14,481
Totale uitgaven per voorstelling (euro)	12,047	15,574	15,666	12,280	13,840	15,955	11,862	13,684	14,390
Totale resultaat per voorstelling (euro)	12	114	70	-47	125	206	13	72	91
Recette per voorstelling (euro)	3,231	4,691	4,663	3,367	4,077	5,030	3,126	4,679	4,338
Directe voorstellingskosten per voorstelling (euro)	3,361	4,797	4,822	3,315	4,224	5,090	3,252	4,681	4,405
Resultaat theatervoorstellingen per voorstelling (euro)	-129	-106	-159	52	-148	-47	-126	-3	-67
Omzet horeca per voorstelling (euro)	1,522	1,182	1,529	1,586	1122	1,573	1,126	1,050	1,304
Kosten horeca per voorstelling (euro)	1,208	927	1,263	1,327	788	1,194	899	874	1,056
Resultaat horeca per voorstelling (euro)	315	255	266	259	334	383	226	176	247
Personeelskosten per voorstelling (euro)	2,321	4,612	4,397	2,399	3,996	4,671	2,522	3,784	4,183
Publiciteitskosten per voorstelling (euro)	346	431	610	391	428	581	377	420	538
Exploitatiebijdrage gemeente per voorstelling (euro)	5,902	6,987	6,082	5,977	6,300	5,786	6,245	6,427	5,305
Exploitatiebijdrage gemeente per voorstelling (cor.) (euro) ¹¹	2,674	4,749	4,185	2,663	4,302	4,098	2,975	4,720	3,734
Uren techniek per voorstelling	37.5	49.7	43.2	34.8	41.1	48.1	39.3	42.2	48.5

¹¹ Exclusief gebouwgebonden exploitatie.

Baten/lasten verdeling Junushoff en referentietheaters 2010

